

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Αδελφότητα Μικροχωριτών

«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

50 Χρόνια Δράσης

1955 - 2005

Κυριακή, 19 Φεβρουαρίου 2006 - ώρα 10:30 π.μ.

Κέντρο Τεχνών Πλάκα, Πατησίων 65, Αθήνα

ΤΕΥΧΟΣ 80 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2006 • ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΑΝΟΡΜΟΥ 18, Τ.Κ. 11522

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας (Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 40ος - Αρ. Φύλλον 80 - Ιανουάριος - Ιούνιος 2006

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη
Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης
Γεν. Γραμματέας: Μάρκος Οικονόμου
Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης
Ειδ. Γραμματέας: Αθαν. Παπαθανασίου
Σύμβουλοι Τύπου: Σπύρος Κρίκος
Σοφία Κούμπου - Κουτσούκη

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης
1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος
1978-1992: Μένιος Κουτσούκης
1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και
Δημήτριος Κρίκος
2003 - Οι δημοσιογράφοι:
· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231
E-mail: bily@otenet.gr
· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348
E-mail: spiroskrikos@in.gr

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη
Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.
Τηλ. 2109238197, Fax: 2109218177,
E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Φωτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε., Γερανίου 7,
Τηλ. 210 5244309

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20
Εξωτερικού \$ 50
Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30
Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κρίκος Κώστας

Φωτογραφία εξωφύλλου: Πρόσκληση για την 50ή Επέτειο της Αδελφότητας

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(1955-2005)

50 χρόνια δράσης και προσφοράς

Με την συμπλήρωση 50 χρόνων από την ίδρυση της Αδελφότητας Μικροχωριτών στην Αθήνα, το Διοικητικό Συμβούλιο, ως φόρο τιμής προς όλους τους Μικροχωρίτες, που συνέβαλαν στην ευόδωση των σκοπών της, θεωρεί χρέος να κάνει μια συνοπτική αναδρομή στη δημιουργική πορεία της Αδελφότητας από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών γιορτάζει, βέβαια, σήμερα τα 50 χρόνια από την ίδρυσή της στην Αθήνα, οι ρίζες της όμως είναι πολύ πιο παλιές. Η πρώτη Αδελφότητα Μικροχωριτών ιδρύθηκε το 1885 από Μικροχωρίτες που είχαν μεταναστεύσει στην Κωνσταντινούπολη, με ονομασία και προστάτιδα την Μεταμόρφωση του Σωτήρος, την ιστορική δηλαδή εκκλησιά του χωριού μας. Σκοπός της Αδελφότητας ήταν, όπως έγραφε το πρώτο της καταστατικό: «η ανύψωση του πολιτιστικού και βιοτικού επιπέδου της Κοινότητας Μικρού Χωριού Ευρυτανίας και η ανακούφιση των κατοίκων της από τις αντιξοότητες της ορεινής ζωής τους».

Ανάμεσα στα ιδρυτικά μέλη της Αδελφότητας στην Πόλη ξεχωρίζουν ο Ιωάννης Σιδερίδης, που διετέλεσε ο πρώτος αλλά και για πολλά χρόνια μετέπειτα πρόεδρος της, οι αδελφοί Σπύρος και Ξενοφών Σιδερίδης, οι οποίοι βοήθησαν, όχι μόνο τους Ευρυτάνες της Πόλης και το χωριό μας αλλά και ολόκληρο τον ελληνισμό. Ο μεν Σπυρίδων Σιδερίδης υπήρξε Μεγάλος Ευεργέτης του Εθνικού μας στόλου, ενώ ο αδελφός του, Ξενοφών, υπήρξε διακεκριμένος βυζαντινολόγος της εποχής του. Τη σπάνια βιβλιοθήκη του από χιλιάδες τόμους και χειρόγραφους κώδικες δώρισε στην Ακαδημία Αθηνών. Σήμερα η βιβλιοθήκη αυτή στεγάζεται σε ξεχωριστή αίθουσα, που φέρει το όνομα: *Αίθουσα Ξενοφών Σιδερίδης*.

Οι Μικροχωρίτες της Πόλης βοήθησαν το χωριό με πολλούς τρόπους, όπως με την ανέγερση του παλιού δημοτικού σχολείου, του ξενώνα αργότερα - το «κάνι» όπως τόλεγαν - το στρώσιμο δρόμων με καλντερίμι, τον φωτισμό κεντρικών δρόμων με φανούς πετρελαίου κ.ά. Παράλληλα φρόντιζαν για την καλύτερευση της οικογενειακής ζωής στο χωριό. Για το σκοπό αυτό ίδρυσαν προμηθευτικό συνεταιρισμό και έστειλαν στο χωριό αγαθά που σπάνιζαν τότε στην μικρή του οικονομία.

Στην Κωνσταντινούπολη η Αδελφότητα Μικροχωριτών έζησε και έδρασε μέσα στις μεγάλες στιγμές του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Γεύτηκε όμως και τις πικρές και οδυνηρές συνέπειες των τραγικών στιγμών που ακολούθησαν. Με τον ξεριζωμό του 1922 είδε τα γραφεία της να πυρπολούνται, τα αρχεία της να καίγονται, τα μέλη της να σκορπίζονται και τελικά να διακόπτεται η δράση της.

Η δράση της Αδελφότητας στην Πόλη δεν ήταν μόνο πηγή υπερηφάνειας αλλά και πηγή έμπνευσης και μίμησης για άλλους Μικροχωρίτες σε έργα πατριωτικής, κοινωνικής, πολιτιστικής δράσης και φιλαλληλίας.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο 1946-49, η Αδελφότητα Μικροχωριτών ιδρύεται ξανά στην Αθήνα, το 1955, από Μικροχωρίτες, που ήταν εγκατεστημένοι στην περιοχή της Αττικής. Σκοπός της ήταν να βοηθήσει όσο μπορούσε περισσότερο στην ανοικοδόμηση του κατεστραμμένου από τους πολέμους Μικρού Χωριού, αλλά και να διατηρήσει τους δεσμούς των ξενιτεμένων Μικροχωριτών με τη γενέτειρα.

Έτσι, στέκεται δίπλα στο Κοινοτικό Συμβούλιο και πρωτοστατεί σε έργα κοινοτικής ανάπτυξης, όπως διάνοιξη δρόμων, αυλακιών, δενδροφυτεύσεις, επίπλωση και συντήρηση του τουριστικού ξενώνα, επισκευή του καμένου σχολείου, επισκευή της κεντρικής εκκλησιάς του χωριού, της Μεταμόρφωσης, φροντίζει για τα δίκτυα ηλεκτρισμού και ύδρευσης, την επανίδρυση της δανειστικής βιβλιοθήκης και πολλά άλλα.

Αν ο ρόλος της Αδελφότητας στην ανοδική πορεία του χωριού ήταν πράγματι σημαντικός, ο ρόλος αυτός υπήρξε καταλυτικός μετά την κατολίσθηση μεγάλου μέρους του χωριού μας, το 1963, που είχε τότε συγκλονίσει το πανελλήνιο.

Στις δύσκολες αυτές στιγμές η Αδελφότητα Μικροχωριτών τέθηκε επικεφαλής των συνεχών προσπαθειών, όχι μόνο για την ανακούφιση των πληγέντων συγχωριανών, αλλά κυρίως για την επαναστάσή τους. Έτσι, πολύ συνοπτικά:

- Οργάνωσε πανελλήνιο έρανο,
- πέτυχε κρατικές χρηματοδοτήσεις,
- εξασφάλισε την απαραίτητη τεχνική υποστήριξη

και κατάφερε σε χρόνο ρεκόρ, θα λέγαμε, ένα μόλις χρόνο μετά την κατολίσθηση, τον Φεβρουάριο του 1964, να μπει ο θεμέλιος λίθος και να αρχίσει η ανοικοδόμηση του νέου χωριού.

Οι προσπάθειες αυτές συνεχίστηκαν για αρκετά χρόνια με σθεναρές και συνεχείς παρεμβάσεις στους δημόσιους φορείς, έτσι ώστε το νέο χωριό γρήγορα να αποκτήσει την εκκλησιά του, σχολείο, κοινοτικό γραφείο, υδραγωγείο, πλατεία, ξενοδοχείο και τελικά να γίνει ένα όμορφο χωριό μέσα στην αμόλυπτη βουνίσια φύση, που συνδυάζει αρμονικά τα πετρώκτιστα παραδοσιακά σπίτια με σύγχρονη ορεινή ρυμοτομία.

Με την ολοκλήρωση του μεγάλου αυτού στόχου, η Αδελφότητα ξεκινάει την εκπλήρωση ενός άλλου χρέους: Τη συντήρηση των μνημείων του Παλιού Χωριού, που σώθηκαν από την κατολίσθηση, όπως ήταν ο Ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, το ιστορικό καμπαναριό, το παλιό Δημοτικό Σχολείο και άλλα.

Παράλληλα, έχει ως μέλημά της την διαφύλαξη της ιστορίας και της παράδοσης του χωριού. Για να προωθήσει αυτόν το στόχο ζητάει από τη Νομαρχία Ευρυτανίας και της παραχωρείται το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου του Παλιού Χωριού. Το ονομάζει «Πνευματική Γωνιά» και αρχίζει να συγκεντρώνει λαογραφικό και άλλο μουσειακό υλικό, που οδηγεί στην ίδρυση του πρώτου λαογραφικού μουσείου της περιοχής στις αρχές του 1970.

Για να τονώσει τους δεσμούς ανάμεσα στους ξενιτεμένους Μικροχωρίτες ξεκινάει την έκδοση ενημερωτικού δελτίου, το οποίο αργότερα παίρνει τη μορφή περιοδικού, τα γνωστά πλέον σε όλους μας «Μικροχωρίτικα Γράμματα», που εκδίδεται ανελλιπώς για 40 χρόνια. Παράλληλα, διοργανώνει ετήσιες συνεστιάσεις στην Αθήνα αλλά και στο χωριό τα καλοκαίρια.

Θέλοντας να εκπληρώσει ένα εθνικό χρέος, ανεγείρει το Μνημείο της Εθνικής Αντίστασης στη μνήμη των δεκατριών εθνομαρτύρων συμπατριωτών μας, από το Μεγάλο και το Μικρό Χωριό, που μετά από βασανιστήρια εκτελέστηκαν από τα ιταλικά στρατεύματα κατοχής στη θέση «Λόγγοβες» του χωριού μας, την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942.

Στη μνήμη τους εκδίδει αναμνηστικό τόμο με τίτλο «Μνήμη και Χρέος», που είχε σαν στόχο να κάνει ευρύτερα γνωστή την ιστορία του χωριού μας κατά την περίοδο της Κατοχής.

Για τον ίδιο λόγο οργανώνει σχετική εκδήλωση στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» και εκδίδει το επετειακό έντυπο: «Εθνική Αντίσταση στην Ευρυτανία: Η μάχη του Μικρού Χωριού».

Για τα 60 χρόνια από τη θυσία των 13 εθνομαρτύρων συμπατριωτών διοργάνωσε

σχετικό συμπόσιο, μαζί με το Σύνδεσμο Μεγαλοχωριτών, και κυκλοφόρησαν αναμνηστικό μετάλλιο.

Η Αδελφότητα δεν ξέχασε τα θύματα της κατολίσθησης. Ανεγείρει μνημείο αφιερωμένο στα 13 θύματα της κατολίσθησης, ενώ για τα είκοσι χρόνια από τη θλιβερή εκείνη μέρα εκδίδει αναμνηστικό ημερολόγιο με φωτογραφίες από το Παλιό και το Νέο Μικρό Χωριό.

Για να συμβάλει στη γνώση της ιστορίας των ξενιτεμένων συμπατριωτών επανεκδίδει το «Λεύκωμα της εν Κωνσταντινουπόλει Αδελφότητας των Ευρυτάνων.

Την όλη κοινωνική και πολιτισμική δράση της Αδελφότητας ήλθε να επιβραβεύσει, το 1986, η Ακαδημία Αθηνών. Το βραβείο αυτό προς την Αδελφότητα προσέδιδε τιμή σε όλους τους Μικροχωρίτες γιατί όλοι, ο καθένας με τον τρόπο του και από το δικό του χώρο, στάθηκε στο πλευρό της και συνέβαλε στην εκπλήρωση των ευγενών της σκοπών, που απέβλεπαν στην ανάπτυξη του Μικρού Χωριού.

Κατευθυντήρια γραμμή στη δράση της Αδελφότητας ήταν η πρόοδος και η ανάπτυξη του χωριού, αλλά και η προσπάθεια να κρατήσει ζωντανή την ιστορία και τις παραδόσεις του. Σήμερα θεωρεί ως πρωταρχικό της μέλημα την ανακαίνιση και αναβάθμιση του χώρου, στον οποίο φυλάσσεται και προβάλλεται η ζωή, ο πολιτισμός και η ιστορική διαδρομή του χωριού μας, δηλαδή του Ιστορικού και Λαογραφικού μας Μουσείου, τη γνωστή σε όλους τους Μικροχωρίτες και φίλους Πνευματική Γωνιά. Και αυτό γιατί η Πνευματική Γωνιά, πέρα από τον πολιτισμικούς της στόχους, αποτελεί και ένα σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών στο χωριό. Ανάμεσα στις προσπάθειές της για οικονομική στήριξη του στόχου αυτού είναι και η έκδοση του βιβλίου με τίτλο: **Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο.**

Στόχος του βιβλίου αυτού είναι να δώσει μια συνοπτική εικόνα της ζωής και της ιστορικής διαδρομής του χωριού και συγχρόνως να είναι ένας εύχρηστος οδηγός για τον επισκέπτη του χωριού. Βέβαια δεν αποφύγαμε τον πειρασμό να προσθέσουμε, ίσως, περισσότερα ιστορικά στοιχεία, όμως πρόθεσή μας ήταν να μπορεί ο Μικροχωρίτης της νεώτερης γενιάς αλλά και ο επισκέπτης του χωριού να πάρει μια γεύση από την ιστορία και τις φυσικές του ομορφιές.

Είναι ιδιαίτερη η χαρά μας, που η έκδοσή του συμπίπτει με το σημερινό εορτασμό για τα 50 χρόνια από την ίδρυση της Αδελφότητας Μικροχωριτών στην Αθήνα.

Αιμιλία Κουτσούκη
Πρόεδρος Αδελφότητας Μικροχωριτών

ΔΗΛΩΣΗ ΔΩΡΕΑΣ

Η υπογράφουσα Αιμιλία Παπαδημητρίου-Κουτσούκη, ως συγγραφέας του βιβλίου: Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο, όπως φαίνεται και από το ISBN 960-89020-0-2/ 10/1/2006 της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (σελ. 4 του βιβλίου), παραχωρώ τα δικαιώματα για την κυκλοφορία και εκμετάλλευση του βιβλίου αυτού στην Αδελφότητα Μικροχωριτών και στο Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού.

Εκδήλωση για την 50ή επέτειο της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Στις 19 Φεβρουαρίου 2006 στο Κέντρο Τεχνών Πλάκα, ιδιοκτησίας του Μικροχωριτή Γιώργου Βαΐου Πλάκα, η Αδελφότητα Μικροχωριτών γιόρτασε τα 50 χρόνια από την ίδρυσή της στην Αθήνα. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι: Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Βαστάκης - Κώστας Κοντογεώργος, Νομάρχης Ευρυτανίας - Αλεξάνδρα Φακίτσα, Αντινομάρχης Ευρυτανίας - Γιάννης Ίβρος, Δήμαρχος Ποταμιάς - Γιώργος Ντζούφρας, και Χρίστος Αναγνωστάκης, Αντιδήμαρχοι Ποταμιάς - Κώστας Μπούρας, Δημοτικός Σύμβουλος - Παναγιώτης Βλάχος, Πρόεδρος του Συνδέσμου «Ευγένιος Αιτωλός» τ. επιθεωρητής Μ.Ε. - Κώστας Παπαδόπουλος, Πρόεδρος της Πανευρυτανικής Ένωσης και Ιωάννα Ζωγραφοπούλου-Αποστόλου, Έφορος - Νίκος Τρασελλής, Οργανωτικός Γραμματέας της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων - Δημήτριος Τσέ-

λιος, Γενικός Γραμματέας, Γεώργιος Ευαγγελόπουλος, Ταμίας και Βασίλειος Τριχιιάς, Έφορος της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων - Χρήστος Γιαννακόπουλος, Πρόεδρος του Συλλόγου «Καλλιακούδα» και Γραμματέας της Πανευρυτανικής Ένωσης - Χρήστος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος και Γεώργιος Σταυράκης, Σύμβουλος του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών - Γιώργος Γιαννίτσαρης, Πρόεδρος του Συλλόγου Νοστιμιωτών - Δημήτριος Τσέλιος, εκπρόσωπος του Μουσειακού Κέντρου «Εύρυτος» - ο ηθοποιός Φοίβος Ταξιάρχης - πολλοί Μικροχωρίτες και φίλοι του Μικρού Χωριού.

Το χώρο της εκδήλωσης κοσμούσαν παλιές φωτογραφίες, που έφεραν μνήμες από τη ζωή του χωριού, φωτογραφίες με τοπία από το Παλιό και Νέο Μικρό Χωριό, καθώς και αντιπροσωπευτικά δείγματα εκδόσεων και δραστηριοτήτων της Αδελφότητας.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με ιστορική αναδρομή στο έργο της Αδελφότητας από την πρόεδρο κ. Αιμιλία Κουτσούκη. Ακολούθησε ομιλία με τίτλο: «Μικρό Χωριό. Μεγάλο στις αναμνήσεις μας» από τον πολυβραβευμένο Ευρυτάνα λογοτέχνη και συγγραφέα κ. *Μιχάλη Σταφυλά*. Ο γνωστός σκηνοθέτης και ηθοποιός, κ. *Τάσος Λέρτας* ομόρφυνε την εκδήλωση με θαυμάσιες απαγγελίες από στίχους των Ρουμελιωτών ποιητών: Ζαχαρία Παπαντωνίου και Μιλτιάδη Μαλακάση. Στη συνέχεια η κ. *Ρένα Κεράνη-Παπαθανασσιάδη* παρουσίασε το βιβλίο: «Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο». Τέλος η κ. πρόεδρος αναφέρθηκε σε όλους όσους συνέβαλαν στο έργο της Αδελφότητας, η οποία, σε ένδειξη αναγνώρισης και ευγνωμοσύνης, απεφάσισε να τους απονεμίει τιμητικές διακρίσεις. Προλογίζοντας τις απονομές η κ. Κουτσούκη είπε τα εξής:

Στη σημερινή μας γιορτή για τα 50 χρόνια της Αδελφότητας Μικροχωριτών, το Διοικητικό της Συμβούλιο αποφάσισε να τιμήσει όλους όσους συνέβαλαν στο έργο της από το 1955 και ύστερα. Δυστυχώς οι περισσότεροι από τους πρωταγωνιστές ή αρωγούς της δεν βρίσκονται στη ζωή, όμως θα σφίξουμε το χέρι με ένα εγκάρδιο ευχαριστώ σ' αυτούς που είναι σήμερα ανάμεσά μας.

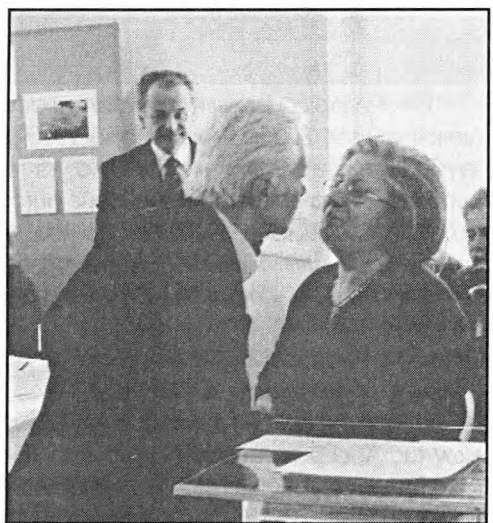
Η Αδελφότητα Μικροχωριτών κατάφερε αρκετά στο διάβα της ιστορίας της, που όμως δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν αν δεν ήταν εκείνοι που πρώτοι οραματίστηκαν τη συλλογική δράση των Μικροχωριτών και πήραν την πρωτοβουλία να συσπειρώσουν τους απανταχού Μικροχωρίτες κάτω από την ομπρέλα της Αδελφότητας. Μιλάμε φυσικά για τα ιδρυτικά της μέλη, με τις υπογραφές των οποίων εγκρίθηκε στις 14 Νοεμβρίου 1955 το καταστατικό του συλλόγου μας. Τιμής ένεκεν ας θυμηθούμε τα ονόματά όλων αυτών των πρωτεργατών με τη σειρά που υπογράφουν στην ιδρυτική πράξη:

Ευάγγελος Πιστιόλης, Γεώργιος Ελ. Παπαδής, Χρίστος Θάνος, Νικόλαος Παναγιώτου, Ευάγγελος Κατσιγιάννης, Ιωάννης Αθ. Κεράνης, Στέφανος Μπιλέτας, Σπύρος Κομπορόζος, Παντελής Νικολόπουλος, Δημήτριος Πιστιόλης, Κώστας Πλάκας, Αλέκος Κομπορόζος, Μιχάλης Νικολόπουλος, Παναγιώτης Γρατσούνης, Μάνθος Κομπορόζος, Γεώργιος Πασπάλης, Μάχος Κομπορόζος, Παναγιώτης Δ. Κεράνης, Αναστάσιος Φλέγγας, Ιωάννης Νικολόπουλος, Ιωάννης Γρατσούνης και Αλέκος Γρατσούνης.

Βέβαια, όπως προείπαμε, οι περισσότεροι δεν βρίσκονται σήμερα στη ζωή, όμως ως φόρο τιμής προς τον καθένα ξεχωριστά, η Αδελφότητα θα δώσει μια συμβολική αναγνώριση σε κείνους που βρίσκονται κοντά μας και είναι:

Αλέκος Γρατσούνης, Τηλέμαχος Κομπορόζος, Γιάννης Νικολόπουλος και Αναστάσιος Φλέγγας.

Ξεκινώντας από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Αδελφότητας θα πρέπει να θυμηθού-

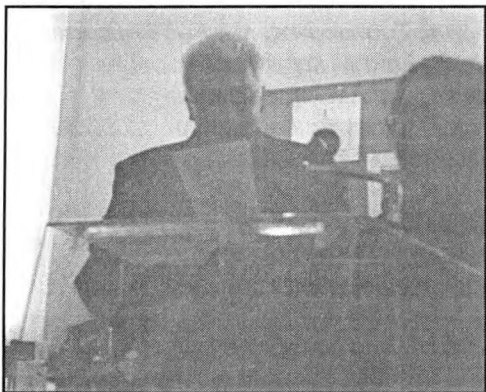

με τον αείμνηστο δάσκαλο του χωριού **Αριστείδη Γιουρνά**, ο οποίος, για δεκαετίες, στάθηκε ενθουσιώδης συμπαραστάτης και εμπνευστής της.

Για πολλά χρόνια η Αδελφότητα είχε ως οικονομικό αρωγό και στήριγμα την **Καπνοβιομηχανία Εθνός, Γ.Α. Κεράνης**. Επίσης, στο πλευρό της στάθηκαν πολλοί Μικροχωρίτες, που ο καθένας με τον δικό του τρόπο και από το δικό του χώρο βοήθησε στο έργο της, όπως η **Ναυσικά Φλέγγα-Παπαδάκη**, ο **Αριστοτέλης Θάνος**, ο **Μάνθος Κομπορόζος**, πολλοί ομογενείς της Αμερικής όπως ο **Ηλίας Πλάκας**, **Τάκης Πολύζος**, **Ευφροσύνη Μωραϊτή**, **Φωτεινή Παπαδοπούλου**, **οι αδελφοί Παναγιώτης και Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος** και άλλοι.

Αρκετοί ήταν εκείνοι που βάσει του καταστατικού μας ανακηρύχθηκαν Μεγάλοι Ευεργέτες της Αδελφότητας, γιατί συνέδραμαν το έργο της με μεγάλες δωρεές. Μεγάλοι Ευεργέτες της Αδελφότητας, κατά χρονολογική σειρά ανακήρυξής τους, είναι:

Ευγενία Φλέγγα και Σοφοκλής Φλέγγας, Βασίλειος Ν. Κομματάς, Νικόλαος Αθ. Κεράνης, οι αδελφοί Μάνθος και Τηλέμαχος Κομπορόζος, Ιωάννης Χαμπερής, Ζαφειρούλα Παπακωνσταντίνου-Γεραγά, Κωνσταντίνος Ι. Κουτσούκης, Ιωάννης Δ. Δερματάς, Αυγέρης Αυγερόπουλος, Σταύρος Γεωργούλης, Γιώργος Α. Παπαθανασίου και οι αδελφοί Κώστας και Χρήστος Τριανταφύλλης.

Όλοι γνωρίζουμε ότι η Αδελφότητα στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά των μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου. Από το 1955 μέχρι σήμερα πολλοί ήταν οι Μικροχωρίτες, που εργάστηκαν ανιδιοτελώς και με ζήλο για τους σκοπούς της Αδελφότητας, ως μέλη του Δ.Σ. Τιμής ένεκεν, θα πρέπει να θυμηθούμε αυτούς που αποτέλεσαν το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας (1955-1956), το οποίο ήταν πενταμελές και είχε την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικόλαος Αθ. Κεράνης,
Αντιπρόεδρος: Σοφοκλής Σπ. Φλέγγας,
Ταμίας: Ιωάννης Αθ. Κεράνης,
Γενικός Γραμματέας: Παναγιώτης Ν. Γρατσούνης
Μέλος: Αναστάσιος Δ. Φλέγγας.

Ο χρόνος δεν επιτρέπει να αναφέρουμε τα μέλη όλων των πολλών διοικητικών Συμβουλίων της Αδελφότητας αλλά θέλοντας να τους τιμήσουμε όλους για τη μεγάλη προσφορά τους, θα αναφερθούμε στα ονόματα αυτών που διετέλεσαν Πρόεδροι των Διοικητικών Συμβουλίων από την ίδρυσή της ως σήμερα:

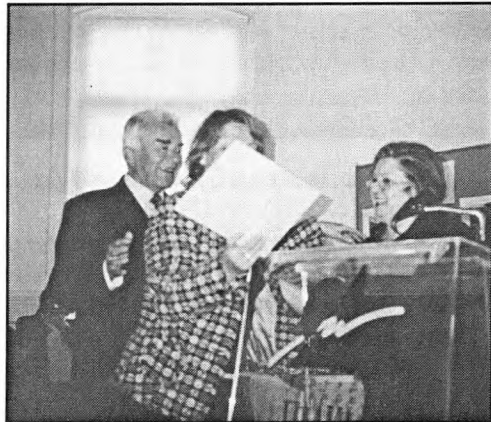
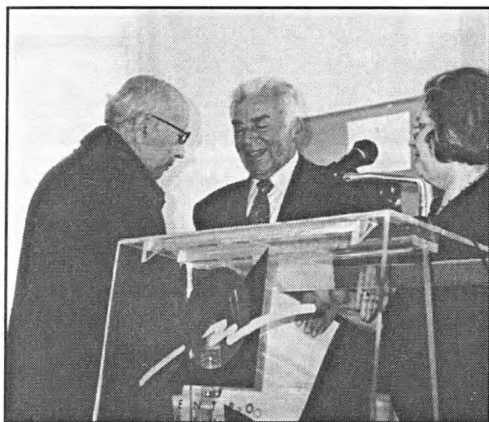
Νικόλαος Α. Κεράνης, πρώτος Πρόεδρος, το 1955 και ακολούθησαν:
Δημήτριος Δ. Πολύζος,
Χρήστος Κων. Θάνος,
Γεώργιος Κ. Δημόπουλος,
Κλεομένης Σ. Κουτσούκης,
Αθανάσιος Ι. Κεράνης και
Αιμιλία Κ. Κουτσούκη.

Όλα τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων, που ήταν και πολλά και αξιόλογα, αφιέρωσαν ανιδιοτελώς πολύ χρόνο και κόπο για την πρόοδο του χωριού και την ευδόωση των στόχων της Αδελφότητας. Ευχαριστώντας έναν, ένα ξεχωριστά όλα τα μέλη των προηγούμε-

νων Δ.Σ. θα θέλαμε να προβούμε σε μια συμβολική αναγνώριση αυτών που είναι σήμερα κοντά μας:

**Σπύρος Δ. Κυρίτσης, Τάσος Δ. Φλέγγας, Δέσποινα Γιουρνά-Βουγά,
Κώστας Δ. Θάνος, Χριστίνα Ν. Παναγιώτου, Κώστας Γ. Παναγιωτόπουλος,
Παντελής Ν. Λιάπης, Σπύρος Δ. Δερματάς, Γιάννης Ι. Αθανασόπουλος,
Δημήτριος Σπ. Κρίκος και Νίκος Κ. Βίγλας**

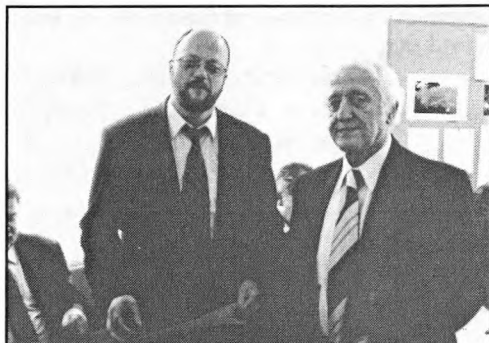
Αρκετοί ήταν εκείνοι, που πρόσφεραν τις τεχνικές τους γνώσεις ή βοήθησαν την Αδελφότητα χωρίς καμία αμοιβή. Θα θέλαμε πολύ χρόνο να τους αναφέρουμε όλους και σίγουρα θα ξεχνούσαμε κάποιον. Όμως θα πρέπει να ευχαριστήσουμε:

- Το **Τεχνικό γραφείο Δοξιάδη** για την εκπόνηση των σχεδίων του Νέου Μικρού Χωριού.
- Την Αρχιτέκτονα-μηχανικό **Άρτεμη Βαρβιτσιώτη- Βεντούρη**, που σχεδίασε το Μνημείο των θυμάτων της κατολίθησης και τον σχολικό κήπο του χωριού.
- Την Μουσειολόγο **Σοφία Πελοποννησίου**, για την επί τόπου εξέταση των εκθεμάτων του μουσείου μας και τις υποδείξεις της για τη συντήρηση και παρουσίασή τους.
- Τον Δικηγόρο **Αριστείδη Αθανασίου**, που για χρόνια διέθετε το προσωπικό του γραφείου για τις συνεδριάσεις του Δ.Σ. της Αδελφότητας.
- Τον Νομαρχιακό Σύμβουλο Ευρυτανίας **Δημήτριο Χρυσικό**, που ομόρφυνε τις συνεστιάσεις της Αδελφότητας με το χορευτικό του συγκρότημα «ο Κατσαντώνης».
- Τον Διακοσμητή **Αθανάσιο Λιαροκάπη** για την πολύτιμη συμβολή του στη συντήρηση των κουφωμάτων της Πνευματικής Γωνιάς.
- Τον Πολιτικό Μηχανικό από το Καρπενήσι **Πέτρο Μπακατσιά** και τον Ηλεκτρολόγο – Μηχανολόγο **Δημήτριο Θάνο**, για την επί τόπου εξέταση του κτιρίου της Πνευματικής Γωνιάς και τη σύνταξη των σχετικών τεχνικών εκθέσεων.

Το έργο της Αδελφότητας είναι στενά συνδεδεμένο με την πρόοδο του χωριού, την καλή συνεργασία αλλά και τη συμβολή όλων των τοπικών παραγόντων. Γι' αυτό:

Ευχαριστούμε θερμά:

- Όλους τους Νομάρχες Ευρυτανίας από το 1955 και ύστερα και ιδιαίτερα:
- Τον σημερινό **Νομάρχη Ευρυτανίας κ. Κώστα Κοντογεώργο**, για την άμεση υλική ανταπόκρισή του στο αίτημά μας για την επισκευή του Ιστορικού και Λαογραφικού μας Μουσείου.

Στρέφουμε ευγνώμονα το νου μας στους εφημέριους του χωριού από το 1955 και ύστερα:

παπα-Βασίλη Παπανίκο και **παπα-Δημήτρη Καραπάνο** και

- Ευχαριστούμε θερμά τον εφημέριο του χωριού μας:
πρωτοπρεσβύτερο Νικόλαο Αζακά.

Μνημονεύουμε ευγνώμονα:

- Όλα τα **Κοινοτικά Συμβούλια** και τους **Προέδρους** της Κοινότητας Μικρού Χωριού από της ίδρύσεως της Αδελφότητας, με πρώτο το 1955 τον **Σταύρο Κυρίτση** και τελευταίο το 1998 τον **Θανάση Κουτσούκη.**

Ευχαριστούμε:

- Τα μέλη των Δημοτικών Συμβουλίων, τον πρώην Δήμαρχο **Γιάννη Γαβρίλη** και τον νυν **Δήμαρχο Ποταμιάς Γιάννη Ίβρο.**
- Τα μέλη του Τοπικού Συμβουλίου του χωριού και τον **Πρόεδρο Γιάννη Ντζούφρα.**
- Τον για πολλά χρόνια Γραμματέα της Κοινότητας Μικρού Χωριού, **Θανάση Κοντογεώργο**, για την ποικιλότητα και πολύτιμη συμβολή του.

Θέλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε:

- Όλους τους **αδελφούς ευρυτανικούς συλλόγους** και ιδιαίτερα:
- **Την Πανευρτανική Ένωση** και
- **Την Ένωση Ευρυτανών Αμερικής «το Βελούχι»** για τη διαχρονική ηθική και υλική τους συμπαράσταση.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών ευχαριστεί από καρδιάς όλους εκείνους τους Μικροχωρίτες, που ακόμη και σε περίοδο διακοπών, όταν βρίσκονται στο χωριό, διαθέτουν χρόνο για να ενισχύσουν το έργο της:

- Τον **Γιάννη Λιάπη**, που ανοίγει την Πνευματική Γωνιά και ξεναγεί τους επισκέπτες στο Μουσείο μας.
- Για τις πολλές και ποικίλες επισκευαστικές εργασίες στην Πνευματική Γωνιά ευχαριστεί τους:

Δημήτριο Σ. Δερματά, Γιάννη Κουτσούκη, Νικόλαο Λιάπη, Νίκο Παπαδημητρίου

- Για τις συνεχείς προσφορές του σε φωτογραφικό και δισκογραφικό υλικό ευχαριστεί τον **Νικόλαο Δ. Κεράνη**.

Ευχαριστεί:

- Τον **Κώστα Κρίκο** για την συνεχή επιμέλεια και την εκτύπωση των διευθύνσεων των μελών της Αδελφότητας.

Εγκάρδιες ευχαριστίες θέλουμε να απευθύνουμε στον:

- Μικροχωρίτη **Γεώργιο Β. Πλάκα**, διευθυντή του Κέντρου Τεχνών Πλάκα, που όχι μόνο μας διαθέτει τον ωραιότατο αυτό χώρο για τις εκδηλώσεις μας αλλά μας δέχεται με το χαμόγελο και την παραδοσιακή μικροχωρίτικη φιλοξενία.

Ευχαριστούμε θερμά τους συντελεστές της σημερινής εκδήλωσης:

- **Μιχάλη Σταφυλά, Τάσο Λέρτα** και **Ρένα Κεράνη-Παπαθανασιάδη**.

Τελειώνοντας, θέλουμε να εκφράσουμε τις πιο θερμές μας ευχαριστίες προς **όλα τα μέλη και τους φίλους της Αδελφότητας**, που με τις τακτικές επήσεις συνδρομές τους ή με

δωρεές στηρίζουν το πολιτιστικό της έργο. Η προσφορά τους αυτή όχι μόνο αποτελεί τη «κινητήρια δύναμη» της Αδελφότητας αλλά συγχρόνως αποτελεί εμπύκωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου να συνεχίσουν την εθελοντική τους δράση, που αποβλέπει στη σύσφιξη των δεσμών ανάμεσα στους απανταχού Μικροχωρίτες, στη διατήρηση της ιστορικής κληρονομιάς μας και στην προώθηση της πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης του Μικρού Χωριού.

Στη συνέχεια απύθυναν εγκάρδιο πατριωτικό χαιρετισμό ο **Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κώστας Κοντογεώργος** και ο **Δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος**. Τα μεστά, γεμάτα ευρυτανικό ενδιαφέρον λόγια τους συγκίνησαν όλους τους παρευρισκόμενους Μικροχωρίτες, οι οποίοι τούς ευχαρίστησαν με το θερμό τους χειροκρότημα.

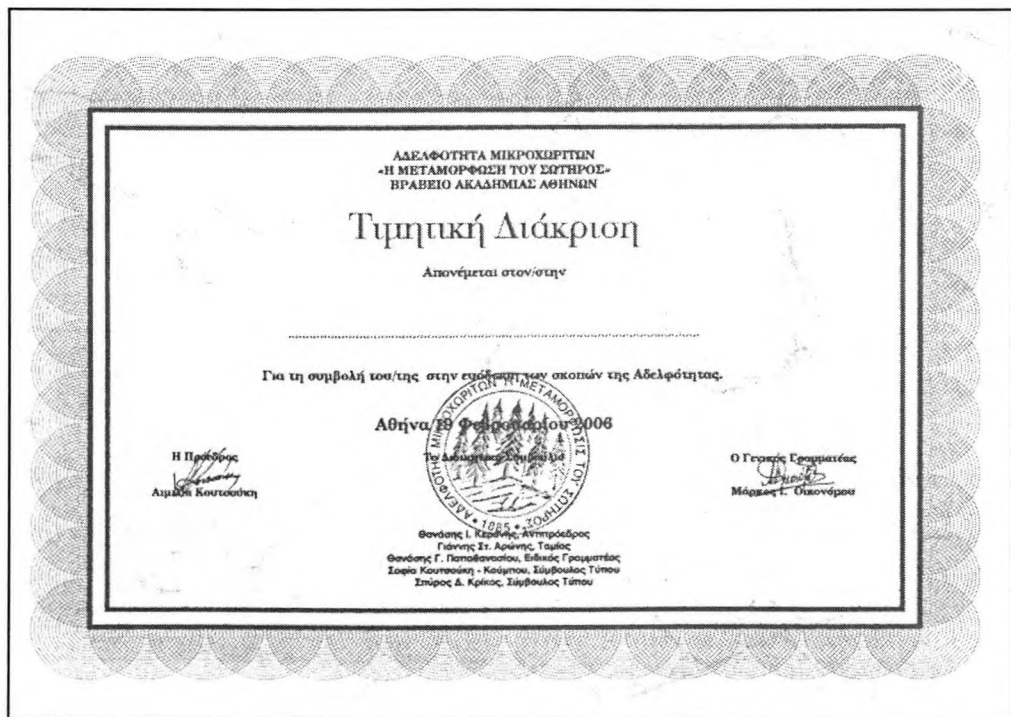

Ο κ. **Γιώργος Πλάκας**, διευθυντής του ομώνυμου Κέντρου, που φιλοξένησε την εκδήλωση, εξέφρασε τη χαρά του για τη συγκέντρωση τόσων Μικροχωριτών στο δικό του χώρο, ο οποίος είναι συνάμα και χώρος δουλειάς του, όπου, όπως μας είπε, επιτελείται πολύ σημαντικό εκπαιδευτικό έργο για πάνω από 35 χρόνια.

Τις τιμητικές διακρίσεις απένειμαν: ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. *Κώστας Κοντογεώργος*, ο Δήμαρχος Ποταμιάς κ. *Γιάννης Ίβρος*, ο επίτιμος πρόεδρος της Αδελφότητας καθ. *Κλ. Κουτσούκης*, ο τέως πρόεδρος και νυν αντιπρόεδρος της Αδελφότητας κ. *Θανάσης Κεράνης*, και η πρόεδρος κ. *Αιμιλία Κουτσούκη*.

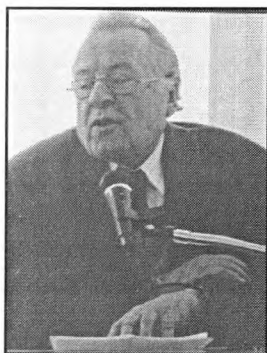
Οι αίθουσες του Κέντρου Τεχνών Πλάκα, όπου έλαβε χώρα η επετειακή γιορτή της Αδελφότητας, ήταν κατάμεστες από συγχωριανούς και φίλους. Η εκδήλωση κύλησε σε εγκάρδια, μικροχωρήτικη ατμόσφαιρα και έκλεισε με εδέσματα και ποτά, ευγενική προσφορά του διευθυντή του Κέντρου Τεχνών, συγχωριανού μας *Γιώργου Β. Πλάκα*.

Χαιρετισμός στην εκδήλωση της Αδελφότητας

Από το Συγγραφέα – λογοτέχνη κ. Μιχάλη Σταφυλά

Προσφωνώντας τον πρώτο ομιλητή, κ. Μιχάλη Σταφυλά, η πρόεδρος της Αδελφότητας είπε: Ο πολυβραβευμένος συγγραφέας και λογοτέχνης από τη Γρανίτσα Ευρυτανίας, Μιχάλης Σταφυλάς, δεν χρειάζεται από μέρους μου ιδιαίτερες συστάσεις γιατί είναι πανελλήνια γνωστός. Δεν μας τιμά μόνο σήμερα με την παρουσία του εδώ, αλλά ήταν και είναι ένας σταθερός φίλος του Μικρού Χωριού. Το ύμνησε στις καλές του στιγμές αλλά και το θρήνησε με την πέννα του στις τραγικές του στιγμές. Είναι εκδότης και διευθυντής του λογοτεχνικού περιοδικού «Πνευματική Ζωή». Έχει γράψει πολλά βιβλία για ιστορικά γεγονότα και προσωπικότητες της Ευρυτανίας, πάμπολλες δημοσιεύσεις σε εφημερίδες, συλλογικούς τόμους και περιοδικά, μυθιστορήματα, ποιήματα κλπ. Με δυο λόγια θα λέγαμε ότι η παρουσία του στα κοινωνικά, επιστημονικά και πολιτιστικά δρώμενα της Ευρυτανίας, και όχι μόνο, είναι αισθητή και αδιάκοπη. Τον ευχαριστούμε για τη σημερινή του παρουσία.

Το Μικρό Χωριό έχει στο ενεργητικό του μια ιστορική πορεία που διασώζεται σε πολλά βιβλία και πάμπολλα δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά. Αυτό φανερώνει πως έπαιξε τον ανάλογο ρόλο του, πάνω στις ιστορικές και κοινωνικές εξελίξεις. Εκείνο όμως που χρειαζόταν ήταν ένα βιβλίο, που να ενημερώνει για όσα συγκροτούν την ταυτότητα του χωριού με τεκμηριωμένα τα στοιχεία που καταγράφονται. Αυτήν τη διαχρονική ταυτότητα του χωριού σκέφτηκε να δώσει η κ. Αιμιλία Κουτσούκη με το βιβλίο της που είχα την τιμή και τη χαρά να το προλογίσω.

Και είναι ένα βιβλίο με μια διαφορετικότητα. Γιατί από τις υπάρχουσες πληροφορίες, μας δίνει την ουσία τους ως προς τα γεγονότα, τους ανθρώπους και τους περιβάλλοντες χώρους. Τις καταβολές του χωριού, τη συμμετοχή του στους εθνικούς αγώνες, τις περιπέτειες, τα ιστορικά πρόσωπα. Τα πάντα.

Δεν πλατυάζει. Γράφει λίγα για πολλά και όχι πολλά για λίγα, καταπώς μας συμβουλεύανε οι αρχαίοι μας. Και μας τα δίνει όλα αυτά μέσα σε λίγα κεφάλαια εναρμονισμένα για το ρόλο που παίζανε κάθε φορά στη συγκεκριμένη εποχή και για το πόσο επηρέασαν στη διαδρομή των χρόνων.

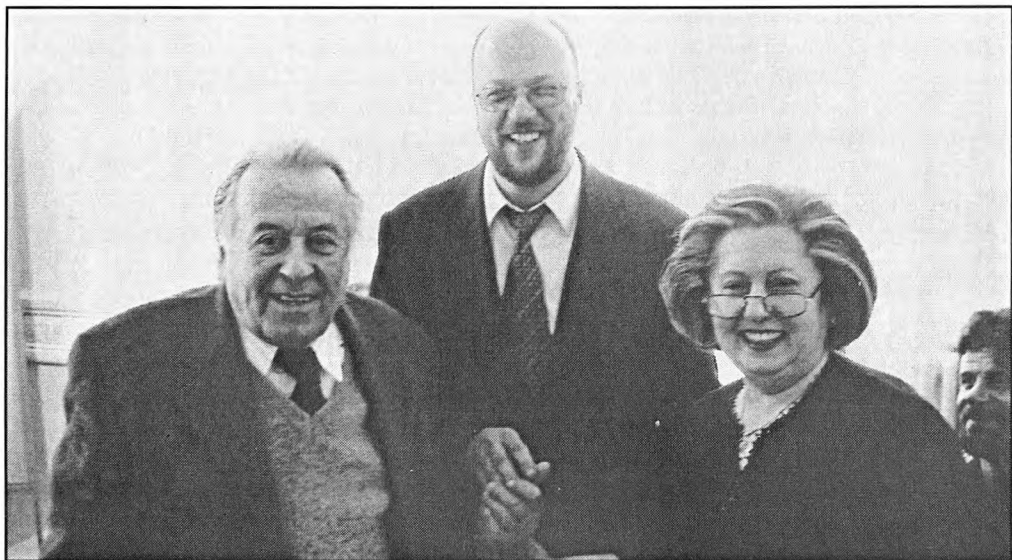
Το σημαντικό είναι πως όλα τα δίνει κάτω από ένα άλλο πρίσμα, από μια άλλη ματιά, ως προς τον τρόπο γραφής, χωρίς να επαναλαμβάνει λεπτομέρειες, που ήδη έχουν γραφεί από πολλούς και σημαντικούς συγγραφείς, ντόπιους και ξένους. Θέλω, εξάλλου να επισημάνω και την αντικειμενικότητα των γραφομένων ως προς το πρόσφατο ιστορικό μέρος. Και το επισημαίνω γιατί πολλοί είναι αυτοί που διαστρέβλωσαν την πρόσφατη ελληνική ιστορία, κάτω από ποικίλες σκοπιμότητες. Η Αιμιλία λέει χωρίς φόβο και πάθος και τα αποδώ και τα αποκεί.

Αλλά η συγγραφέας δεν μένει μόνο στο χτες. Μας ξαναγεί και στο σήμερα. Στα τουριστικά αξιοθέατα και στις φυσικές ομορφιές, στα καταλύματα, στα εστιατόρια, στα ξενοδοχεία. Έτσι στο βιβλίο εμπεριέχεται και ένας τουριστικός οδηγός, χρήσιμος και για τους μελετητές της περιοχής αλλά και για τους απλούς επισκέπτες.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως αυτό το βιβλίο διαβάζεται χωρίς να διαθέσει

κανένας πολύ χρόνο, τώρα μάλιστα που το άγχος της ζωής δεν μας δίνει την πολυτέλεια πολυσέλιδων αναγνώσεων. Και είναι πραγματικός άθλος που μόνο μέσα σε τόσες σελίδες δίνεται ολοκληρωμένη αυτή η περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο. Προπαντός στο χρόνο.

Πριν τελειώσω θάθελα σαν υποχρέωση όλων μας να θυμηθούμε τούτη την ώρα μια σχετικά πρόσφατη χρονική περίοδο. Αυτή της Κατοχής κατά την οποία οι βάρβαροι της Ευρώπης δείξαν τον πολιτισμό τους. Να θυμηθούμε όσους με τη ζωή ή το θάνατό τους συγκρατούν αυτήν την περίοδο και θα την συγκρατούν στο διηνεκές, γιατί η θυσία τους και η

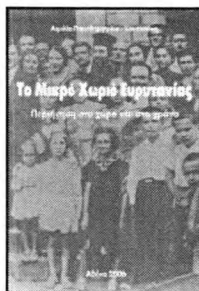

παλληκαριά τους μένει σαν δίδαγμα πατριωτικής ευθύνης. Ενώ από τη μια μεριά τη θαρραλέα αντιμετώπιση του θανάτου όσων βρέθηκαν απέναντί του κι' από την άλλη την έναρξη της Εθνικής Αντίστασης με την πρώτη μάχη που η Μικροχωρήτιστα Ναυσικά Φλέγκα-Παπαδάκη την μετουσίωσε σε τραγούδι που έκανε τους έλληνες να νιώθουν ρίγη αισιοδοξίας και συγκίνησης.

Όλα αυτά δικαιωματικά μπήκαν στην νεοελληνική ιστορία και στο βιβλίο της Αιμιλίας. Δεν ξέρω αν μπήκαν και στα σχολικά βιβλία. Θα ήταν το καλύτερο μάθημα πατριδογνωσίας.

Αγαπητοί συμπατριώτες,

Αυτές οι Μνήμες κάνανε το Μικρό Χωριό Μεγάλο στη συνείδηση του λαού μας

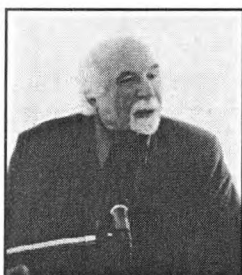
Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο

Το βιβλίο του επισκέπτη, του φίλου του Μικρού Χωριού, κάθε Μικροχωρήτη.

Κεντρική διάθεση: Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Από τον Σκηνοθέτη-ηθοποιό κ. Τάσο Λέρτα

Καλωσορίζοντας τον κ. Τάσο Λέρτα η κ. Κουτσούκη είπε: Κοντά μας είναι ο φίλος Τάσος Λέρτας. Ο Τάσος Λέρτας γεννήθηκε στην Καρδίτσα και είναι πικιοκύκος του Παντείου Πανεπιστημίου και της Δραματικής Σχολής Θεάτρου και Κινηματογράφου. Ήταν πάντα παρών στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα της χώρας, ως συνδικαλιστικό στέλεχος, γενικός διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας, ειδικός σύμβουλος Υπουργών Παιδείας κλπ. Ως σκηνοθέτης δημιούργησε πολλές ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους, όπως τη γνωστή ταινία: «Ο Άνθρωπος με το Γαρύφαλλο» ενώ η ταινία του «Ντοκουμέντο: Η μάχη της Αθήνας» βραβεύθηκε στο Διεθνές Φεστιβάλ της Μόσχας. Ως λάτρης του αρχαίου δράματος, μεταφράζει και ανεβάζει στο θέατρο αρχαίες τραγωδίες. Ως βραβευμένος ποιητής ο ίδιος, θα μας απαγγείλει στίχους ρομειλιωτών ποιητών. Τον ευχαριστούμε πολύ και περιμένουμε να τον απολαύσουμε.

*Η γριά η
βαβά μ'*

Η γριά η βαβά μ', καλά υσιρ'να,
ταϊρνά, ταϊρνά
σβούρα τ'αδράχτ' στριφουγυρνά,
η βάβου η γριούλα, η αφιντιά τ'ς
πήγε μι τ'ρόκα σ'ν αγκαλιά τ'ς
κι έκατσι 'κειά κουντά σ'φουτιά τ'ς.

Κι οι τέσσιρ' π' θα μας παν, αλλοί!
ταϊρνά, ταϊρνά
στου αλλουν ύπνου, (ώρα καλή)
κι οι τέσσιρ' π'θα μας παν ουλ'νούς
κι τ'ς παραλήδης κι τ'ς αλλ'νούς
φέρανι τ'ν κάσσα τ'μακρυά
κι ήρθαν κι τ'ς είπαν: « Άϊτι γριά».

- Πιδιά μ' ναρθού μιτά χαράς,
ταϊρνά, ταϊρνά
σβούρα τ'αδράχτ' στριφουγυρνά,
- βουλήθη να μι παρ' ου Θιός;
Δόξα σοι Κύριη των Δυνά...
- πιδιά μ', ναρθού να πάου καλιά μ'...
σταθήτι να τιλιώσου τ' δ'λιά μ'!

- Ωσου να γνέεις κυρά βαβά,
ταϊρνά ταϊρνά
κι ούλου τ'αδράχτ' στριφουγυρνά
- ως που να γνέεις θα μας νυχτόεις
κι είμασι λίγου βιαστικό.
- Σι καρτερούμι αν θα μας δόεις
πέντε παγούρια μι ρακί.

- Ρακί δεν έχου στου κατώϊ...
ταϊρνά ταϊρνά
κι όλου τ' αδράχτ' στριφουγυρνά
- Δο μας παρά κι αυτός κιρνάει!
- Έχου σι κέινου του τσουράπ ...
Τουν πήραν τουν παρά κι χράπ!
παν, κουρνιαχτός στου μαγαζί,
κι άφ'καν τη γριά τ' βαβά μ' να ζεϊ.

Μια ουκά, δυο ουκάδης, τρεις, καί, καί!
ταϊρνάϊ ταϊρνάϊ
έρμου ρακί πως γαργαλάει!

- Βίβα ορέ, βίβα κι άλλ' μια!
Τάπα κι οι τέσσιρ' στου μιθύς'...
τη βάβου τ'ν έχ'νι αλησμονής'.

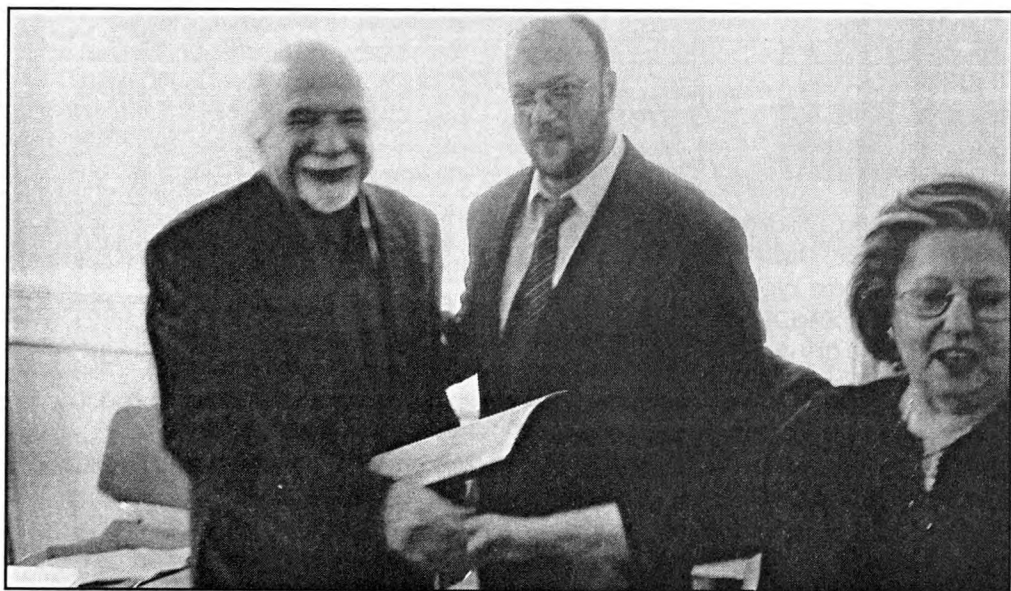
Κι η βάβου απώγνιθι πουλύ
ταϊρνάϊ ταϊρνά
τιν πήρι ου ύπνου σαν του πλί
ικειά σ' φουτιά τ'ς απ' γίνκι στάχτ'
κι μάτα τ'ν άφκι σαν του πλί.
κι μάτα γύρ'σι η γριά τ'αδράχτ'.

- Άϊντι κι νύχτουςι γριά!
(γύρ'σαν κι οι τέσσιρ' πω! πω! πω!
μ' ένα χαρούμινο σκουπό,
βαϊζουνας σα δω, σα κει,
τύφλα και σκνίπα απ' του ρακί)
- Άϊ να σι πάμι – τραϊ – λα – λα!
στα κυπαρίσσια απ'κάτ' τα ψ'λά.

Κι μι κουτρώνια κι σφυριά
ταϊρνάϊ γκάπ γκούπ!
ταϊρνάϊ γκάπ γκούπ!
κι μι σκιπάρνια κι σφυριά
έβαλαν σ'ν κάσσα τα καρφιά
κι τ'ν κάρφουσαν απ' κάτ' αχ' πάν
κι τ'σίκουσαν, ιγιέ μ' κι παν.

Κι απ' του μιθύσ χάϊ, χάϊ, χάϊ
ταϊρνά ταϊρνά
κι όπους δε γλέπαν ούτι τ'μύτ' τ'ς
η κάσσα τ'σ'φαίνουσαν βαρειά
κι δεν κατάλαβαν τη γριά
πως τ'ν αλησμών'σανι στου σπίτ'ς.

Κι η γριά η βαβά μ',
ταϊρνάϊ ταϊρνάϊ
στου χέρ' τ'αδράχτ' στριφουγυρνάει
η γριά μι τ'άσουστα υστιρνά
- Δόξα σοι Κύριϊ των Δυνά...
η γριά η βαβά μ' η αφιντιά τ'ς
γνέθ'κι θα γνέθ'
κουνά σ'φουτιά τ'ς.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο Από την κ. Ρένα Κεράνη-Παπαθανασιάδη

Παρουσιάζοντας την κ. Ρένα Κεράνη-Παπαθανασιάδη η κ. Κουτσούκη είπε: Όλοι ξέρουμε τη Ρένα. Για τους μη Μικροχωρίτες φίλους θα πρέπει να πούμε ότι είναι κόρη του πρώτου προέδρου της Αδελφότητας Μικροχωριτών, του βιομηχάνου Νικολάου Αθ. Κεράνη. Είναι πτυχιούχος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με άριστα γνώση της αγγλικής αλλά και γαλλικής γλώσσας, κάτι που την ώθησε να ασχοληθεί με μεταφράσεις ξένων συγγραφέων. Έχει πολύ ευαισθησία στην ορθή χρήση της ελληνικής γλώσσας και μεγάλο ενδιαφέρον για τα ιστορικά του τόπου μας. Για το βιβλίο: «*Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο*», που θα μας παρουσιάσει αμέσως τώρα, θα πρέπει να πω ότι διέθεσε μαζί μου αρκετές ώρες για την όσο το δυνατόν αρτιότερη έκδοσή του. Την ευχαριστούμε πολύ.

Είναι τιμή και χαρά μου να παρουσιάσω σήμερα το βιβλίο της Αιμιλίας Παπαδημητρίου-Κουτσούκη «*Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας – Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο*». Η Αιμιλία Κουτσούκη, ως Πρόεδρος της Αδελφότητας εργάστηκε για τη συγγραφή και την έκδοση ενός εγχειριδίου, που θα παρουσιάζει την ιστορική πορεία του συγκεκριμένου χωριού, συμβάλλοντας παράλληλα στην καταγραφή και την κατανόηση της ιστορίας, των καταβολών, του χαρακτήρα και των γεγονότων της ευρύτερης περιοχής. Της περιοχής που γεωγραφικά καθορίζεται ως Ευρυτανίας. Και μπορεί ο Θουκυδίδης να χαρακτηρίζει στην ιστορία του τους Ευρυτάνες ως «*Έθνος τι εν τη Αιτωλία ωμοφύγον και βάρβαρον*», πλην όμως ο τόπος αυτός με την ωραία και άγρια φύση του, με τα βουνά και τους λόγγους του, με τις χαράδρες και τα ορμητικά ποτάμια του, διαμόρφωσε, όπως ήταν φυσικό, ανθρώπους, άντρες και γυναίκες, ευθείς, μαχητικούς, οξύνους, ανήσυχους, δημιουργικούς, σκληροτράχηλους, ανυποχώρητους, μα συνάμα και χαρούμενους, συναισθηματικούς, γλεντζέδες, χωρατατζήδες. Ναι, εξακολουθεί να τους αρέσει υπερβολικά το «κοψίδι» (όχι πάντως το ωμό!), αλλά η νοστιμάδα από το ντόπιο αρνάκι και το κατσικάκι δικαιολογεί στο κάτω-κάτω κάθε παρεκτροπή... Ας επανέλθουμε όμως στο βιβλίο μας και ας αφήσουμε το Θουκυδίδη στις έμμονες αθηνοκεντρικές ιδέες του.

Το βιβλίο της Αιμιλίας Κουτσούκη είναι μία πλήρης, αντικειμενική και ολοκληρωμένη παρουσίαση της διαχρονικής πορείας του Μικρού Χωριού, τουλάχιστον όσης μάς είναι γνωστή στη ροή του χρόνου. Πλούσιο σε φωτογραφικό υλικό με μεγάλο χρονικό εύρος, στηριγμένο σε πλούσια επίσης βιβλιογραφία, στη λαϊκή παράδοση, καθώς και στις γραπτές ενθυμήσεις και τα αυτοβιογραφικά κείμενα Μικροχωριτών, είναι οργανωμένο σε 10 κεφάλαια. Ο συναισθηματικός παράγοντας, φυσικά, παίζει σημαντικό ρόλο, καθώς η Αιμιλία είναι γέννημα και εν μέρει θρέμμα του Μικρού Χωριού, κόρη των Μικροχωριτών Μήτσου Παπαδημητρίου και Όλγας Πλάκα, εγγονή της Λάμπρας, σύζυγος του ξαδέλφου μου Μένιου Κουτσούκη.

Για το εξώφυλλο του βιβλίου της η Αιμιλία διάλεξε μια φωτογραφία χαράς. Ήταν πάντα χαρούμενοι άνθρωποι οι Μικροχωρίτες. Ένας γάμος, λοιπόν, με τους ευτυχισμένους νεόνυμφους, σοβαρούς μπροστά στο φακό και όλους τους συγχωριανούς ολόγυρά τους, γελα-

στους και στημένους για μια αναμνηστική, γραφική φωτογραφία. Τι άλλο ωραιότερο!

Ας δούμε, όμως τα κεφάλαια ένα-ένα συνοπτικά:

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται *ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ* του χωριού. Από πού και πότε ήρθαν οι πρώτοι κάτοικοι στο Μικρό Χωριό είναι άγνωστο. Όμως σύμφωνα με την παράδοση και τα λεγόμενα της γριάς Καραμέτως: *Νια βουλά, πιδάκιμ', του κουριό δεν ήταν ιδαιά, ήταν πίσου απ' τν' Τζίρ, στα Καλύβια, ουπ' τρέκνι νιρά σήμιρα κι είχι μπουλκότερα τότι, θμάμι. Τώρα ειν' χέρσους ου τόπους, δε μπατάει κάνας σήμιρα. Ιγώ, θμάμι ουπ πάεινι ου παπούλσ' ου Παπαχαράλαμπους κι όργωνι τότις... Πάεινα κι γω, κουρίτς, για ξύλα στου Μπιλιώτκου. Νιά βουλά βρίσμακι κι σαγάνια στ' Παπαχαραλάμπ' τ' αλών... Θμάμι πόλειι η μανιά μ' όπι ήτανι πουλλά σπίτια κι έπις' ουργή, απάν ουπ γίνεταιν ένας γάμους. Πάτσανι τν' καλτσουδέτα τσ' νύφς, προυσβάλθκανι κι σφάχκανι κι γίνκαν σταχ' κι κουρνιαχτός κι παν' κατ' ανέμ' κι ύσπια ήρθανι σιαδών...»* Πότε και πώς έγιναν όλα αυτά, άγνωστο. Ο Γάλλος περιηγητής Μπουισόν γράφει στο οδοιπορικό του το 1650: *«Το Μικρό Χωριό δεν ήτανε φτωχό. Οι Μικροχωρίτες ήταν όλοι τους ζωηροί, καθαροί και φορούσανε καλά ρούχα, ακόμη κι όταν πήγαιναν να βοσκήσουν τα ζωντανά τους. Τα παιδιά είχανε όλα τους χαρούμενη όψη και οι γυναίκες δεν κρύβανε το πρόσωπό τους, όπως γινόταν σε άλλα χωριά...»* Άλλωστε γιατί να το κρύψουν όταν τα κορίτσια του Μικρού Χωριού φημίζονται σε όλη την περιοχή για την ομορφιά τους. Το πόσο παλιά πάει η ύπαρξη του χωριού δεν είναι γνωστό. Ωστόσο, από αρχαιολογικές ανασκαφές στην περιοχή του Αη Σώστη, φαίνεται ότι υπήρχε στην περιοχή οικισμός τουλάχιστον από την ελληνιστική εποχή. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι προπολεμικά το χωριό είχε πάνω από χίλιους κατοίκους, πολλά εμπορικά καταστήματα, δυο παπάδες, ιατρείο με μόνιμο γιατρό και σχολείο με 80-120 παιδιά και δύο δασκάλους! Παρόλα αυτά η ζωή ήταν δύσκολη και πολλοί άντρες, ακόμη και αγόρια, ακολουθούσαν το δρόμο της ξενιτειάς, δημιουργώντας μια παράδοση μεταναστευτική, που αργότερα επεκτάθηκε σε ολόκληρες οικογένειες. Ωστόσο, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, βλέπουμε καθαρά ότι οι άνθρωποι που έφευγαν από το χωριό, δεν το ξεχνούσαν ποτέ. Το είχαν πάντα στο νου και στην καρδιά τους και του παραστέκονταν σε κάθε δυσκολία. Άλλωστε η νοσταλγία ήταν η αιτία, που ιδρύθηκε η Αδελφότητα Μικροχωριτών στην Κωνσταντινούπολη ήδη από το 1885.

Το δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει τη *ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ* και δεν ήταν λίγοι οι αγώνες του Έθνους μας. Στην επανάσταση του 1821, όπως μαρτυρείται από το *Αρχειό των Αγωνιστών* στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και στην Εθνική Βιβλιοθήκη, τουλάχιστον 45 Μικροχωρίτες πήραν τιμητικά μετάλλια για τη συμμετοχή τους στον απελευθερωτικό αγώνα του Έθνους. Εκτενής αναφορά γίνεται στο κεφάλαιο αυτό και στον ήρωα Μάρκο Μπότσαρη, που τον Αύγουστο του 1823 ξεκίνησε από το Μικρό Χωριό με τριακόσια παλικάρια, επιτέθηκε στον καταυλισμό των Τουρκαλβανών στο Καρπενήσι και σκοτώθηκε πάνω στη μάχη προκαλώντας πανελλήνια οδύνη. Οι αγώνες του ελληνισμού συνεχίστηκαν. Οι Μικροχωρίτες πάντα παρόντες: Βαλκανικοί Πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Μικρασιατική Καταστροφή, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Εθνική Αντίσταση, η Μάχη του Μικρού Χωριού, εκτελέσεις, ομηρείες, πυρπόληση των σπιτιών από τους κατακτητές, ώσπου χάραξε η μέρα της απελευθέρωσης και μαζί ήρθε και ο σπαραγμός του Εμφυλίου Πολέμου, που άφησε πίσω του μόνον ερείπια. Το χωριό καταστράφηκε αλλά όχι και η ακατάβλητη θέληση των ανθρώπων του να συνεχίσουν να ζουν και να δημιουργούν στον τόπο τους. Όσοι γύρισαν πίσω, μα και όσοι προτίμησαν να μείνουν μακριά, δεν έπαψαν να αγωνίζονται για να ξαναφτιάξουν το Χωριό τους.

Το τρίτο κεφάλαιο *ΕΠΑΝΑΓΓΑΤΡΙΣΜΟΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ (1950-1963)* παρουσιάζει το δύ-

σκολο και διαρκή αγώνα των Μικροχωριτών για την αναδημιουργία και το ξαναστήσιμο του χωριού. Η συνδρομή των απόδημων σε Ελλάδα και Αμερική είναι σημαντική. Οι Μικροχωρίτες, με παράδοση στην προσωπική εργασία, ξεκινούν από την αρχή: ανοικοδόμηση του σχολείου, κατασκευή του δρόμου προς Καρπενήσι, αλλά και προς τον Προυσό, νέο ξενοδοχείο στη θέση του καμένου παλιού, ηλεκτροφωτισμός, ίδρυση βιβλιοθήκης, παιδική χαρά, ανακαίνιση του ναού της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, υδραγωγείο, σύνδεση με το ηλεκτρικό δίκτυο της ΔΕΗ. Οι φυσικές ομορφιές του χωριού το αναδεικνύουν σε δημοφιλή τουριστικό προορισμό. Τα καμένα σπίτια ξαναχτίζονται, οι απόδημοι επιστρέφουν στο χωριό ως παραθεριστές ή και ως μόνιμοι κάτοικοι. Τα καλοκαίρια βρίσκονται πάλι όλοι μαζί στην Πλατεία, κάτω από τον πλάτανο και στα παραδοσιακά πανηγύρια. Το κλαρίνο και το νταούλι ξαναφέρνουν τη χαρά, το χορό, το τραγούδι, το γλέντι. Οι προσπάθειες και οι πρωτοβουλίες των Μικροχωριτών γίνονται αντικείμενο προσοχής από τους κρατικούς φορείς και το 1958 απονέμεται στην Κοινότητα του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας Τιμητικό Δίπλωμα με Βασιλικό Εύσημο Α΄ Τάξεως «*προς επιβράβευσιν των εξαιρετικών αυτής υπηρεσιών υπέρ του θεσμού της Αυτοδιοικήσεως, δια των κατά το έτος 1954-1955 εκτελεσθέντων υπ' αυτής κοινωφελών κοινοτικών έργων*».

Ακολουθεί το τέταρτο κεφάλαιο *Η ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗ*, που παρουσιάζει το χρονικό της τραγικής και πρωτόφαντης συμφοράς, που έπληξε το Μικρό Χωριό την Κυριακή 13 Ιανουαρίου 1963, στις 8:20 το πρωί. Τα δύο τρίτα του χωριού μαζί με 13 άτυχους Μικροχωρίτες, χάθηκαν από μια φυσική καταστροφή, μια τρομακτική κατολίσθηση, που έθαψε ξαφνικά μέσα σε λίγη ώρα κάτω από τόνους λάσπης το δυτικό μέρος του όμορφου χωριού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο *ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΩΡΙΟ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ* περιγράφεται η προσπάθεια για τη δημιουργία του Νέου Μικρού Χωριού. Η πανελλήνια συγκίνηση, που προκάλεσε η καταστροφή και η αποφασιστικότητα όλων των Μικροχωριτών, γηγενών και αποδήμων, βοήθησε υλικά και ηθικά στην ανοικοδόμηση του Νέου Μικρού Χωριού στην ασφαλή, σύμφωνα με τις σχετικές γεωλογικές έρευνες, τοποθεσία «Γκρεμενίτσες». Πανελλήνιος έρανος, κρατικές επιχορηγήσεις, ιδιωτικές δωρεές, προσφορές σε είδος, προσωπική εργασία, γενική κινητοποίηση συνέβαλαν καθοριστικά στην ταχύτατη πραγματικά ανοικοδόμηση του Νέου Χωριού. Η συμβολή της Αδελφότητας Μικροχωριτών υπήρξε αποφασιστική και άκρως αποτελεσματική. Το Φεβρουάριο του 1964, ένα μόλις χρόνο μετά την καταστροφή, μπαίνουν τα θεμέλια των 120 νέων όμορφων πέτρινων, παραδοσιακών σπιτιών. Το πολεοδομικό σχέδιο, προσφορά του Πολεοδομικού Γραφείου Δοξιάδη, είναι υπόδειγμα σύγχρονης ορεινής ρυμοτομίας και δόμησης. Αμαξίτος δρόμος μπροστά σε κάθε σπίτι, σύγχρονη υποδομή, ηλεκτροδότηση, υδραγωγείο από τις φυσικές πηγές του χωριού, σε ένα φυσικό περιβάλλον εξαιρετικής ομορφιάς. Το νέο σχολείο δε θα αργήσει να χτιστεί. Το 1978 εγκαινιάζεται το κοινοτικό ξενοδοχείο «*Μοτελ Ελλάς*». Το 1979 γίνονται τα θυρανοίξια της νέας όμορφης εκκλησίας της *Αγίας Κυριακής*. Το 1983 ολοκληρώνεται η Πλατεία του χωριού και το νέο κοινοτικό κατάστημα σύντομα λειτουργεί. Το Μικρό Χωριό γυρίζει σελίδα στη μακρόχρονη και πολυκύματη ιστορία του.

Στο έκτο κεφάλαιο *ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ* παρουσιάζονται τα σωματεία, που ιδρύθηκαν από τους φιλοπρόδοους Μικροχωρίτες, απόδημους και μη, που από νωρίς κατάλαβαν τα ευεργετικά στοιχεία της συλλογικής δράσης και ένωσαν τις δυνάμεις τους για να βοηθήσουν το χωριό τους. Το 1885 ιδρύεται στην Κωνσταντινούπολη η *Αδελφότητα των εν Κωνσταντινουπόλει Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος»*. Το 1922 ιδρύεται στο Μικρό Χωριό ο «*Κτηματικός Σύλλογος του Μικρού Χωριού*». Το 1928 ιδρύεται στη Θεσσαλονίκη η «*Φιλοπρόσδος Εταιρεία Νεολαίας Μικρού Χωριού*». Το 1943 ιδρύεται στην Αμερική ο

«Σύλλογος των Μικροχωριτών ο Φοίνιξ». Το 1955 ιδρύεται στην Αθήνα το «Σωματείο των εν Αθήναις, Πειραιεί και Προαστείσις Μικροχωριτών Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος». Το 1969 με την τροποποίηση του Καταστατικού του το Σωματείο περιλαμβάνει ως μέλη του όλους τους όπου Γης Μικροχωρίτες. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο Φοίνιξ και η Αδελφότητα έχουν βραβευθεί με Δίπλωμα μετά Βασιλικού Ευσήμου Β΄ Τάξεως και με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών αντίστοιχα, για την κοινωφελή τους δράση.

Το έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζει τα ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ του Μικρού Χωριού: τον αγιογράφο της Ιεράς Μονής Προυσού *Αναγνώστη εκ Μικρού Χωριού*, καθώς και τον ηγούμενο της ίδιας ιστορικής Μονής *Ιερόθεο Δερματά*, τα αξιόλογα μέλη της οικογένειας Σιδερίδη: το βυζαντινολόγο *Ξενοφώντα*, τον πλούσιο επιχειρηματία αδελφό του *Σπιριδωνα*, τον έμπορο ποιτών *Γεώργιο Σιδερίδη ή Σφήκα*, τον *Ιωάννη Σιδέρη*, επίσης επιχειρηματία και ιδρυτή της Αδελφότητας Μικροχωριτών στην Κωνσταντινούπολη το 1885. Υπήρξαν ευεργέτες όχι μόνο του χωριού, αλλά και της πατρίδας μας. Και ακόμη τον *Γεώργιο Κεράνη*, ιδρυτή μαζί με τους Μικροχωρίτες Νικόλαο Α. Κεράνη και Σοφοκλή Σ. Φλέγγα της Καπνοβιομηχανίας «ΕΘΝΟΣ Γ.Α. ΚΕΡΑΝΗΣ Α.Ε.», η οποία σε κάθε περίπτωση και με κάθε τρόπο συνέδραμε το Μικρό Χωριό.

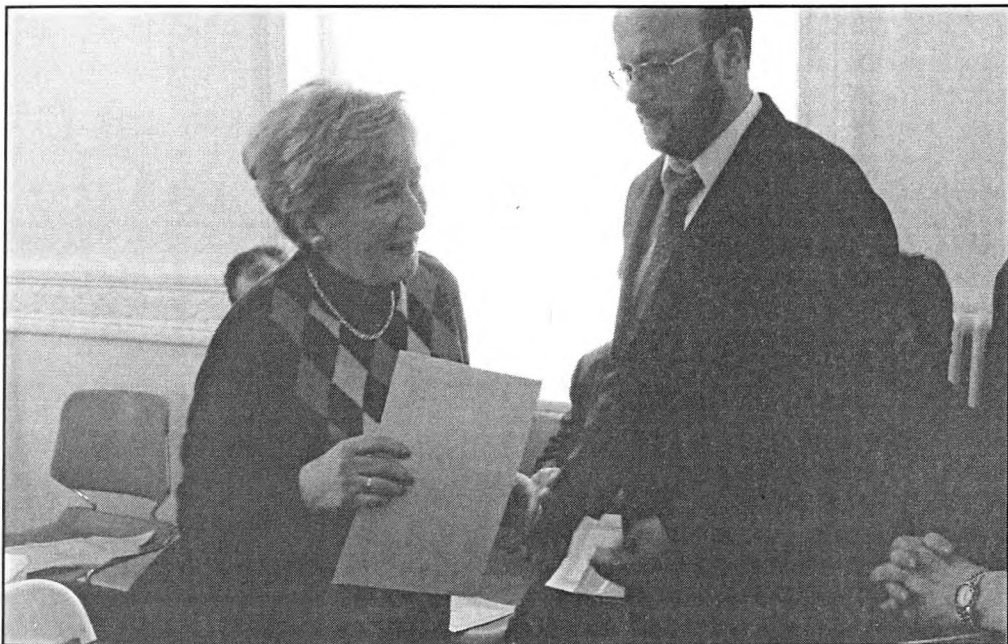
Το όγδοο κεφάλαιο *ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ – ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ* έχει ως στόχο να παρουσιάσει στον επισκέπτη του χωριού τις φυσικές ομορφιές της περιοχής παρακινώντας τον για εξερευνησίες, εκδρομές, περιπάτους. Παρουσιάζει επίσης τα αξιοθέατα. Τις εκκλησίες: την Αγία Κυριακή στο Νέο Χωριό και τη Μεταμόρφωση στο Παλιό, την Πνευματική Γωνιά και το Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο, που στεγάζονται στο σχολείο του Παλιού Χωριού, τα πολλά εξωκλήσια, τα Μνημεία που έστησαν οι Μικροχωρίτες για να τιμήσουν τη μνήμη των συγχωριανών τους και άλλων συμπατριωτών, που θυσίασθηκαν για την πατρίδα ή που έχασαν τη ζωή τους από τη μανία της φύσης. Ακόμη περιγράφονται με σαφείς οδηγίες και λεπτομερείς περιγραφές οι διαδρομές, οι απλές πεζοπορίες και οι πιο δύσκολες ορειβασίες, που μπορεί να κάνει ο επισκέπτης για να γνωρίσει καλύτερα την περιοχή.

Και επειδή σκοπός του βιβλίου είναι να προβάλλει και τις τουριστικές δυνατότητες του χωριού, στο ένατο κεφάλαιο *ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ – ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ* δίνει όλα τα στοιχεία (τηλέφωνα – fax – ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, όπου υπάρχουν) των ξενοδοχείων, των ξενώνων και των ενοικιαζομένων δωματίων και ακόμη των εστιατορίων, των οινομαγειρείων, των καφενείων. Επίσης στο κεφάλαιο αυτό δίνει τα στοιχεία δύο τοπικών καλλιτεχνών, που ειδικεύονται σε έργα λαϊκής τέχνης, πληροφορίες για τα μέσα συγκοινωνίας και τα ταξί που εξυπηρετούν τους κατοίκους και τους επισκέπτες, προτάσεις για εκδρομές στην ευρύτερη περιοχή, το τηλεφώνιο του Γραφείου Τουρισμού Ευρυτανίας και την ιστοσελίδα του Δήμου Ποταμιάς, στον οποίο υπάγεται το Μικρό Χωριό από το 1998 με τη διοικητική μεταρρύθμιση «Καποδίστριας».

Ακολουθούν η λεπτομερής καταγραφή των πλούσιων *ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ*, ένα *ΣΚΑΡΙΦΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ*, όπως επίσης και μια πολύ ενδιαφέρουσα αεροφωτογραφία του Μικρού Χωριού και της γύρω περιοχής, όπως παρουσιάζονται στο Google Earth.

Το τελευταίο κεφάλαιο είναι μια τιμητική αναφορά στην *Αδελφότητα Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»* και τις πολυποίικλες δραστηριότητές της. Αναφέρονται ονομαστικά τα Ιδρυτικά Μέλη του Σωματείου, το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο και οι Διατελέσαντες Πρόεδροι. Υπάρχει επίσης αναμνηστική φωτογραφία από την τελετή απονομής του Βραβείου της Ακαδημίας Αθηνών προς την Αδελφότητα το 1986, το οποίο παρέλαβε ο τότε Πρόεδρος της Αδελφότητας Κλεομένης Κουτσούκης, καθώς και μερικά χαρακτηριστικά εξώφυλλα του περιοδικού «*ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*» και αφίσες από εκδηλώσεις της Αδελφότητας.

Έτσι, λοιπόν, καταγράφεται μέσα από τις σελίδες του βιβλίου της Αιμιλίας Κουτσούκη η διαχρονική πορεία του Μικρού Χωριού με τη μεγάλη ιστορία. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στη συγγραφέα. Το βιβλίο της είναι πραγματικά μια πλήρης εικόνα της ιστορίας του Χωριού μας, γραμμένη και φροντισμένη με αγάπη και γνώση. Δεν έχει αφήσει πηγή πληροφοριών ανεκμετάλλευτη, χαρακτηριστική φωτογραφία, παλιά ή καινούρια, που να μη συμπεριλάβει στο χρονικό του χωριού. Συγχαρητήρια αξίζουν και στο Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότη-

τας Μικροχωριτών, που στήριξε οικονομικά αυτή την όμορφη και φροντισμένη έκδοση. Πιστεύω ότι το βιβλίο αυτό θα είναι αιτία περηφάνειας για κάθε Μικροχωρίτη, όπου κι αν βρίσκεται και πηγή γνώσης για τη νέα γενιά Μικροχωριτών.

Ελπίζω να ανταποκρίθηκα ικανοποιητικά στη σημερινή βιβλιοπαρουσίαση και εύχομαι το βιβλίο μας να έχει εκδοτική επιτυχία και πολλές επανεκδόσεις. Εγώ προσωπικά αισθάνομαι μεγάλη συγκίνηση για την τιμή που μου έγινε να το παρουσιάσω στη σημερινή συγκέντρωση, γιατί μπορεί να μην είμαι γέννημα του Μικρού Χωριού, αλλά έχω μάθει να το αγαπώ, μια και οι γονείς μου, ο Νίκος και η Μαργαρίτα Κεράνη, ήταν Μικροχωρίτες, οι παπούδες μου, ο Κερανοθανάσης και ο Δερματονίκος καθώς και η μία γιαγιά μου, η Κερανογιαννούλα, κόρη του Κυρτσογιάννη, ήταν Μικροχωρίτες, η άλλη γιαγιά μου η Δερματορήν' και οι γονείς της, οι Ψιλοπουλέοι, ήταν από το Βουτύρο, οι τρεις άλλοι προπαπούδες μου, ο Κερανονίκος, ο Κυρτσογιάννης και ο Δερματογιάννης, ήταν Μικροχωρίτες και από τις τρεις άλλες προγιαγιάδες μου η Δερματού, το γένος Κουμπουροπούλου, ήταν Μικροχωρίτισσα, ενώ οι άλλες δύο δεν απείχαν και πολύ: Η Κεράναινα, με το αρχαιοπρεπές όνομα Ολυμπιάδα, το γένος Κατσούδα, ήταν Τραναχωρίτισσα και η Κυρτσογιάννενα, το γένος Μπουγιουκλή, Καρυτσαιώτισσα. Σας ζάλισα με τα σόγια μου, αλλά καλό είναι να ερευνά κανείς για να μαθαίνει από πού κρατάει η σκούφια του. Όσο για μένα, σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, νιώθω ότι η σκούφια μου κρατάει από το Μικρό Χωριό και είμαι περήφανη γι' αυτό.

Στιγμιότυπα από

την εκδήλωση

Πνευματική Γωνιά

Αρχίζει η επισκευή του φέροντα οργανισμού και της σκεπής της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας στις αρχές του καλοκαιριού. Το έργο δημοπρατήθηκε στις 15 Μαΐου 2006.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών θέλει να ευχαριστήσει και από τη στήλη αυτή τον κ. *Κώστα Κοντογεώργα*, Νομάρχη Ευρυτανίας, για την άμεση, υλική συμπαράστασή του στην αναγκαία επισκευή του ιστορικού αυτού κτιρίου του παλιού Δημοτικού Σχολείου του χωριού μας.

Ευχαριστίες

- Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών «*Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος*» ευχαριστεί θερμά όλους τους τοπικούς φορείς, Μικροχωρίτες και φίλους, που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση για την 50ή επέτειο από την ίδρυση της Αδελφότητας στην Αθήνα.
  - Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών απευθύνει εγκάρδιες ευχαριστίες προς τους φίλους και τα ευρυτανικά έντυπα, που έγραψαν για την εκδήλωσή μας και το βιβλίο: *Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας. Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο.*
  - Εκτός από τα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών στην προετοιμασία της εκδήλωσης για την 50ή επέτειο βοήθησαν:
    - Η Γραμματεία του Κέντρου Τεχνών Πλάκα
    - Η κ. Πόλυ Αρώνη
    - Η κ. Έπη Λέρτα
    - Η κ. Μαρία Οικονόμου
    - Η κ. Ρένα Παπαθανασιάδη
    - Ο κ. Νικήτας Κλ. Κουτσούκης
- Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών και από τη στήλη αυτή, τους απευθύνει ένα μεγάλο ευχαριστώ!

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα *Μικροχωρίτικα Γράμματα* ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμώσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις - γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Οι Ευρυτάνες της Διασποράς και η Συλλογική τους Δράση

Του Μένιου Κουτσούκη

Με την ευκαιρία του εορτασμού της 50ής επετείου από την επανίδρυση της Αδελφότητάς μας στην Αθήνα, που ως γνωστόν πρωτοϊδρύθηκε το 1885 στην Κωνσταντινούπολη, αναδημοσιεύουμε άρθρο του επίτιμου Προέδρου της Αδελφότητας καθ. Κλ. Κουτσούκη, που δημοσιεύθηκε προ ετών στο περιοδικό «Στερεά Ελλάς». Αναφέρεται στους ευρυτανικούς συλλόγους της διασποράς, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ιδρύθηκαν, τους στόχους που επεδίωκαν και τις αξίες που υπηρετούσαν.

Εισαγωγικά

Η Ρούμελη είναι ένας ευρύς γεωγραφικός χώρος, που έχει να επιδείξει έναν αξιόλογο αριθμό ξενιτεμένων παιδιών της, που πρωτοστάτησαν σε συλλογική κοινωνική, πατριωτική, φιλανθρωπική αλλά και ευρύτερη εθνική δράση. Η Ρούμελη δεν ανέδειξε μόνο αγωνιστές και ήρωες των εθνικών μας αγώνων ή ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης αλλά και κοινωνικούς εργάτες, δηλ. ανθρώπους με ευρύτερη κοινωνική δράση και προσφορά.

Οι επετειακές εκδηλώσεις, που οργανώνονται για να τιμήσουν τη δράση ιστορικών, πατριωτικών συλλόγων, δεν αποτελούν μόνο μια οφειλόμενη τιμή σ' εκείνους που πρωτοστάτησαν στη λειτουργία τους, αλλά και μια σημαντική ευκαιρία επισήμανσης και έξαρσης των συλλογικών αξιών, που σημάδεψαν τη διαχρονική τους πορεία. Οι αξίες αυτές δεν απηχούν μόνο τους προσανατολισμούς και τον προβληματισμό των μελών των συλλόγων αυτών αλλά, ως ένα βαθμό, αντικατοπτρίζουν και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο λειτούργησαν, είτε αυτό το δει κανείς από την θετική πλευρά, δηλ. ως ενισχυτικό των αξιών αυτών είτε από την αρνητική του πλευρά, δηλ. ως κοινωνικό έλλειμμα, που το αναπληρώνει σημαντικά η συλλογική δράση.

Η συλλογική δράση των Ευρυτάνων.

Η ορεινότερη και πιο άγονη, από πλευράς οικονομικών πόρων, περιοχή της Ρούμελης, η Ευρυτανία, καθιερώθηκε στην πολύχρονη ιστορική της πορεία ως τόπος, που έσπρωχνε από νωρίς τα παιδιά της στη μετανάστευση. Μάλιστα η διαβίωσή της στηριζόταν σε σημαντικό βαθμό στη συμπαράσταση των ξενιτεμένων παιδιών της. Η φιλόστοργη αυτή δράση και στάση των Ευρυτάνων προς τη γενέτειρά τους καταγράφεται ιστορικά από την εποχή που ευκατάστατοι Ευρυτάνες στην Ουγγροβλαχία και την Κωνσταντινούπολη ενίσχυσαν την ίδρυση των Σχολών Ελληνικών Γραμμάτων στα Άγραφα και το Καρπενήσι (17^{ος} αιώνας). Μετά τόσους αιώνες κοινωνικής αλληλεγγύης και φιλανθρωπίας αξίζει να δούμε ποιες είναι οι αξίες από τις οποίες εμφορούνται οι Ευρυτάνες της διασποράς και τις οποίες διακηρύσσουν και εκφράζουν μέσα από τα καταστατικά των οργανώσεών τους. Ακόμη ποια είναι τα κίνητρα και οι σκοποί, που υπαγορεύουν την συλλογική, πατριωτική δράση τους και τέλος η οργανωτική μορφή, που αυτή προσλαμβάνει.

1. Η Αδελφότης των Ευρυτάνων Κωνσταντινουπόλεως «Αδελφάτο», 1812

Η πρώτη συλλογική οργάνωση των Ευρυτάνων της διασποράς εμφανίζεται

στις αρχές του 19^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη, η οποία επί αιώνες αποτέλεσε πρώτης τάξεως μεταναστευτικό πόλο, μεταξύ άλλων και για τους Ευρυτάνες. Από τα διασωθέντα αποσπασματικά στοιχεία, λόγω των κατά καιρούς πυρπολήσεων των γραφείων της, προκύπτει, ότι η Αδελφότης των Ευρυτάνων της Κωνσταντινουπόλεως ιδρύθηκε το 1812 με πατριαρχική εγκύκλιο αρχικά, ως «*ευλογημένο ρουφέτιον των μπακάληδων*» και λειτούργησε ως αγαθοεργό και αλληλοβοηθητικό σωματείο (αδελφάτο). Όπως αποκρυσταλλώθηκαν στη μετέπειτα πορεία της, τον 19^ο αιώνα και ως τις αρχές του 20^{ου}, οι καταστατικοί σκοποί της ήταν: η ηθική αλληλοβοήθεια των μελών, η υλική υποστήριξη των μελών και των οικογενειών τους σε δυσχερείς περιστάσεις, η εκπαίδευση και επαγγελματική μόρφωση των τέκνων μελών που έχουν ανάγκη, η αρωγή απόρων Ευρυτάνων και η ηθική επίβλεψη των ανηλίκων, η φροντίδα για την ανάπτυξη και ευημερία της Ευρυτανίας και η διατήρηση των πατριωτικών ηθών και εθίμων των Ευρυτάνων της Πόλης.

Για την επίτευξη των ευγενών αυτών σκοπών διαθέτουν σημαντική οργανωτική υποδομή και μέσα, όπως ήταν η διδασκαλία βραδυνών μαθημάτων, η λειτουργία αναγνωστηρίων, χρηματικές ενισχύσεις των νεοερχομένων Ευρυτάνων καθώς και παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας και ευδοκίμησης.

Οι ηθικές αυτές αρχές όχι μόνο υπαγορεύονται από την φιλόanthρωπη χριστιανική διδασκαλία αλλά και συνιστούν, όπως φαίνεται, μια παράδοση που δυο αιώνες νωρίτερα προσπάθησε να ενσταλάξει στις ψυχές των ξενιτεμένων συμπατριωτών του ο Ευγένιος ο Αιτωλός. Τους θύμιζε τις παραδόσεις της ορθοδοξίας, τα όσα άκουγαν στην εκκλησία του χωριού τους, στο κρυφό σχολειό, στις κοινοτικές συναθροίσεις. Απευθυνόμενος συχνά σε επιφανείς Ευρυτάνες και άρχοντες της διασποράς τους νουθετεί και πάντα τους υπενθυμίζει «*μη καταφρονείτε*

τους ομοεθνείς». Για την ίδια την Ευρυτανία και τις ανάγκες της, εκτός από τις προσωπικές ενισχύσεις, την ανέγερση σχολείων, ιερών ναών, κατασκευή υδραγωγείων κ.ά. προχώρησαν και σε μελέτες οικονομικής της ανάπτυξης, όπως π.χ. με το πρόγραμμα σηροτροφίας, την ίδρυση συνεταιρισμών κ.ά. Τέλος, στην σύντομη και ενδεικτική αυτή αναφορά, αξίζει να τονισθεί και η σημαντική συμβολή των Ευρυτάνων της Κωνσταντινούπολης, τόσο σε ατομική βάση (εθνικοί ευεργέτες, π.χ. Σιδερίδης), όσο και σε συλλογική στήριξη εθνικών προσπαθειών σε κρίσιμες στιγμές, όπως η μυστική χρηματική ενίσχυση της Κρητικής Επανάστασης (1866), η προσέλευση εθελοντών Ευρυτάνων, που μυστικά στρατολογημένοι έσπευσαν να συνδράμουν την πατρίδα στους Βαλκανικούς πολέμους και στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κ.ά.

2. Ο Σύνδεσμος των Ευρυτάνων Φθιώτιδος (Λαμία, 1911/1914)

Έναν αιώνα μετά την ίδρυση του αδελφάτου των Ευρυτάνων στην Κωνσταντινούπολη, ιδρύεται στο εσωτερικό πλέον ο «Σύνδεσμος των εν Φθιώτιδι Ευρυτάνων» με έδρα τη Λαμία (1911/1914), στην οποία ήδη είχε εγκατασταθεί μια ευάριθμη ευρυτανική παροικία. Αρκετοί Ευρυτάνες είχαν ήδη επανακάμψει απ' την Κωνσταντινούπολη και είχαν εγκατασταθεί όχι μόνο στην Ευρυτανία αλλά και σε διάφορες πόλεις, όπως Θεσσαλονίκη, Λαμία, Χαλκίδα κ.ά.

Οι καταστατικοί σκοποί του συνδέσμου έχουν την ίδια ηθική διάσταση και δεν διαφέρουν σημαντικά, παρά μόνο οργανωτικά, απ' αυτούς που είχαν διακηρυχθεί από τους συμπατριώτες τους στην Πόλη. Έτσι, η ηθική προαγωγή εξακολουθεί κι εδώ να είναι ο πρωταρχικός στόχος μαζί με την περίθαλψη των μελών, ακόμη και μη Ευρυτάνων στην καταγωγή.

*Στο επόμενο τεύχος:
Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής (1945)
και Πανευρυτανική Ένωση (1955)*

Η Προσφορά των Συλλόγων

Η εφ. Ευρυτανικοί Αντίλαλοι (αρ. φύλλου 79, Ιανουάριος 2006) δημοσίευσε ένα μακροσκελές και εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο της φιλόλογου κ. Αφροδίτης Θεοδώρου για την προσφορά των συλλόγων στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η κ. Θεοδώρου επικαλείται γραπτές μαρτυρίες, καταστατικά συλλόγων αλλά και βιβλία για να μας πληροφορήσει ότι η ύπαρξη συλλόγων χρονολογείται τουλάχιστον από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη κυρίως για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Ακολούθησαν σύλλογοι με μεγάλη ευρύτητα δράσης, ανάλογα με τις ανάγκες των εποχών. Παραθέτουμε ένα μικρό απόσπασμα από το πολύ καταπονητικό αυτό άρθρο:

... Η πρώτη ανάγκη που καλύπτουν οι Σύλλογοι αυτοί είναι η κοινωνικότητα, σήμερα μάλιστα που ο άνθρωπος, ιδιαίτερα στις μεγαλουπόλεις, έχει απομακρυνθεί από το διπλανό του και έχει απομονωθεί ψυχικά. Η συνάντηση των μελών στους συλλόγους με κοινούς σκοπούς και κατευθύνσεις δημιουργεί αρραγείς ενότητες και, φυσικά, οδηγεί τους σκοπούς και τις επιδιώξεις σε ουσιαστικά αποτελέσματα και η προσφορά των συλλόγων στο κοινωνικό σύνολο αποδεικνύεται πολύ σημαντική.

Ένας από τους στόχους είναι πάντοτε η διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, ένα τεράστιο κεφάλαιο που όχι μόνο πρέπει να διασωθεί, αλλά και να αποτελεί αφετηρία για καινούργια δημιουργία παντού, στην τέχνη και στη χειροτεχνία, στη μουσική, στο χορό και στο τραγούδι, στα λαϊκά δρώμενα, στα ήθη και τα έθιμα, στα παραμύθια και τις λαϊκές δοξασίες, στη γλώσσα και στη βιοσοφία του λαού μας.

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι η αποσκευή που «κουβαλάει» ένας λαός στην πορεία του μέσα στο χρόνο για να αντλεί από κει κάθε φορά την έμπνευση και τη δύναμη από ένα μικρό κομμάτι των προγεγενεστέρων να χτίζει κάτι νέο πάνω σε γερά θεμέλια. Το ζητούμενο είναι η διατήρηση της ιστορικής μνήμης. Δέντρο χωρίς ρίζες

δεν ανθίζει, δεν καρπίζει. Όταν άνθρωποι και λαοί ξεχνούν το ιστορικό τους παρελθόν, χωρίς να έχουν τίποτε διδαχθεί απ' αυτό, είναι καταδικασμένοι να το ξαναζήσουν χωρίς να έχουν κάνει ούτε ένα βήμα προόδου. Γι αυτό έμπρακτα έχουμε δει στους ξεριζωμούς που έχουμε ζήσει από τις αλψιμόντες πατρίδες, αλλά και σ' όσους ροβόλησαν από τα άγονα βουνά μας στις πόλεις, πώς οι άνθρωποι μαζί με τους μπόγους και τα λίγα υπάρχοντά τους έφεραν και την ψυχή τους και τον πολιτισμό τους και τις μνήμες τους.

Οι Σύλλογοι με πλήρη επίγνωση της αποστολής τους προσπαθούν να συγκεντρώσουν στοιχεία πολιτισμικά, να τα διασώσουν από τη φθορά και την παραμέληση, να τα διαδώσουν και να τα καταστήσουν προσίτα και γνωστά στο ευρύτερο κοινό και, κυρίως, στις νέες γενιές. Ένα πρώτο βήμα που πραγματοποιούν στη δράση τους ορισμένοι σύλλογοι είναι η συγκέντρωση λαογραφικού υλικού: αντικείμενα χρήσεως περασμένων εποχών που η τεχνική και τεχνολογική πρόοδος έχει ρίξει στην ακρησιτία, αλλά που έχουν τη δύναμη πάντοτε να διδάσκουν και να εμπνέουν γιατί απεικονίζουν και εκπροσωπούν την εποχή τους και τη ζωή των ανθρώπων που με μεράκι, φαντασία και αγάπη τα φιλοτέχνησαν και τα κατασκεύασαν...

Νέα από το Δήμο Ποταμιάς

- **Κοινοτικό Κατάστημα.** Οι εργασίες αποκατάστασής του βαίνουν προς το τέλος και ευελπιστούμε ότι θα μπορέσει να αρχίσει τη λειτουργία του μέσα στο καλοκαίρι.
- **Τεχνικό Πρόγραμμα 2006.** Δημοτικό Διαμέρισμα Μικρού Χωριού.
Από το Δήμο Ποταμιάς μάς κοινοποιήθηκε το Τεχνικό Πρόγραμμα 2006, που αφορά έργα προγραμματισμένα να γίνουν στο Μικρό Χωριό μέσα στο τρέχον έτος. Αυτά είναι τα εξής:
  1. Βελτίωση δρόμου (πίσω από Δημοτικό Κατάστημα) 6.000 ευρώ
  2. Διαμόρφωση πλατείας 24.000 ευρώ
  3. Προστατευτικά κιγκλιδώματα 3.000 ευρώ
  4. Κατασκευή δρόμου Αγ.Αθανασίου & δικτύου όμβριων υδάτων 25.000 ευρώ
  5. Συντήρηση πρώην Κοινοτικού Γραφείου 9.000 ευρώ
  6. Συντήρηση στέγης ξενώνα «Χελιδόνα» 9.000 ευρώ
  7. Βελτίωση μονοπατιών Παλαιού Μ.Χ. 4.000 ευρώ**Σύνολο 80.000 ευρώ**

Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης

Πολιτισμός - Τουρισμός

Ο Πανευρυτανικός Σύλλογος Αιτωλοακαρνανίας διοργάνωσε ημερίδα με τίτλο: *Ευρυτανία: Πολιτισμός και ανάπτυξη*, στις 6 Νοεμβρίου 2005 στο Παπαστράτειο Μέγαρο Αγρινίου. Τα θέματα που απασχόλησαν την ημερίδα ήταν: α) Χριστιανικά μνημεία της Ευρυτανίας με ομιλητή τον επ. Έφορο Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λάζαρο Δεριζιώτη β) Ανάδειξη και διατήρηση της Ιστορικής και Πολιτισμικής Ταυτότητας της Ευρυτανίας με εισηγητή τον καθ. Κλεομένη Κουτσούκη, γ) Η Ενεστώσα κατάσταση και οι προοπτικές ανάπτυξης της Ευρυτανίας με ομιλητή τον Εκπαιδευτικό-Οικονομολόγο-Νομικό Ιωάννη Ζούμπο και δ) Τουρισμός και πολιτισμός με εισηγητή τον Δήμαρχο Αγρινίου Ευθύμιο Σώκο. Ο Νομάρχης Ευρυτανίας, Κώστας Κοντογεώργος, ως τελευταίος ομιλητής, έδωσε μια πολύ εμπειριστατωμένη και λεπτομερή εικόνα των δυνατοτήτων της Ευρυτανίας και όσων προγραμματίζονται για την πολιτισμική της ανάπτυξη.

Η ημερίδα έκλεισε με προβολή φωτογραφιών από την πατρώα γη του δημοσιογράφου Ηλία Προβόπουλου. Την ημερίδα παρακολούθησε πολύς ο κόσμος με μεγάλο ενδιαφέρον.

Πολιτική και Πολιτικοί

Η Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία διοργάνωσε επιστημονικό συνέδριο με θέμα: *Η Πολιτική και οι Πολιτικοί* στο Μεσολόγγι και το Αγρίνιο στις 5 και 6 Νοεμβρίου 2005. Ήταν μια σημαντική συμβολή στη νεότερη πολιτική ιστορία των νομών Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας. Οι εισηγήσεις αναφέρονταν στην πολιτική που ασκήθηκε και τους πολιτικούς που αναδείχθηκαν (και δεν βρίσκονται στη ζωή) κατά τη περίοδο 1946-2004, οι οποίοι κατάγονταν από τους δυο νομούς, διότι οι δυο αυτοί νομοί συναποτελούσαν ενιαίο Νομό για το περισσότερο χρονικό διάστημα.

Η περίοδος μετά το 1946, στην οποία αναφερόταν το συνέδριο, ήταν πλούσια σε συγκλονιστικά γεγονότα όπως: εμφύλιος, πάθη, μετανάστευση, δικτατορία κλπ. που σημάδεψαν την πορεία της χώρας του τόπου μας ειδικότερα. Σκοπός του συνεδρίου ήταν να συμβάλει στην ενότητα σκοπών και στόχων, στην αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου, ευκαιριών και δυνατοτή-

των, μέσω της συλλογικής μνήμης και του κοινού προβληματισμού.

Πολλοί και αξιόλογοι οι ομιλητές του συνεδρίου. Παρουσίασαν σημαντικά στοιχεία από τη ζωή και το έργο των πολιτικών της μεταπολεμικής περιόδου. Για τους Ευρυτάνες πολιτικούς Γ. Μπουρδάρα, Ν. Παπαγεωργίου και Δ. Τσαούση μίλησε ο καθηγητής Κλεομένης Κουτσούκης. Τη ζωή και δράση των βουλευτών Χρυσ. Καραπιτέρη, Δ. Κόπανου και Κ. Παπασπύρου ανέπτυξε ο π. Επιθεωρητής Μ.Ε. Παναγιώτης Βλάχος. Ο λογοτέχνης Θανάσης Φούντας αναφέρθηκε στους πολιτικούς Κ. Σαψάλη και Κλ. Τσιτσάρα και η Αντιδήμαρχος Αθηναίων καθ. Κέλλυ Μπουρδάρα ανέπτυξε την πολιτική πορεία του Παύλου Μπακογιάννη.

Μικροχωρίτες που ξεχωρίζουν

Το Μικρό Χωριό δεν βρέχεται από θάλασσα. Όμως τέκνα του όχι μόνο εργάστηκαν ως ναυτικοί αλλά και ευδοκίμησαν ως εφοπλιστές. Έτσι, μετά τον εθνικό ευεργέτη Σπύρο Σιδερίδη, που μεγαλούργησε ως πλοιοκτήτης στην Πόλη (1845-1913), το Μικρό Χωριό υπερηφανεύεται γιατί σήμερα ένα άλλο τέκνο του, ο Ευάγγελος Ι. Πιστιόλης, όχι μόνο συγκαταλέγεται ανάμεσα στους κορυφαίους έλληνες εφοπλιστές αλλά είναι και ο νεαρότερος όλων. Ο Ευάγγελος Πιστιόλης δεν καταγόταν από ναυτική οικογένεια ούτε κληρονόμησε πλοία. Κατάφερε όμως να τα αποκτήσει, και γρήγορα να τα αξιοποιήσει, ώστε να φθάσει να διαθέτει σήμερα ναυτιλιακές επιχειρήσεις εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (Nasdaq) με μεγάλο ημερήσιο τζίρο.

Είναι γιος του πολιτικού μηχανικού Γιάννη Ε. Πιστιόλη και εγγονός του Μικροχωριτή γιατρού Ευάγγελου Πιστιόλη. Το αρχοντικό τους, δίπλα από την πλατεία του χωριού, έμελλε να καεί από τους Ιταλούς την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942. Έχει κάνει σπουδές στη Γερμανία και την Αγγλία με ειδίκευση στις Ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Στην Αγγλία, παράλληλα με τις σπουδές του, εργαζόταν σε ναυτιλιακή εταιρεία, απ' όπου απέκτησε εμπειρία σε αγοραπωλησίες πλοίων. Το ανήσυχο επιχειρησιακό του πνεύμα τον οδήγησε στην ίδρυση ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Με στυλοβάτη τον πατέρα του, που του δάνεισε τα πρώτα του χρήματα, ξεκινάει το εγχείρημα. Χάρη στις γνώσεις και τις ικανότητές του, πολύ σύντομα, καταφέρνει επιχειρησιακά άλματα, που τον συγκαταλέγουν ανάμεσα στους πιο γνωστούς ναυτιλιακούς οίκους.

Ως Μικροχωρίτες συγχαίρουμε τον Ευάγγελο Ι. Πιστιόλη για την αξιέπαινη και τόσο αξιόλογη επαγγελματική του επιτυχία.

18 Μαΐου: Παγκόσμιος Ημέρα Μουσείων

Το Μουσείο του χωριού μας είναι μια μικρογραφία του ίδιου του χωριού γιατί στις αίθουσές του: α) Ζωντανεύει η ιστορία του, β) Τιμώνται οι πρόγονοί μας, γ) Αναδεικνύεται η προσωπική και συλλογική δράση των Μικροχωριτών, δ) αναβιώνει ο τρόπος ζωής των κατοίκων, η συμμετοχή τους στους αγώνες του έθνους, η αγωνία και ο μόχθος τους για την ανάπτυξη του χωριού.

Το Ιστορικό και Λαογραφικό μας Μουσείο αποτελεί χώρο έλξης για τους επισκέπτες, διαφήμιση για το χωριό και μέσον ενίσχυσης του τοπικού εισοδήματος.

Βοηθείστε την επισκευή και ανακαίνισή του.

Το Δημοτικό Σχολείο του Χωριού 1928 -2006

Η μοναδική μαθήτριά του σχολείου του χωριού μας, Βασιλική Ι. Δημοπούλου, μαζί με τη δασκάλα του σχολείου κ. Θεοδώρα Τζιοβάρα, γέμισαν την καρδιά μας με περηφάνια την περασμένη χρονιά, καθώς ετοίμασαν τέσσερις πολύ όμορφες εορταστικές εκδηλώσεις: στις 28 Οκτωβρίου, τα Χριστούγεννα, την 25^η Μαρτίου και στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Όμως η ψυχή μας ματώνει όταν σκεπτόμαστε ότι, ίσως, αυτή να ήταν η τελευταία χρονιά που μπόρεσε να λειτουργήσει το σχολείο. Το χωριό δεν φαίνεται να έχει παιδιά σχολικής ηλικίας για την επόμενη σχολική χρονιά.

Και γυρίζουμε πίσω, στην προπολεμική εποχή, τότε που το σχολείο έσφυζε από ζωή. Είχε πάνω από 150 παιδιά και πολλές φορές δυο δασκάλους. Τότε, που πέρα από τη συνειδητή εκπλήρωση της εκπαιδευτικής αποστολής, πρωτοπορούσε σε σχολικές γιορτές, γυμναστικές επιδείξεις και θεατρικές παραστάσεις. Μάλιστα για το σκοπό αυτό διέθετε μόνιμη σκηνή με αυλαία στη μεσαία αίθουσα του σχολείου. Τότε, που οι σχολικές γιορτές αποτελούσαν είδηση για την κοινωνία της Ευρυτανίας. Δημοσιεύουμε πιο κάτω ένα κομμάτι από την εφημερίδα **ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ** του έτους **1928**:

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ (1928, Ιούνιος). Με επιτυχίαν εγένετο εφέτος η Γυμναστική επίδειξις και η Σχολική εορτή υπό των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου, οι οποίοι υπό την διεύθυνσιν των διδασκάλων των κ.κ. Γεωργίου Παπαδή και Γεωργίου Τσέντου, μάς ενεθουσίασαν πολύ και μάς εστερέωσαν την ελπίδα και την πεποίθησιν ότι, όταν τοιουτοτρόπως εκπαιδεύεται σωματικώς και πνευματικώς η νεολαία μας, θα δυνηθή αυτή να ανταποκριθί εις τας σημερινάς κοινωνικάς ανάγκας δημιουργούσα, με τα καλλιεργηθέντα εκ τρυφεράς ηλικίας συναισθήματα αλληλεγγύης και συνεργασίας, ένα καλλύτερον μέλλον προς ωφέλειαν πάντων.

Το πανηγύρι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος (1956-2006)

Εφέτος κλείνει μισός αιώνας από τότε που άρχισε να γιορτάζεται το πανηγύρι του χωριού στις 6 Αυγούστου, την ημέρα της γιορτής της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Μέχρι το 1956 το πανηγύρι, όπως όλοι θυμόμαστε, γινόταν τη μέρα του Αη-Γιαννιού, στις 29 Αυγούστου. Νηστίσιμη μέρα από τη μια, στο τέλος του καλοκαιριού από την άλλη, δημιουργούσε δυσκολίες. Έτσι, αποφασίστηκε να γίνεται το πανηγύρι στις 6 Αυγούστου. Η Ενοριακή Επιτροπή του χωριού για να γνωστοποιήσει ευρύτερα τη νέα ημερομηνία του πανηγυριού δημοσίευσε την κατωτέρω ανακοίνωση στην **εφημερίδα ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ- Ιούλιος 1956**, ακριβώς πενήντα χρόνια πριν:

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΜΙΚΡΟΥΧΩΡΙΟΥ

Ειδοποιήσις

Γνωστόν ποιούμεν εις τους ενδιαφερομένους ότι επισκευάσαντες – κατά το δυνατόν – τον Νεόδμητον Ιερόν Ναόν της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, απεφασίσαμεν οριστικώς και κατόπιν Εγκριτικής Διαταγής της Εκκλησιαστικής ημών Αρχής, όπως η ετησία θρησκευτική ημών Πανήγυρις, ήτις εγίνετο τη 29^η Αυγούστου, τελείται του λοιπού την 6^η Αυγούστου εις την επέτειον της μνήμης του Μητροπολιτικού ημών Ι. Ναού. Προσκαλούμεν όθεν πάντας τους βουλομένους όπως τιμήσωσι κατά την ρηθείσαν ημέραν (6^η Αυγούστου) την Κοινότητά μας δια της παρουσίας των προς μεγαλοπρεπέστερον εορτασμόν και πανηγυρισμόν της μεγάλης ταύτης θρησκευτικής ημών εορτής.

Εκ του γραφείου της Ενοριακής Επιτροπής Μικρού Χωρίου.

Μπροστά στην Αγιά Σωτήρα το 1956

Στην αριστερή φωτογραφία διακρίνονται Ελένη Τριχιά Ζουρζούκη με την κόρη της και η Σπυριδούλα Τριχιά με την κόρη της

Στην δεξιά φωτογραφία διακρίνονται από αριστερά: Τάσος Φλέγγας, Μάχος Κομπορόζος, Νικήτας Σπ. Κουτσούκης, Θανάσης Ι. Κουτσούκης, Πάνος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος, Σωτήρης Φλώρος (καθιστός)

Ο Νομός Ευρυτανίας το 1905

Μια απογραφή των Νομών της Ελλάδας, με τους δήμους και τα χωριά κάθε δήμου, που έγινε έναν αιώνα πριν, το 1905, για να καταγράψει τα καταστήματα κάθε περιοχής, δίνει την κάτωθι περιγραφή για το Νομό Ευρυτανίας:

Ο Νομός ούτος περιλαμβάνων μόνον την χώραν της Ευρυτανίας, έχει 45.065 κατοίκους και πρωτεύουσαν το Καρπενήσιον. Δήμαρχος Καρπενησίων: **Δημ. Χαντζάκης.**

Υποδιαιρείται εις τους δήμους:

Καρπενησίων	Πρωτεύουσα	Καρπενήσιον
Αγραίων	«	Κεράσσοβον
Αγράφων	«	Άγραφα
Απεραντίων	«	Γρανίτσα
Αρακυνθίων	«	Προυσός
Δολόπων	«	Καροπλέσιον
Ευρυτάνων	«	Κρίκελον
Κτημενίων	«	Φουρνά
Παρακαμπυλίων	«	Άγιος Βλάσιος

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ - Πρωτεύουσα του Νομού (2.080 κάτοικοι), κείμενος εις τας δυτικές υπωρείας του Τυμφρηστού, εν καταφύτῳ και ευφόρου λεκανοπεδίῳ εις ὕψος 966 μ. υπεράνῳ της θαλάσσης. Ἐχει πρωτοδικεῖον και δημοτικά καταστήματα. Οἱ κάτοικοι του νομοῦ ασχολοῦνται κυρίως εις την κτηνοτροφίαν, υλοτομίαν και γεωργίαν. Ἐχει κλίμα θαυμάσιον και υγιεινότατον και ἀφθονα ὕδατα, οἱ δε κάτοικοι διακρίνονται δια την ευρωστίαν των. Συγκοινωνεῖ δι' αμαξιτῆς οδοῦ μετὰ της Λαμίας, Αἰγινίου και Μεσολογγίου.

Ἡ απογραφή συνεχίζει με καταγραφή των καταστημάτων ὄχι μόνο στις πρωτεύουσες των δήμων ἀλλὰ και στα χωριά. Ἐτσι γράφει για το Μικρό Χωριό:

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

Καφφενεία: Γιαννακόπουλος Γ. – Κομπορόζος Στ.

Παντοπώλαι: Ζορμπαλάς Δ. – Κυρίτσης Ν.

Σιδηρουργοί: Πλάκας Α. – Πλάκας Κ.

Τοκισταί: Σιδέρης Δ. - Δερματάς Γ.

Υδρομύλων (ιδιοκτ): Καλαντζής Ι. - Ζορμπαλάς Ι.

Υφασμάτων ἔμποροι: Παπαδῆς Ε. - Κομπορόζος Ι.

Κατάστημα Ν. Κομπορόζου

Ο Μεγαλοδενδρίτης Κορομπίλης Δασκαλάκης

Δάσκαλος στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας και Γενάρης της οικογένειας των Δασκαλάκηδων ή Δασκαλοπουλαίων του Μεγάλου Χωριού

Γράφει ο Κώστας Δήμου Μαραγιάννης,
Συμβολαιογράφος Αγρινίου

Ο πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Βαστάκης με την αστείρευτη ερευνητική του πένα μας διέσωσε, εκτός από τη χορεία των εφημερίων και όλη τα ονόματα των δασκάλων του Μεγάλου Χωριού στο βιβλίο του: Οι δάσκαλοι του χωριού μας. Ένας άλλος αξιόλογος ερευνητής του ρουμελιώτικου χώρου, ο συμβολαιογράφος Κώστας Μαραγιάννης, μας έστειλε άρθρο του, που δημοσίευσε στην εφ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, 21-2-2000, στο οποίο δίνει πολύτιμες πληροφορίες για τον επιφανή συμπατριώτη του από το θέρμο, Κορομπίλη – Δασκαλάκη, που όπως αναφέρει ο π. Κων. Βαστάκης, υπήρξε ο πρώτος δάσκαλος του Μεγάλου Χωριού. Με την πεποίθηση ότι, τα στοιχεία αυτά έρχονται να συμπληρώσουν ή να επιβεβαιώσουν τα όσα έχει διασώσει ο π. Βαστάκης, με χαρά το δημοσιεύουμε εδώ:

Στο Μεγαδένδρο, κοντά στην πλათεία Ευγενίου Αιτωλίου, πρώην Μεσοχωριού, υπάρχει η συνοικία Κορομπιέικα ή Παπαθανασοπουλιέικα. Φαίνεται ότι οι οικογένειες αυτές ταυτίζονται. Προπολεμικά η συνοικία αυτή είχε ψηλά πέτρινα ευάερα και αρχοντικά σπίτια, οικοδομημένα από το συνεχές (σύγκρατ) οικοδομικό σύστημα, με πέτρινες σκάλες και αυλές και καλντερίμια στα σοκάκια της. Εκεί και ο πύργος των Μακρυσυγκουναίων – Χρήστου και Αμαλίας Μαραγιάννη, το γένος Μακρυσυκούνα, ο οποίος κήκε κατά το έτος 1934. Αυτά τα σπίτια, μαζί με τα Ντερέικα και τα Παπανικολεΐικα προς τη συνοικία Κουτσογιάννη Μεγαδένδρου, με τις σκαλιστές ζωγραφιές επί των γωνιαίων αγκωναριών των φουστανελοφόρων και γκλιτσοφόρων Ρουμελιωτών ανδρών, οι οποίες διατηρούνται μέχρι σήμερα, φανερώνουν δείγματα οικονομικής και πολιτιστικής ζωής στη νεώτερη εποχή μας στο Μεγαδένδρο αλλιώς και ρουμελιώτικης αρχοντίας, περηφάνειας και ηβεντιάς.

Συνοικία Κουρουμπιέικα έχουμε όμως σήμερα και στα Κουλούρια Θέρμου, η οποία φαίνεται ότι έγινε από μετοίκηση κατοίκων της πρώτης γενεάς από τις νεότερες για καλύτερη εκμετάλλευση των χωραφιών των στο θερμικό πεδίο, στο οποίο υπήρχε χωμί και νερό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το θέρμο αποικίσθηκε από κατοίκους των Αγράφων, του Νομού Ευρυτανίας και της επαρχίας Βάητου.

Κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας, ένας Κορομπίλης καταδιώχθηκε από τους Τούρκους και κατέφυγε στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας, που παλαιότερα το ήλεγαν Τρανό Χωριό. Αυτός ο Μεγαλοδενδρίτης, που πήγε εκεί ήταν κοντακιανός στο σώμα, κουτσός, αλλιώς εγγράμματος και ευφυής. Οι κάτοικοι του Μεγάλου Χωριού τον έκαμα δάσκαλο στα παιδιά τους και του έδωσαν και κατοικία κοντά στον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής του Μεγάλου Χωριού. Επειδή ήταν δάσκαλος και κουτσός τον ονόμασαν *Κουτσοδασκαλάκη* και από αυτόν προέκυψαν οι οικογένειες με το επώνυμο Δασκαλάκης ή Δασκαλοπούλης του Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας. Από την οικογένεια αυτή βρίσκω δυο σκοτωμένους από τους Ιταλούς μετά τη μάχη του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας.

Τα στοιχεία αυτά ο πρώτος που μου τα έδωσε είναι ο επίτιμος Διευθυντής του Δήμου Αγρινίου, Δημήτριος Γρηγορίου Καφρίτσας και αναφέρονται στο περιοδικό *Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας*, το οποίο ευγενικά μου έστειλε ο εκδότης Αθηνών και διακεκριμένος φίλος και συγγραφέας Στέφανος Βασιλόπουλος, από το Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας, όπως και ο φίλος ιδιοκτήτης της εφημερίδας *Ανεξάρτητος Τύπος* Καρπενησίου, Πάνος Αρβανίτης, τους οποίους και από εδώ ευχαριστώ.

Σε παλαιά συμβολαιογραφικά έγγραφα, την οικογένεια των Παπαθανασοπουλαίων την βρίσκω πολύ μεγάλη και να υπογράφει και

ως Παπαθανασίου. Διακλάδωση αυτής είναι και η οικογένεια Παπαποστόλου στην Παραβόλα. Όπως δε με διαβεβαιώνει και ο φίλος Αργινιώτης Ηλιάς Λαϊνάς μεγαλοκτηματίας, η μόνα των προγόνων των Λαϊναίων, τοιφθικούχων της Γουριώτισσας Ξηρομέρου και ο-πληρχηγών, ήταν το γένος Παπαθανασίου ή Παπαθανασόπουλου και σε αυτήν οφεί-

λουν, κατά μεγάλο μέρος, την προκοπή τους. *Πάρε, μου ήνε αυτοί ακόμα, γυναίκα από σόι και σκύλα από κοπάδι για να ξυπνάει το πρωί και να κάνει προκοπή.*

Άλλα χάνονται και θλιώνουν, τα σόια όμως μένουν. Τα ήξει αυτά και ο μεγαλύτερος ποιητής των θαών, ο θαός!

Ευχαριστήρια Επιστολή

Μικρό Χωριό 29 Απριλίου 2006

Αγαπητοί φίλοι και συγχωριανοί,

Με την επιστολή μου αυτή θέλω να σας ενημερώσω ότι η θητεία μου στο ξενοδοχείο του χωριού μας (Χάνι) έληξε τον Οκτώβριο του 2005.

Τη διεύθυνση του ξενοδοχείου για τα επόμενα εννιά χρόνια έχει αναλάβει ο συγχωριανός και φίλος μου Δημήτρης Τζαβέλης. Θέλω να του ευχηθώ, μέσα από την καρδιά μου, καλές δουλειές, υγεία, ευτυχία και προκοπή σε αυτόν και την οικογένειά του.

Η θητεία μου στο ξενοδοχείο διήρκεσε 15 περίπου χρόνια. Ήταν τα καλύτερά μου χρόνια και τα πιο δημιουργικά μου, θα έλεγα. Η απόφασή μου να το εγκαταλείψω ήταν πολύ δύσκολη για εμένα και αυτό έγινε μετά από ώριμη σκέψη.

Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους χωριανούς, που με στήριξαν στα 15 χρόνια της παραμονής μου στην πλατεία του χωριού και να ζητήσω δημόσια συγνώμη αν στενοχώρησα κάποιους ή δεν εξυπνρήθησα, όπως όφειλα.

Όπως ήδη γνωρίζετε, η επαγγελματική μου δραστηριότητα συνεχίζεται στο χωριό (Studio Merses) και νιώθω λιγότερο λυπημένος, γιατί δεν έχω εγκαταλείψει το χωριό μας, για το οποίο έχω αποκτήσει μια σχέση πάθους, θα έλεγα και νιώθω ιδιαίτερα υπερήφανος γι' αυτό.

Κλείνοντας θα ήθελα να παρακαλέσω όλους τους χωριανούς να στηρίζουν την προσπάθεια του Δημητρίου Τζαβέλη στο νέο του ξεκίνημα, που αυτό αναβαθμίζει ιδιαίτερα το χωριό μας.

Σας χαιρετώ και σας ευχαριστώ και πάλι για όλα αυτά τα όμορφα χρόνια, που περάσαμε μαζί στον πλάτανο, εγώ, η οικογένειά μου και οι συνεργάτες μου.

Τσινιάς Κώστας

Σ.Σ.: Ήταν πολύ ευγενικό εκ μέρους του Κώστα Τσινιά να μας στείλει το παραπάνω γράμμα, τόσο για τις ευχαριστίες προς όλους τους συγχωριανούς, όσο και για τη συναδελφική αλληλεγγύη του για το Δημ. Τζαβέλη, που τον διαδέχτηκε στο ξενοδοχείο «Χελιδόνα». Χαιρόμαστε, που νέοι άνθρωποι του χωριού μας διέπονται από νέες αρχές και πρότυπα συμπεριφοράς στον επαγγελματικό τομέα. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια για το πνεύμα συνεργασίας, που δείχνει να κυριαρχεί σε μια ελεύθερη ανταγωνιστική αγορά.

Ευχόμαστε και στους δύο καλή επιτυχία! Από πλευράς μας θα περιβάλλουμε και τους δύο με την ίδια αγάπη και ενδιαφέρον γιατί απέδειξαν ότι το αξίζουν. Άλλωστε, πέρα από το επαγγελματικό συμφέρον, η σωστή δουλειά και συμπεριφορά δίνει και καλύτερη εικόνα για το χωριό μας και τον κόσμο του.

Με την ευκαιρία, αξίζει η περιήγηση στην ιστοσελίδα του Studio Merses ( ). Ανανεωμένη, εμπλουτισμένη, περιεκτική, ευπαραούσιαση είναι πραγματικά «χάρμα οφθαλμών»! Ελκύει τον επισκέπτη να θέλει να γνωρίσει από κοντά τον τόπο μας, να απολαύσει τη φυσική του ομορφιά και να βρει ένα άνετο και φιλόξενο περιβάλλον.

Διαφθορά – Σκάνδαλα – Σκανδαλολογία

Του καθ. Κλ. Κουτσούκη

Η διαφθορά, όπως και αν την ονομάσει κανείς, κρατική, γραφειοκρατική, πολιτική, κ.λπ., σήμερα βρίσκεται στο επίκεντρο των σχέσεων κοινωνίας και πολιτικής. Είναι φαινόμενο συμφυές με την ανθρώπινη κοινωνία, που γίνεται ορατό σε όλο τον κόσμο, λόγω των δυσμενών συνεπειών. Συμβαίνει, όταν άτομα εκλεγμένα ή διορισμένα για τη λειτουργία θεσμών χρησιμοποιούν την εξουσία που τους δόθηκε για δικό τους όφελος. Γι' αυτό και η συνηθισμένη παθητική ή ενεργητική δωροδοκία αποτελεί τον κλασικό ορισμό της διαφθοράς, που τιμωρείται από τον Ποινικό Κώδικα. Δεν είναι όμως μόνο αυτή. Στις σημερινές σύνθετες και περίπλοκες κοινωνικές σχέσεις και συναλλαγές, η διαφθορά γίνεται και αυτή περίπλοκη αποκτώντας ευέλικτη μορφή, ώστε να μην είναι πάντοτε εύκολος ο εντοπισμός της. Όπως είναι λόγου χάρη «η διαπλοκή». Δεν είναι τυχαίο ότι τελευταία γίνεται τόσος λόγος γι' αυτήν, διότι η διαπλοκή τείνει να αναιρέσει και την ίδια την πολιτική. Στη διαπλοκή, αυτός που διαθέτει πολιτική δύναμη την εκχωρεί με αντάλλαγμα τον πλούτο ή κάτι άλλο, ενώ αυτός που έχει πλούτο τον διαθέτει για απόκτηση πολιτικής επιρροής.

Χωρίς αμφιβολία η διαφθορά είναι ένα περίπλοκο και σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο, που λίγο, πολύ ταλανίζει όλες τις κοινωνίες. Έχει πολλαπλές αιτίες αλλά και σοβαρές συνέπειες για την πολιτική και την κοινωνία αφού λ.χ. καταργεί την ισονομία και αξιοκρατία, δαιωνίζοντας αδικίες σε βάρος πολιτών που δεν ενδίδουν σε πρακτικές διαφθοράς κρατικών α-

ξιωματούχων, διαβρώνει και εξασθενίζει τη δημοκρατία. Ο πολίτης χάνει την εμπιστοσύνη του στο κράτος, τους πολιτικούς και την πολιτική και γενικότερα στους θεσμούς και την δημόσια πίστη. Γι' αυτό και εντάσσεται στην παθολογία μιας κοινωνίας. Συναρτάται με κοινωνικές και πολιτικές δομές, με συλλογικές νοοτροπίες και συμπεριφορές, με τις ευρύτερες πολιτισμικές αξίες της κοινωνίας. Όπως όλα τα κοινωνικά φαινόμενα, έτσι και η διαφθορά εμφανίζεται ή επιβιώνει κάτω από συγκεκριμένες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές συνθήκες. Γι' αυτό και δεν μπορεί, ως μια μορφή συμπεριφοράς, να απομονωθεί από άλλες πτυχές ατομικής ή κοινωνικής συμπεριφοράς ή γενικότερα από διαδικασίες του κοινωνικού και πολιτικού γίγνεσθαι.

Ως κοινωνικό φαινόμενο μπορεί και διαφοροποιείται χρονικά σε ένταση, έκταση και μορφή. Συνδέεται ιδιαίτερα με την αναπτυξιακή διαδικασία που βιώνει μια χώρα και την πολιτισμική της ιδιομορφία. Στρεβλώνει και εκτρέπει τους αναπτυξιακούς στόχους. Ενδημεί κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, που μαστίζονται από χρονοβόρες διαδικασίες ή στερούνται παντελώς αυτών. Σε αυτές, μέσα από ένα «φαύλο κύκλο», η γραφειοκρατία εκτρέφει τη διαφθορά και η διαφθορά συντηρεί μια αναποτελεσματική κρατική γραφειοκρατία. Δεν παύει βέβαια να υπάρχει και στις ανεπτυγμένες χώρες. Στις τελευταίες όμως, το επίπεδο πολιτικής ανάπτυξης και της γενικότερης ορθολογικής οργάνωσης, που εκδηλώνεται συνήθως με υψηλούς δείκτες όχι μόνο ευημερίας αλλά και αποτελεσματικής λειτουργίας των

θεσμών και διαδικασιών καθώς και διαφάνειας, κατά κανόνα, αποθαρρύνουν πρακτικές διαφθοράς. Ο «δείκτης διαφθοράς», που δημοσιεύει η οργάνωση *Διεθνής Διαφάνεια* κάθε χρόνο, δείχνει υψηλά επίπεδα διαφθοράς για τις χώρες με χαμηλή οικονομική ανάπτυξη και χαμηλά επίπεδα διαφθοράς για τις χώρες με υψηλούς δείκτες οικονομικής ανάπτυξης. Στις τελευταίες τείνουν να επικρατούν οι πολιτισμικές αξίες που εξαιρούν την υπέρβαση του ατομικού χάριν του συλλογικού. Γι' αυτό και στις χώρες αυτές, που κυρίως είναι οι ανεπτυγμένες, φιλελεύθερες δημοκρατίες, τα κρούσματα διαφθοράς, όταν εμφανίζονται τείνουν να πάρουν τη μορφή «σκανδάλου». Αυτό συμβαίνει διότι συγκλονίζουν την κοινωνία ολόκληρη, δεδομένου ότι αυτή, πέρα από τους θεσμούς, έχει αναπτύξει τέτοιες εναισθησίες σε ορισμένες ηθικές, συλλογικές και κοινωνικές αξίες και προτεραιότητες, που τη σοκάρουν όσοι ασεβούν σε αυτές ή δείχνουν να μην έχουν αφομοιώσει πλήρως το αξιολογικό της σύστημα. Ιδιαίτερα όταν αυτοί είναι εκείνοι, που η κοινωνία τους έχει αυξημένη εμπιστοσύνη για τη διαφύλαξη αυτών των αξιών, όπως λ.χ. οι πολιτικοί.

Η διάχυση της πληροφόρησης μέσα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αφθονούν σε ποικιλία και αριθμούς στις χώρες αυτές ευνοούν την ανάδειξη μιας σοβαρής πράξης διαφθοράς σε σκάνδαλο, όταν συντρέχουν σωρευτικά ή όχι ορισμένες προϋποθέσεις όπως όταν: α) οι εμπλεκόμενοι στην συγκεκριμένη επιλήψιμη συμπεριφορά είναι πολλοί. Στη συνηθισμένη γραφειοκρατική διαφθορά ρουτίνας (παθητική και ενεργητική δωροδοκία) τα δρώντα άτομα είναι λίγα, όπως ο «δωροδοκούμενος» και ο «δωροδοκών», συχνά με την μεσολάβηση ενός τρίτου (μεσάζων), β) το α-

ντικείμενο της συναλλαγής είναι καταφανώς μεγάλης αξίας, γ) ο τόπος, όπου τελείται η στιγματοζόμενη πράξη (συνήθως αλληλουχία πράξεων) δεν είναι ένας αλλά περισσότεροι και δ) οι δράστες των επιλήψιμων πράξεων είναι κατά κανόνα άτομα στα οποία η πολιτεία ή η κοινωνία έχει εναποθέσει τη διαφύλαξη συλλογικών αγαθών και αξιών, γεγονός που επισύρει κυρίως την μνήμη της, λόγω ακριβώς του σκανδαλισμού της. Όσο πιο σοβαρό από την άποψη αυτή είναι το σκάνδαλο, τόσο πιο επιτακτική είναι η ανάγκη για «κάθαρση». Όταν μια κοινωνία συνταράσσεται από ένα τέτοιο σκάνδαλο, μοιάζει να ζει μια τραγωδία που επιζητεί, κατ' Αριστοτέλη: «*την δι' ελέου και φόβου περαίνουσα των τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν*». Ίσως τότε η κοινωνία λυτρώνεται και από τις δικές της ενοχές, διότι επέτρεψε να καλλιεργηθεί μέσα στους κόλπους της, δηλ. τις δομές της και το πολιτισμικό της σύστημα, αυτή η ανευλαβής, για το συλλογικό της είναι, συμπεριφορά. Κλασική είναι η περίπτωση του σκανδαλού Κοσκωτά, που έθεσε σε δοκιμασία και κρίση ολόκληρη την ελληνική κοινωνία πριν από είκοσι περίπου χρόνια.

Στην εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από κρίση των κοινοβουλευτικών θεσμών, ιδιαίτερα αυτόν της αντιπροσώπευσης, η σοβαρή (απόλυτα τεκμηριωμένη) σκανδαλογία τείνει να λειτουργεί στις ανεπτυγμένες χώρες, συχνά, ως αντιπολιτευτική τακτική. Μπορεί και μεταφέρει τον πολίτη στον σκοτεινό θάλαμο της εξουσίας για να του δείξει ότι αυτή, δηλ. η εκτελεστική εξουσία, καταστρατηγεί το κοινωνικό συμβόλαιο, παραβιάζει τους ηθικούς κανόνες και τις αξίες της κοινωνίας. Μια τέτοια σκανδαλογία μπορεί να αναδείξει τις συλλογικές αξίες της κοινωνίας.

Γενικά η καταπολέμηση της δια-

φθοράς, με όποια μορφή κι αν εμφανίζεται αυτή, παραμένει επείγουσα προτεραιότητα για κάθε εξελισσόμενη κοινωνία. Η μείωση της διαφθοράς αποβαίνει σε όφελος όλων μας. Είναι γεγονός, ότι καμιά κοινωνία δεν έχει λύσει πλήρως το πρόβλημα αυτό. Ούτε όλες οι χώρες υιοθετούν τους ίδιους τρόπους καταπολέμησής της. Η ιστορία και ο πολιτισμός κάθε χώρας υπαγορεύουν τις στρατηγικές περιορισμού του φαινομένου αυτού. Ας μη μας διαφεύγει ότι στην κλασική Ελλάδα, ιδιαίτερα στην Αθήνα, υπήρχαν διάφοροι τρόποι, όπως η εκ περιτροπής θητεία στα δημόσια αξιώματα, η λογοδοσία μετά την αποχώρηση από το λειτούργημα και ο θεσμός των «εύθυνων», όπως ο σημερινός θεσμός του «πόθεν έσχες», η παιδεία που στόχευε στον «καλό καγαθό πολίτη» με δικαιώματα και υποχρεώσεις κ.ά.

Σήμερα, πέρα απ' αυτά, δηλ την αγωγή και την παιδεία, αναγκαίες είναι οι θεσμικές παρεμβάσεις, που θα καθιερώνουν όχι μόνο τη λογοδοσία και την καλή διαχείριση του δημόσιου χρήματος, αλλά και τρόπους που θα εγγυώνται τη διαφάνεια, τον κοινωνικό έλεγχο κ.ο.κ. Εξάλλου, η ολοένα διευρυνόμενη κοινωνία πολιτών μπορεί να απαιτήσει μια καλύτερη διακυβέρνηση και κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, που να αποδίδουν στην πράξη και όχι να μένουν στο επίπεδο της νομικής τους επιβολής. Δεν αρκούν ούτε οι ηθικοδιδασκτικές ή ηθικοκολαϊκές εξαγγελίες, που μπορεί στην αρχή να προκαλούν κάποιον εφησυχασμό. Σε όλα αυτά θα πρέπει να προστεθεί η υποδειγματική συμπεριφορά των ηγετών και όσων διεκδικούν ηγετικούς ρόλους μέσα στην κοινωνία.

Λίγο γέλιο

Ακούστηκαν στις Δικαστικές αίθουσες

Δικαστής: Γιατρέ, θυμόσαστε την ώρα που κάνατε τη νεκροψία στο πτώμα;

Γιατρός: Άρχισα την νεκροψία στις 8:30.

Δικαστής: Και ο εξεταζόμενος ήταν νεκρός εκείνη την ώρα;

Γιατρός: Όχι, καθόταν στο τραπέζι και ρωτούσε αν θα του κάνω νεκροψία!

*****

Δικαστής: Για να ανακεφαλαιώσουμε κύριε Πάνου. Πήγατε ταξίδι του μέλιτος, σωστά;

Πάνου: Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, πήγαμε στην Ισπανία.

Δικαστής: Και είχατε και τη γυναίκα σας μαζί;

*****

Δικαστής: Ποια ήταν η αιτία που διακόπηκε ο γάμος σας κυρία μου;

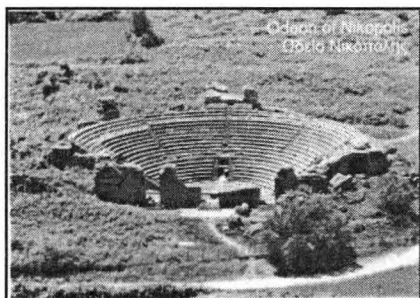
Κυρία: Θάνατος, φυσικά.

Δικαστής: Και με τίνος το θάνατο διακόπηκε;

Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι...

Γράφει η Φωτεινή Σκανδαλή
Καθηγήτρια Λυκείου

Αμβρακικός Κόλπος

Ο Αμβρακικός κόλπος, ένας από τους σπουδαιότερους της πατρίδας μας, βρίσκεται στην Δυτική Ελλάδα, δίπλα ακριβώς στο Ιόνιο πέλαγος. Είναι μία σχεδόν κλειστή περιοχή με μοναδικό δίαυλο επικοινωνίας προς την θάλασσα, το Στενό της Πρέβεζας. Αυτή η μικρή είσοδος του Αμβρακικού κόλπου, σε συνδυασμό με τα ποτάμια που πέφτουν σ' αυτόν, έχει ως αποτέλεσμα τα νερά του να έχουν μικρότερη ποσότητα σε αλάτι σε σχέση με την θάλασσα. Έτσι εκεί έχει διαμορφωθεί ένα πλούσιο οικοσύστημα. Εδώ βρίσκουν καταφύγιο πολλά

πουλιά που θεωρούνται σπάνια ή απειλούμενα, όπως ο Αργυροπελεκάνος, η Βαλτόπαπια, ο Κραυγαετός. Αλλά και πολλά άλλα έμβια όντα βρίσκουν καταφύγιο στον φιλόξενο αυτό κόλπο (η θαλάσσια κελώνα Καρέτα-Καρέτα και το Ρινοδέλφινο).

Από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο πολλά ψάρια του Ιονίου μπαίνουν στα νερά του Αμβρακικού. Τσιπούρες, κέφαλοι, λαυράκια. Εκεί, σπίνονται από τους ψαράδες οι καλαμωτές που παγιδεύουν τα ψάρια κατά την έξοδό τους μερικούς μήνες αργότερα, και αφού έχουν ήδη αναπαραχθεί στα αβαθή νερά της λιμνοθάλασσας.

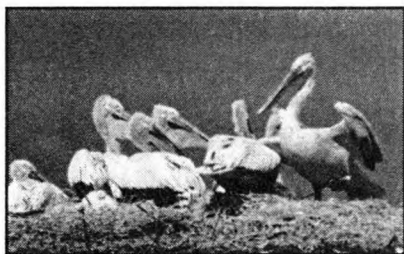

Η μορφολογία του χώρου, οδήγησε τους προγόνους μας να χτίσουν σημαντικές πόλεις γύρω από τον Αμβρακικό κόλπο, όπως την Ηράκλεια, το Ανακτόριο, το Θύριο.

Ορόσημο για τον Αμβρακικό κόλπο, αποτελεί η ναυμαχία του Ακτίου το 31π.Χ. μεταξύ του Οκταβιανού και του Αντωνίου. Νικητής από τη μάχη αυτή βγήκε ο Οκταβιανός, ο οποίος έχτισε την Νικόπολη, προς ανάμνηση της νίκης του. Η θέση που επέλεξε για την νέα αυτή πόλη ήταν ιδανική για το εμπόριο, την επικοινωνία, κα-

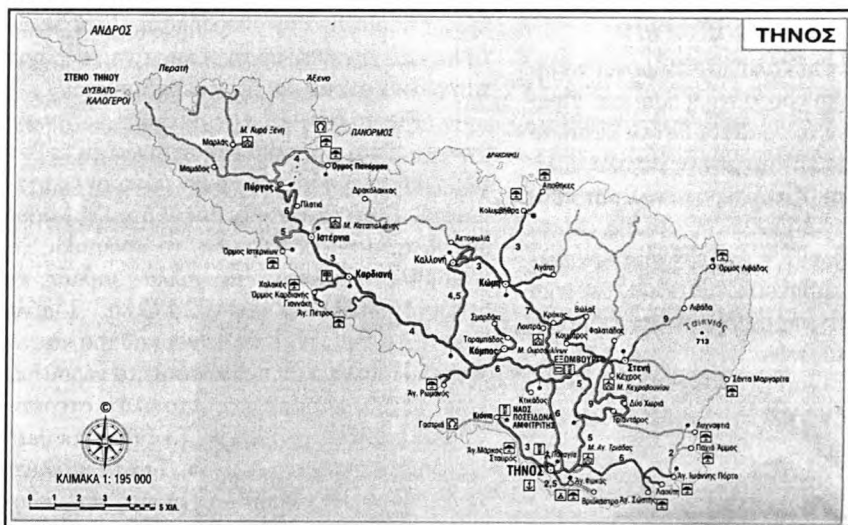
θώς και για τον έλεγχο της πρόσβασης προς την ενδοχώρα. Η Νικόπολη, ερείπια της οποίας σώζονται μέχρι σήμερα, υπήρξε μία πόλη με μεγάλη άνθηση, μέχρι που τον 11^ο αιώνα, ύστερα από συνεχείς επιδρομές των Βουλγάρων.

Γραφικές πόλεις στολίζουν τον Αμβρακικό κόλπο. Η Πρέβεζα, η Αμφιλοχία, το Μενίδι, η Βόνιτσα. Ιδανικές, αβαθείς παραλίες για τους λάτρεις του καλοκαιριού, αλλά και μία υπέροχη φύση που συνδυάζει το πράσινο του βουνού με το γαλάζιο της θάλασσας, χαρακτηρίζουν τον Αμβρακικό κόλπο. Μία επίσκεψη στην πανέμορφη αυτή γωνιά της πατρίδας μας μένει σε όλους αξέχαστη.

Τήνος, το νησί της Μεγαλόχαρης

Γνωστό σε όλη την Ελλάδα, σαν το νησί της Μεγαλόχαρης, αφού χιλιάδες πιστοί επισκέπτονται την εκκλησία της Παναγίας κάθε χρόνο, το μικρό αυτό Κυκλαδίτιο νησί, ήταν παλιά γνωστό σαν Οφιούσα ή Υδρούσα. Οφιούσα γιατί είχε πολλά φίδια και Υδρούσα για τα πολλά νερά της. Σήμερα όμως το πρόβλημα της λειψυδρίας είναι έντονο και θα πρέπει να λυθεί μόνο με έργα αφαλάτωσης.

Οι μόνιμοι κάτοικοι της Τήνου είναι περίπου 8.000 τον χειμώνα, που όμως γίνονται 130.000 ή και 40.000 κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, από Τηνιακούς που μένουν τον υπόλοιπο καιρό στην

Αθήνα, αλλά και από τους προσκυνητές που έρχονται για τη Μεγαλόχαρη.

Η Εκκλησία της Παναγίας, που δεσπόζει σε όλη την πόλη, είναι αφιερωμένη στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Η θαυματουργή εικόνα βρέθηκε στις 30 Ιανουαρίου του 1823, μετά από όραμα που είδε η μοναχή Πελαγία, κατά το οποίο η ίδια η Παναγία της υπέδειξε το ακριβές σημείο όπου έπρεπε να σκάψουν για να βρουν την εικόνα της. Από τότε και κάθε χρόνο στις 30 Ιανουαρίου γίνεται λιτάνευση της εικόνας στην πόλη της Τήνου. Όλοι οι πιστοί ψέλνουν ύμνους και κρατούν φαναράκια, για να δηλώσουν την πίστη και την χαρά τους.

Η Τήνος έχει πολλά χωριά που αξίζει να επισκεφθεί κανείς. Να θαυμάσει το αρχιτεκτονικό στολίδι των Κυκλάδων, που είναι οι περιστεριώνες. Τα αμέτρητα ξωκλήσια και την Μονή Κεχροβουνίου, όπου μόνασε η Πελαγία. Το περίφημο χωριό Πύργος με τα υπέροχα μαρμαρίνα σπίτια, την Σχολή Καλών Τεχνών, τα εργαστήρια μαρμαρογλυπτικής, το μουσείο των Τηνίων καλλιτεχνών και φυσικά το σπίτι του μεγάλου γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά. Στην Χώρα, εκτός από την Εκκλησία της Παναγίας, μπορεί ο επισκέπτης να δει την πινακοθήκη και το Αρχαιολογικό Μουσείο. Μπορεί να περπατήσει στα στενά γραφικά δρομάκια της πόλης και να γευθεί τα υπέροχα αμυγδαλωτά της Τήνου, αλλά και άλλες σπεσιαλιτέ, όπως το ντόπιο τυρί και το καπνιστό χοιρινό.

Η Τήνος δεν προσφέρει την κοσμική ζωή της Μυκόνου, αλλά θα ικανοποιήσει τον επισκέπτη που αποζητάει την ηρεμία, τις υπέροχες καθαρές παραλίες και την καλή κουζίνα.

Η Τήνος συνδέεται με τον Πειραιά και την Ραφήνα και το ταξίδι διαρκεί από 2 ως 5 ώρες, ανάλογα με το είδος του πλοίου που θα επιλέξει ο ταξιδιώτης.

«Η φύση είναι το θαύμα του Θεού και η τέχνη το θαύμα του ανθρώπου»

Σπ. Παπαλουκάς

Κούρεμα αιγοπροβάτων

Στις αρχές του καλοκαιριού οι τσοπάνηδες έχουν μια πολύ κουραστική δουλειά. Πρέπει να κουρέψουν τα πρόβατα και τα κατσίκια τους. Το κούρεμα γίνεται με ένα μεγάλο ψαλίδι. (τραγοψάλιδο). Καλλίτερο μαλλί των προβάτων θεωρείται το μαλλί της πλάτης. Μετά το κούρεμα ακολουθεί η επεξεργασία του μαλλιού, που περιλαμβάνει: Ζεμάτισμα, άνοιγμα για το πρώτο στέγνωμα, το πλύσιμο στη βρύση ή το ποτάμι, το άνοιγμα για το δεύτερο στέγνωμα. Μετά, το μαλλί περνιέται από το χοντρό λανάρι για να γίνει μαλακό και αφράτο, ύστερα το κάνουν *τουλούπες* και το γνέθουν. Το τραγόμαλλο είναι πιο ανθεκτικό γι' αυτό συνήθως φτιάχνουν απ' αυτό στρωσίδια ή σάκουες. Το μόνο ρούχο που γίνεται με κατσικίσιο μαλλί είναι οι κάπες των βοσκών αλλά και σε αυτή την περίπτωση το ανακατεύουν με λίγο μαλλί προβάτου. Αντίθετα, το μαλλί του προβάτου είναι πολύ καλό για ενδύματα πολλών λογίων.

Η τουλούπα μαλλιού για να μετατραπεί σε μια ισόμετρη κλωστή, που τη λένε *γνέμα* και να χρησιμοποιηθεί στην υφαντική ή πλεκτική ξεκινάει από το γνέσιμό της. Για το *γνέσιμο* χρειάζεται μια *ρόκα* και ένα *αδράχτι*. Στερεώνουν πολύ καλά την τουλούπα στο πάνω μέρος της ρόκας και αρχίζουν να παίρνουν λίγο, λίγο μαλλί, το στρίβουν με πολύ τέχνη, έτσι ώστε να γίνει *γνέμα* (νήμα), που τυλίγεται στο αδράχτι. Μόλις γεμίσει ένα αδράχτι με νήμα, το αφήνουν και παίρνουν άλλο. Το νήμα, στη συνέχεια βγαίνει από το αδράχτι και γίνεται *κούκλες*. Περνούν τις κούκλες σε ένα ξύλο και είναι έτοιμες για βάψιμο. Ένα καζάνι με βαφή που βράζει περιμένει και μέσα σ' αυτό βυθίζονται οι κούκλες μαλλιού.

Το γνέσιμο γινόταν οπουδήποτε. Έχουμε εικόνες από γυναίκες με τη ρόκα και το αδράχτι να γνέθουν ακόμα και όταν περπατούσαν.

Για το βάψιμο των μαλλιών, μέχρι να βγουν οι βαφές, χρησιμοποιούσαν φυτικές βαφές. Από το εμπόριο έπαιρναν μόνο την καραμπογιά. Γνωστές φυτικές βαφές ήταν τα καρυδόφυλλα, η καρυδόφλουδα, το κρεμμύδι, το χαμομήλι, ο μέλεγος, τα φύλλα μηλιάς, οι βελόνες του έλατου και πολλά άλλα. Για να βαφεί το μαλλί έπρεπε να είναι καθαρό και να χρησιμοποιηθεί η ακριβής ποσότητα νερού για κάθε βαφή. Στα βαμβακερά το αλάτι στερεώνει καλλίτερα το χρώμα ενώ το ξύδι πρόσθετε λάμψη στα σκούρα χρώματα. Για τα μάλλινα χρησιμοποιούσαν στυπτικές ουσίες για να δέσει καλλίτερα το χρώμα. Τα νήματα τα βουτούσαν στη βραστή βαφή, όμως έπρεπε να προσέξουν ώστε το ζεμάτισμα να γίνει μεν σε πολύ ζεστή αλλά όχι πολύ καυτή μπογιά! Καμιά φορά χρειαζόταν να αφήσουν τα βαμμένα μάλλινα στον *πίνο*, δηλ το νερό της βαφής που μένει μετά το ζεμάτισμα, για αρκετή ώρα.

Που φυτρώνει το αλάτι;

Αλήθεια που φυτρώνει το αλάτι, αυτή η ουσία που δίνει νοστιμιά στο φαγητό μας; Το αλάτι δεν φυτρώνει βέβαια πουθενά. Το αλάτι παράγεται μας αλυκές.

Η καλλιεργητική περίοδος αρχίζει τον Μάρτιο έως Απρίλιο και τελειώνει στα τέλη Οκτωβρίου. Το θαλασσινό νερό τροφοδοτεί μας αλυκές καθ' όλη τη διάρκεια μας καλλιεργητικής περιόδου. Αντλείται από μας κοντινές θαλάσσιες εκτάσεις, οδηγείται κατ' αρχήν μέσω αλμαγωγών μας πρώτες λεκάνες εξάτμισης, από κει μας επόμενες θερμότερες δεξαμενές και καταλήγει στα αλοπήγια.

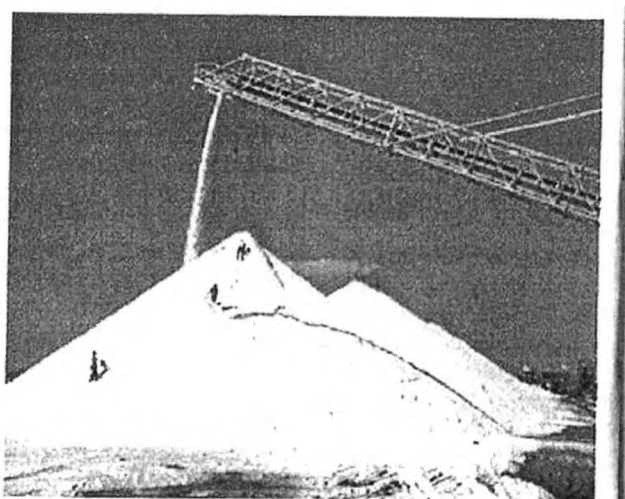

Η συγκομιδή άλατος αρχίζει συνήθως με αρχές Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου ανάλογα με μας συνθήκες κάθε αλυκής. Στην περίπτωση των παραδοσιακών αλυκών (π.χ. μας Τουρλίδας στο Μεσολόγγι), το αλάτι συλλέγεται από ειδικευμένους εργάτες, οι οποίοι χωρίζουν το αλοπήγιο σε λωρίδες ίσου μεγέθους, και συγκεντρώνουν το αλάτι σε μικρούς σωρούς. Μας μας αλυκές, η συλλογή του αλατιού γίνεται με την βοήθεια αυτοκινούμενων μηχανημάτων συλλογής. Το αλάτι μεταφέρεται σε ειδική αποθήκη (σίλο άλατος) και έπειτα στην μονάδα πλύσεως. Εδώ το αλάτι απαλλάσσεται από μας προσμείξεις που το συνοδεύουν. Το τελικό προϊόν μεταφέρεται σε αλατοσω-

ρούς ύψους 10 έως 15 μέτρων, φορτώνεται σε φορητά αυτοκίνητα, και είναι έτοιμο για κατανώση.

Για τον καλύτερο προγραμματισμό και τον έλεγχο μας παραγωγής, μας οι αλυκές διαθέτουν μετεωρολογικό σταθμό. Στο Μεσολόγγι για παράδειγμα, γίνεται σε καθημερινή βάση καταγραφή των κλιματιστικών δεδομένων που επηρεάζουν την αλατοπαραγωγή, όπως είναι η βροχόπτωση, η θερμοκρασία, η υγρασία του αέρα, καθώς και η ένταση και η διεύθυνση του ανέμου. Όλα αυτά για να φτάσει στο πιάτο μας το αλάτι, κάτασπρο, πεντακάθαρο και πεντανόστιμο.

Σκανδαλή Φωτεινή, Εκπαιδευτικός

Το σωρευμένο τελικό προϊόν μιάς αλυκής

Ευρυτανική Οικοπαρέμβαση Αξιόλογη και καθ' όλα επαινετή η προσπάθεια της Οικολογικής Ομάδας Καρπενησίου να ευαισθητοποιήσουν την τοπική κοινωνία και όχι μόνο, σε θέματα περιβάλλοντος και υγιεινής διαβίωσης. Ο στόχος τους πετυχαίνει απόλυτα με τα εύστοχα κείμενα που δημοσιεύουν στο περιοδικό τους που φέρει τον τίτλο *Ευρυτανική Οικοπαρέμβαση*. Ενδιαφέροντα θέματα όπως: συζητήσεις και αποφάσεις Οικολογικών Διασκέψεων και Συνεδρίων, βιολογικά και μεταλλαγμένα προϊόντα, φυσικές πηγές ενέργειας, προστασία του περιβάλλοντος καθώς επίσης άρθρα που αφορούν παραδοσιακές ασχολίες, εξομήσεις στην πανέμορφη ευρυτανική φύση, την τοπική πανίδα και χλωρίδα και πολλά άλλα προβάλλουν στις σελίδες του προσεγμένου και ευπαρουσίαστου αυτού περιοδικού.

Ιστορικές Μνήμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από το προηγούμενο

Του Δημητρίου Σπ. Δερματά

Αλλά δεν πέρασε ούτε ένα λεπτό και είδαμε στο χωριό που ήταν στους πρόποδες του Λόφου, το χωριό Κρυονέρι αν θυμάμαι καλά. Μέσα σ' αυτό να γίνονται τρεις απαυτές εκρήξεις, η μία κοντά στην άλλη και στρατιώτες να φεύγουν τροχάδην από ένα μονοπάτι. Αμέσως ο διμοιρίτης μας Κοίκιος, πήρε το πολυβόλο, σημάδεψε το μονοπάτι και άρχισε να ρίχνει συνέχεια, με αποτέλεσμα να χτυπήσει πολλούς Ιταλούς που φεύγανε πανικόβλητοι. Τι είχε συμβεί; Ιταλικές δυνάμεις ήταν ακόμα στο χωριό. Εμάς μας είδαν από ένα πολυβολείο τους και μας έριξαν και σκότωσαν το λοχία και τραυμάτισαν το στρατιώτη.

Αλλά επενέβη ο καλός μας άγγελος που άκουγε στο όνομα Κωστάκης και είχε γίνει θρύλος αυτές τις μέρες με τις εύστοχες βολές του που έκανε με τα πυροβόλα του. Φαίνεται ότι είδε τους Ιταλούς που έπαιρναν συσσίτιο στο χωριό και έχοντας τα πυροβόλα του πίσω από τα πεζά τμήματα που ήταν αριστερά μας, αλλά ήταν σε απόσταση βολής. Έβαλε λοιπόν και δεν ήθελε πολύ να σημαδέψει μετρώντας με τα δάχτυλα του, χωρίς να χάνει ούτε μέτρο. Τους πέτυχε την ώρα που έπαιρναν συσσίτιο και τους μακελόκοψε καθώς φαίνεται, υποχρεώνοντας τους να φεύγουν πανικοβλημένοι.

Μπροστά στις θέσεις που είχε πιάσει ο λόχος γινόταν χαμός. Είπαμε ότι ήταν η τελευταία θέση των Ιταλών για να πέσει το Δερβενάκι και τη κρατούσαν με τα δόντια. Βάζανε στο σημείο που ήταν ο λόχος με όλα τους τα μέσα. Έβραζε ο τόπος από τα βλήματα. Τα θύματά μας ήταν πολλά. Σκοτώθηκε ακόμα και ο λοχαγός μας, ο ήρωας αυτός που μάχονταν πάντοτε μπροστά. Παρ' όλα αυτά δεν παραμέρισε κανέναν από τη θέση του. Μόνο

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μνήμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

ούστερα από τις πολλές απώλειες συμπύχθηκε ο λόχος και μας κάλεσαν και μας μπροστά. Πέρασαμε μέσα από τα βλήματα που έσκαγαν γύρω μας. Πήγαμε στη θέση που μας όρισαν οι διοικούντες. Μας βάλανε στο πιο επικίνδυνο σημείο. Δεν καλυπτόμασταν από τίποτα, παρά από λίγες πέτρες που είχαν βάλει αυτοί που ήταν πρώτα εκεί. Με το στοιχείο μου πιάσαμε μια θέση. Όλες οι κινήσεις μας γίνονταν μπρούμυτα και σβαρνιστά. Ταχθήκαμε λοιπόν με τη σειρά, ε-

γώ, ο σκοπευτής, ο γεμιστής, ο πρώτος προμηθευτής και ο δεύτερος.

Βάλαμε απέναντι με το οπλοπολυβόλο όταν βλέπαμε καμιά κίνηση και όταν σηκώναμε κεφάλι. Γιατί οι σφαίρες, τα ολμάκια και οι οβίδες έσκαγαν γύρω μας, ανασκάπτοντας τον τόπο και σηκώνοντας στα μεσουράνια, πέτρες και χώματα. Από τότε που ήρθαμε αυτού θα πέρασαν δυο ώρες και ήταν αργά το απόγευμα. Από εμάς, το στοιχείο μας και την υπόλοιπη ομάδα των ακροβολιστών δεν χτυπήθηκε κανένας ως αυτή τη στιγμή. Εγώ ήθελα να κατοικήσω και τραβήχτηκα σβαρνώνας, λίγο πίσω από τους υπόλοιπους. Ακριβώς αυτή τη στιγμή ένοιωσα σαν κάτι να με σπρώχνει. Σήκωσα το κεφάλι μου και είδα μπροστά μου το προμηθευτή, να σηκώνεται σύσσωμος και πλαγιαστά, αφού τον χτύπησε ένα βλήμα στο σβέρκο και να κυλάει το βλήμα στη πλάτη. Τα ανατακλαστικά μου λειτουργήσαν ασπραπιαία. Έσκυψα αμέσως το κεφάλι και το πράγμα αυτό κυλώντας ήρθε και χτύπησε στο κράνος, στο κεφάλι μου.

Δεν είναι δυνατόν να φαντασθεί κανείς πόσο γρήγορα λειτουργεί το ένστικτο της αυτοσυντήρησης, αυτές τις στιγμές του μεγάλου κινδύνου. Σηκώθηκα όρθιος και προσπάθησα να φύγω, να τρέξω προς τα κάτω, υπολογίζοντας ότι το βλήμα που μας χτύπησε, θα σκά-

σει από στιγμή σε στιγμή. Δεν πρόλαβα να κάνω ένα βήμα και πιάσθηκε το πόδι μου σ' ένα κλαδί, από ένα θάμνο σκίνου και σωριάσθηκα μπρούμυτα με το κεφάλι προς τα κάτω. Την ίδια στιγμή έσκασε δίπλα και σε απόσταση όχι περισσότερο από 1 -1,5 μέτρο άλλη οβίδα και όπως ήταν το ποδάρι μου ψηλότερα επάνω στα κλαδιά χτυπήθηκα από ένα κομμάτι από το βλήμα. Δοκίμασα να σηκωθώ και φώναξα ότι χτυπήθηκα. Στις φωνές μου έτρεξαν και ήρθαν κοντά μου ο διμοιρίτης μας Κούκιος και ο φίλος και πατριώτης μου Ράπτης Γιάννης από το χωριό Μουζιλίου και αφού μου σχίσανε την κυλότα, έδεσαν το τραύμα προσωρινά και μου είπε ο Κούκιος, αν μπορώ με κάθε τρόπο να πάω προς τα πίσω και να περιμένω το βράδυ τα μεταγωγικά, να με πάνε στο ιατρείο του τάγματος μας, όχι στο 36ο, αλλά στο δικό μας 42ο. Ο δε Ράπτης που φάγαμε μαζί την κονσέρβα πριν 2 ώρες και ήμασταν αχώριστοι από τότε που καταγάγαμε τη Λαμία, αφού είδε τα τραύματά μου μου είπε: «Εσύ Μήτσο μπορεί να γλυτώσεις, εμείς τί θα γίνουμε σήμερα σ' αυτή την κόλαση».

Ξεκίνησα λοιπόν ακουμπώντας στο όπλο μου και φορτωμένος όλα τα εξαρτήματα μου, ανάμεσα στις εκρήξεις που γίνονταν γύρω μου κατέφθασα ύστερα από ώρα σε αρκετή απόσταση, από την πρώτη γραμμή. Όσο το πόδι μου ήτανε ζεστό δεν καταλάβαινα και πολύ πόνο. Αλλά όταν κάθισα και άρχισε να κρυώνει με πόνονα τρομερά και με δυσκολία το πάταγα. Στο μέρος αυτό ήταν και πολλοί άλλοι στρατιώτες, χτυπημένοι, με πρόχειρους επιδέσμους και με βαρύτερα πολλοί από αυτούς τραύματα από το δικό μου, που βόγγαγαν και δυσανασχετούσαν με τους τραυματιοφορείς. Και ποίον να πρωτοκουβαλήσουν και αυτοί. Μείναμε λοιπόν ώσπου νύχτωσε, εκεί. Αφού προχώρησε κάμποσο η νύχτα και ακούγονταν μόνο σποραδικά πυρά από το μέτωπο, σε μία στιγμή έγινε χαλασμός από απανωτές εκρήξεις, από φωνές και ουρλιαχτά. Κάποιος από τους τραυματίες πέταξε την κουβέντα ότι γίνεται επίθεση των Ιταλών και θα μας πιάσουν όλους αιχμαλώτους. Τρομάξαμε και θέλαμε να φύγουμε. Αλλά πώς; Αφού ήμασταν όλοι σακατεμένοι. Τα μεταγωγικά δεν θα πλησιάζανε ύστερα από αυτό που έγινε και συνεχίζεται να γίνεται. Γιατί τώρα

δεν ήταν μόνο οι εκρήξεις, αλλά και τα δικά μας οπλοπολυβόλα και πολυβόλα που βάζανε συνεχώς. Αφού πέρασε αρκετή ώρα καταλάγιασαν οι κρότοι και ήρθαν κοντά μας και άλλοι τραυματίες. Μεταξύ αυτών ήταν και ελάχιστοι τραυματιοφορείς και τον δέσανε πρόχειρα και αυτόν και άρχισε να μας λείει. Τον κατείχε και αυτόν σύγχυση και δεν ήξερε και αυτός τί ακριβώς συνέβη. Εκείνο που κατάλαβε ήταν ότι όταν σταματούσαν τα πυρά και ηρέμησαν κάπως και τους έπαιρνε ο ύπνος ξαφνιασθήκανε βλέποντας γύρω τους να σκάνε οι χειροβομβίδες μία πίσω απ' την άλλη. Την ίδια στιγμή τους επιτέθηκαν Ιταλοί με τις ξιφολόγχες και χτυπήθηκαν και άλλοι εκτός από αυτόν. Αυτός χτυπημένος έφυγε και ήρθε κοντά μας.

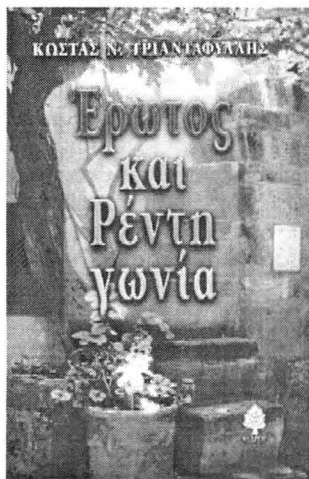
Ύστερα από μία ώρα μάθαμε, αφού ήρθαν και άλλοι τραυματίες και ο διμοιρίτης μας Κούκιος να διαπιστώσει πόσοι λογαριάζανε από τη διμοιρία του. Αφού αυτή δέχθηκε τον αιφνιδιασμό και τα πυρά. Να λοιπόν τί έγινε: Εμείς είχαμε εισχωρήσει σφήνα στα ιταλικά τμήματα με το ύψωμα που είχαμε καταλάβει. Πίσω από μας και δεξιά και αριστερά υπήρχαν δυνάμεις ιταλικές που δεν πρόλαβαν να υποχωρήσουν. Ένα τμήμα από αυτά κινήθηκε τη νύχτα ν' ανταμωθούν με τους δικούς τους και πέσανε απάνω στην ενέδρα της διμοιρίας μας που είχαν στήσει σ' ένα μονοπάτι οι δικοί μας στρατιώτες. Αφού αντιληφθήκανε τον εχθρό έπρεπε να τουφεκίσουν να δώσουν σύνθημα να πάρουν θέση τα τμήματά μας ν' αντιμετωπίσουν τον αιφνιδιασμό. Αυτοί δεν έκαναν αυτό αλλά ξεκινήσανε να ειδοποιήσουν και τους πήραν και οι Ιταλοί από κοντά και πέσαν απάνω στη διμοιρία μας την οποία θέρισαν με τις κόκκινες επιθετικές χειροβομβίδες, που αν και η ζημιά που κάνανε ήταν σχετικά μικρή σε σχέση με τις αμυντικές που γίνονταν πολλά κομμάτια από σίδερα. Οι επιθετικές όμως κάνανε μεγάλο κρότο, σαν πυροβολικό σκορπώντας τον πανικό, αλλά και δημιουργώντας σοβαρά και θανάσιμα τραύματα αν πέφτανε απάνω σε άνθρωπο. Ο αιφνιδιασμός των Ιταλών πέτυχε απόλυτα. Η αντίδραση της διμοιρίας που σάτισε δεν ήταν ικανή να τους αντικρούσουν. Οι Ιταλοί χρησιμοποιούσαν και τις ξιφολόγχες και πολυβόλα σκότωσαν και τραυμάτισαν μ' αυτές.

Συνεχίζεται

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από το προηγούμενο

- Γένια, γένια! Δημιούργησε, που λες, ολόκληρη ιστορία, όταν με είδε να περπατάω με κάποιους φίλους μου στη Νοταρά κάποιο απόγευμα... Αρρωστημένο μυαλό. Έγινε θηρίο όταν με είδε:

““Έλα σπίτι

και θα δεις!”

“Το ‘πε και το ‘κανε. Με χτύπησε με ένα καυσόξυλο στο κεφάλι. Υπάρχει ακόμα εδώ το σημάδι. Ήταν η πρώτη φορά που έγινε φασαρία στο σπίτι μας. Θεωρήθηκε απ’ όλους μεγάλο αμάρτημα που γυρίζα στην Τρούμπα. Όλοι ήταν εναντίον μου, ακόμα και τ’ αδέρφια μου. Εγώ είχα μάθει ότι κι αυτοί περπατάγαν στο ίδιο μέρος, αλλά ποτέ δεν είπα τίποτα. Παιδικά παράπνοα, δε βαριέσαι.

“Κοίτα, μεγάλωσε κι ο Δημητράκης και γυρίζει στις πουτάνες!” άκουσα τον πατέρα μου να λέει σιγανά στη μάνα μου κάποια στιγμή.

“Εκείνη δεν του απάντησε κι έκανε πως κοιτούσε αλλού, μάλλον δεν είχε την ίδια γνώμη με τη μεγάλη μου αδελφή”.

- Τι σου λέω, ρε παιδάκι μου, συγγνώμη. Τι φταις εσύ ν’ ακούς αυτή την ιστορία που δεν έχει αρχή και τέλος. Έπρεπε όμως κάπως ν’ αρχίσω. Θέλω να σου πω τώρα στην αρχή, πως γνωρίστηκα μ’ αυτόν τον υπέροχο άνθρωπο, το Λάζαρο. Άσ’ τα, ιστορία που δεν τη χωράει ο ανθρώπινος νους. Ας είναι.

“Είμαστε, που λες, δυο τρεις συμμαθητές και κάναμε τσάρκα στη Νοταρά για να βρούμε καμιά καλή... Αυτό το κάναμε συχνά, γιατί οι γυναίκες που δούλευαν εκεί δεν ήταν πάντα οι ίδιες. Κάπου προς το τέλος του δρόμου είδα να κάθεται ακουμπισμένη στο παράθυρο του ισογείου μια αρκετά όμορφη κοπέλα. Μ’ άρεσε, μ’ εντυπωσίασε και μπήκα μέσα, οι φίλοι μου δε μ’ ακολούθησαν. Έριξα μια ματιά στο σαλονάκι κι είδα κάποιον της ηλικίας μου να κάθεται. Ρουφούσε αχόρταγα τον καπνό του τσιγάρου του και κοιτούσε προς τον τοίχο. Πολύ σύντομα με προσκάλεσε να περάσω στο δωμάτιο η κοπέλα που είχα δει προ ολίγου στο παράθυρο. Εγώ δίσταζα: “Μα... ο...”, κι έδειξα προς τη μεριά που καθόταν ο νεαρός. “Έλα, έλα”, μου λέει εκείνη και με πιάνει απ’ το χέρι. “Εντάξει, εντάξει, το αγοράκι έτσι πέρασε από δω”, μου ‘πε κι έκλεισε την πόρτα. Κάθισα λίγο στην καρέκλα ντυμένος όπως ήμουν, ενώ εκείνη ξάπλωσε και με προσκάλεσε να κάνω κι εγώ το ίδιο. Ανταλλάξαμε κάποιες κουβέντες άσχετες με το σκοπό που βρεθήκαμε εκεί κι ενώ ήμουν έτοιμος να ξεγυμνωθώ, τα πράγματα άλλαξαν, κάποιος έσπρωχνε και χτυπούσε την πόρτα του δωματίου, κραυγάζοντας, ουρλιάζοντας θα έλεγα:

“Άνοιξε” άνοιξε...”

“Δεν μπορώ να πω πως δε φοβήθηκα. Φοβήθηκα, και πολύ μάλιστα. Δοκίμασα ν’ ανοίξω το παράθυρο και να πηδήξω στο δρόμο. “Όχι, όχι, μην το κάνεις αυτό, δεν είναι τίποτα, μείνε εδώ”, λέει σ’ εμένα, ενώ ατάραχη ξεκλειδώνει την πόρτα. Η σκηνή που ακολούθησε ήταν κάτι το πολύ συνταρακτικό για μένα. Σου τα λέω τώρα όπως τα θυμάμαι και μου σηκώνεται το πετσί! Στο δωμάτιο μπήκε ο νεαρός που περίμενε έξω στο σαλονάκι σαν ταύρος, έριξε ένα δύο χαστούκια στη γυναίκα, την

κλωτσούσε, την έσπρωχνε χωρίς να μιλάει. Εκείνη δεν έφερε την παραμικρή αντίσταση, δεν έβγαλε τσιμουδιά, σωριάστηκε κάτω και άρχισε να κλαίει. Εγώ το βάλσα στα πόδια, ανοίγω την πόρτα του δωματίου και κατευθύνομαι προς την εξώπορτα. Προσπαθώ να την ανοίξω, μα τίποτα, ο νεαρός την είχε κλειδώσει και πήρε τα κλειδιά. Ψάχνω για άλλη έξοδο, μα τίποτα, τα πράγματα έχουν γίνει δύσκολα. “Ίσως τώρα να επιτεθεί και σ’ εμένα ο συνομήλικός μου. Ποιος είναι αυτός; Είναι τάχα τρελός; Είναι ληστής; Φονιάς; Ααα! θα ‘ναι αυτός που της παίρνει τα χρήματα”, σκέφτηκα. Είχα ακούσει ότι κάπως έτσι γίνεται μ’ αυτές τις γυναίκες. Δεν ακούγεται τσιμουδιά, περίεργο. Ζυγώνω προς την ανοιχτή μεσόπορτα και προσπαθώ με λοξές ματιές να δω τι γίνεται μέσα.

“Η εικόνα που είδα με συγκλόνησε. Η γυναίκα ήταν πεσμένη στο πάτωμα με το πρόσωπο προς τα κάτω, το κομπινεζόν που φορούσε είχε τραβηχτεί προς τα πάνω και το σώμα της ήταν σχεδόν γυμνό. Στο αριστερό της μέρος, ο νεαρός, γονατιστός κι αναμαλλιασμένος, χάιδευε τα καστανόξανθα μαλλιά της ιερόδουλης. “Ααα!, ώστε έτσι έχουν τα πράγματα. Τώρα εξηγούνται όλα” συμπέρανα πως ο κύριος παρεξηγήθηκε, που η γυναίκα είχε προτιμήσει εμένα. Όπως και να ‘χουν τα πράγματα, ελπίδα να ξεμπλέξω δε φαινότανε. Κατά διαστήματα κάποιος χτυπούσε την πόρτα, αλλά τσιμουδιά, δεν τολμούσα να μιλήσω. Άσ’ τους, μήπως κάποτε τελειώσουν. Φοβόμουνα για τη ζωή μου, φοβόμουνα μην το μάθουνε στο σπίτι, φοβόμουνα μην μπλέξω σε καμιά περιπέτεια.

“Ξαφνικά, η γυναίκα σηκώθηκε όρθια, στεκότανε δε στεκότανε στα πόδια της, της κάνω νόημα να μου ανοίξει την πόρτα. Εκείνη δε μου ‘δωσε σημασία, προχώρησε με ασταθή βήματα προς την τουαλέτα. Όταν επέστρεψε, άρχισε να ντύνεται. Οι ελπίδες να τελειώνει αυτή η ιστορία άρχισαν να φαίνονται. Στάθηκα ακριβώς στη μέση του ανοίγματος της πόρ-

τας, και κάθε φορά που γύριζε το πρόσωπό της προς εμένα της επαναλάμβανα με νοήματα να μου ανοίξει την εξώπορτα να φύγω, αλλά συναντούσα πάντα την ίδια παγερή αδιαφορία. “Τι διάολο γίνεται”, αναρωτιόμουνα, “τι με θέλουν εμένα εδώ μέσα. Ααα! ετούτη ντύθηκε”. Ο νεαρός της ηλικίας μου ντυμένος, κάθεται σταυροπόδι στη μέση του δωματίου, με το κεφάλι τόσο σκυμμένο, που δεν μπορούσα να διακρίνω τη μορφή του προσώπου του. Φαινότανε σκέτο ράκος. Η ιερόδουλος, που το φόρεμά της την έκανε αρκετά κομψή και ωραία, έσυρε την καρέκλα, την τοποθέτησε δίπλα του, ακούμπησε το χέρι της στο κεφάλι του και με ελαφρές κινήσεις τον χάιδευε στα μαλλιά. Εγώ τα ‘χα χαμένα. Έμεινα σαν στύλος, δεν ήξερα τι να κάνω.

“Θέλω ένα τσιγάρο”, της λέει ο νεαρός με αδύναμη φωνή.

“Δε θέλω να καπνίζεις”, του απαντάει εκείνη, “σου το ‘χω ξαναπει”. “Θέλω τσιγάρο”, επέμενε εκείνος με πιο ζωηρή φωνή.

“Η γυναίκα πήρε απ’ την τσάντα της το κουτί με τα τσιγάρα και του προσέφερε, άναψε κι εκείνη ένα. Ρουφάγανε και οι δύο αχόρταγα τον καπνό. Ο νεαρός έριχνε τη στάχτη πάνω στην κουρελού με την οποία ήτανε στρωμένο το δωμάτιο, ενώ εκείνη άπλωνε το χέρι και την έριχνε στο τασάκι που υπήρχε πάνω στο κομοδίνο.

“Δε σου ‘πα την άλλη φορά να μην ξανάρθεις εδώ;” ρωτάει με τρεμάμενη φωνή η γυναίκα το νέο, ενώ του ξαναχάιδευε τα μαλλιά.

“Τσιμουδιά εκείνος. Εκείνη ρωτάει ξανά:

“Δε σου ‘πα να μην ξανάρθεις εδώ; Ε; Γιατί δεν ακούς;”

“Δεν αντέχω άλλο”, απαντάει σε κάποια στιγμή εκείνος, με φωνή γερασμένου ανθρώπου. “Θέλω να τελειώνει αυτή η ιστορία, εδώ σήμερα.”

“Μα, σου το ‘χω πει, θα δουλέψω λίγο καιρό ακόμα για να αγοράσουμε σπίτι δικό μας και μετά θα σταματήσω.”

Συνεχίζεται

Κίνηση Ευρυτανικών Συλλόγων

Πανευρυτανική Ένωση. Η Γενική Συνέλευση της Πανευρυτανικής Ένωσης, που έγινε στις 5 Φεβρουαρίου 2006, μετά από αρχαιρεσίες, εξέλεξε νέο Διοικητικό Συμβούλιο, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

- Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος
- Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Φαλλής
- Γραμματέας: Χρήστος Γιαννακόπουλος
- Ειδ. Γραμμ.: Ηλίας Λιάσκος
- Ταμίας: Βασίλειος Σιορόκος
- Βοηθός Ταμίας: Κωνσταντίνος Φούκας
- Έφορος: Ιωάννα Ζωγραφοπούλου-Αποστόλου
- Μέλη: Αγαθοκλής Μπακογιάννης και Σεραφεΐμ Σκάνδαλος

Το νέο Δ.Σ., στο οποίο απευθύνομε εγκάρδιες ευχές για καλή επιτυχία στο έργο του, μας έστειλε προς δημοσίευση τον παρακάτω χαιρετισμό:

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17-^{ος} ορόφος
10552 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Κ.Α. Παπαδόπουλος
Τηλ.: 2103240001 – 2106920004

Αθήνα, 14 Φεβρ. 2005

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τα μέλη του νέου Δ.Σ. της ιστορικής ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, που προήλθε απ' τις πρόσφατες αρχαιρεσίες της 3-2-2006, με την ευκαιρία της ανάληψης των καθηκόντων τους, **α π ε υ θ ύ ν ο υ ν σε ΟΛΟΥΣ** τους Ευρυτάνες συμπατριώτες μας εγκάρδιο και θερμό χαιρετισμό.

- **Ε υ χ α ρ ι σ τ ο ύ ν** όλους εκείνους που με την ψήφο τους μας εμπιστεύτηκαν την εκπροσώπησή τους στην Ένωσή μας.
- Έχουν βαθιά επίγνωση της ευθύνης και του έργου που αναλαμβάνουν και γνωρίζουν τα υφιστάμενα πολλαπλά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας. Για το λόγο αυτόν απαιτείται – όσο ποτέ άλλοτε – η συμπαράσταση ΟΛΩΝ των πολιτιστικών φορέων του Νομού μας (Συλλόγων, Σωματείων, Ενώσεων κ. ά.).
- **Δ ι α β ε β α ι ώ ν ο υ ν** ότι θα εργαστούν μεθοδικά για την πραγμάτωση των σκοπών και των στόχων, που προβλέπονται από την Ένωσή μας.

Με κάθε τιμή
Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος, Ο Γραμματέας

ΚΩΝ. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

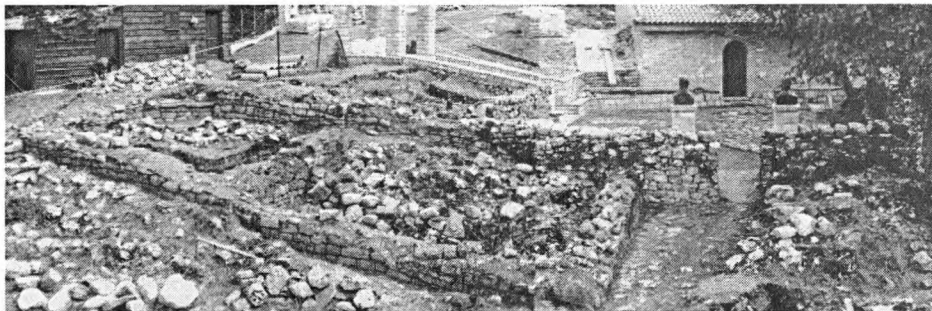

ΧΡ. Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εξάλλου, το Δ.Σ. της Π.Ε. κατά τη συνεδρίαση της 29/3/2006 αποφάσισε τα ακόλουθα:

- Έκδοση Ιστορικού – Τουριστικού Οδηγού Ευρυτανίας.
- Αφιέρωμα στο επόμενο τεύχος των *Ευρυτανικών Χρονικών* στη μνήμη του ευρυτάνα συγγραφέα *Δημήτρη Σταμέλου*, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης ενός χρόνου από το θάνατό του.
- Ευχαριστεί όσους συμβάλλουν οικονομικά στο έργο της Πανευρυτανικής Ένωσης.
- Ζήτησε από την Πρόεδρο της Βουλής την πραγματοποίηση εκδήλωσης τιμής προς τον Ευρυτάνα πολιτικό Γεώργιο Καφαντάρη.
- Τα γραφεία της Ένωσης, Κλεισθένους 17 -^{ος} ορ., λειτουργούν προσωρινά κάθε Τετάρτη απόγευμα 18:00 -20:00.

- Αντιπρόσωποι της Ένωσης ορίζονται: Στο Καρπενήσι ο κ. *Ανάργυρος Μαυρομύτης*, τηλ. 22370 24766/23817
Στη Λαμία η κ. *Αρχοντούλα Ζωγραφοπούλου*, τηλ. 22310 25202.
- **Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων.** Η νέα σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων, μετά την παραίτηση του κ. Ευάγγελου Οικονόμου, έχει ως εξής:
  - Πρόεδρος: Ιωάννης Ζούμπος
  - Α΄ Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Κουτρουμάνος
  - Β΄ Αντιπρόεδρος: Αναστάσιος Κοντομέρκος
  - Γεν. Γραμματέας: Δημήτριος Τσέλιος
  - Ειδική Γραμματέας: Βασιλική Καρρά
  - Ταμίας: Γεώργιος Ευαγγελόπουλος
  - Έφορος: Βασίλειος Τριχιάς
  - Μέλη: Ευάγγελος Οικονόμου και Ιωάννης Κακκαβάς
 Θερμά συγχαρητήρια και ευχές για καλή ευόδωση των σκοπών της Ε.Ε.Ε.
- **Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων - Τράπεζα Αίματος για Ευρυτάνες.**
Με πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων άνοιξε Τράπεζα Αίματος που έχει σκοπό να βοηθήσει οποιονδήποτε Ευρυτάνα βρεθεί στην έκτακτη ανάγκη να χρειασθεί μετάγγιση αίματος. Είναι μια αξιέπαινη προσπάθεια της Ο.Ε.Σ. που χρειάζεται τη στήριξη όλων μας, γιατί κανείς μας δεν μπορεί να ξέρει αν και πότε θα χρειασθεί αίμα, το πολύτιμο και δυσεύρετο αυτό αγαθό, που σώζει ζωές και που μπορεί να βρεθεί μόνο αν όλοι μας προσφέρουμε δέκα λεπτά από το χρόνο μας για αιμοδοσία.
Αίμα για την Τράπεζα Αίματος Ευρυτάνων μπορεί να δοθεί σε οποιοδήποτε Νοσοκομείο της χώρας αρκεί να αναφερθεί ότι προορίζεται για την Τράπεζα Αίματος της Ο.Ε.Σ. Ελλάδος ή στο Κέντρο Αιμοληψίας του ΙΚΑ Αθηνών, που βρίσκεται στην οδό Δεληγιώργη 6 στο Κέντρο της Αθήνας (Περοκέ).
- **Σύνδεσμος Ευρυτάνων Φθιώτιδας.** Ο πολύ δραστήριος και ιστορικός Σύνδεσμος Ευρυτάνων Φθιώτιδας πραγματοποίησε μια σειρά από επιτυχημένες εκδηλώσεις στη Λαμία: α) Στην αίθουσα του Συνδέσμου, στις 8 Ιανουαρίου έγινε η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας με βράβευση του διακεκριμένου Ευρυτάνα τ. Επιθεωρητή Μ.Ε. κ. Παναγιώτη Βλάχο και του Γ.Γ. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φθιώτιδας κ. Χρήστο Ράπτη, β) Στο «Κτήριο Πασιάκου» στις 18 Φεβρουαρίου 2006 έγινε ο ετήσιος χορός του Συνδέσμου και γ) Στο Δημοτικό Θέατρο Λαμίας και υπό την αιγίδα του Δήμου Λαμιέων, οργάνωσε εκδήλωση στις 11 Μαρτίου 2006 με πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα, που περιλάμβανε τραγούδια - χορούς του τόπου μας και δρώμενα παραδοσιακού γάμου. Παράλληλα απονεμήθηκαν βραβεία σε αθλήτριες του Κολυμβητικού Ομίλου Καρπενησίου, που διακρίθηκαν στο χειμερινό πρωτάθλημα κολύμβησης (ΟΑΚΑ, Φεβρουάριος 2006).
- **Σύλλογος Βραγγιαντών Αγράφων - Ένα σπουδαίο ανασκαφικό εύρημα.** Δίκαια νιώθει ικανοποίηση ο Σύλλογος των Απανταχού Βραγγιαντών «Αναστάσιος Γόρδιος» χάρη στις συνεχείς προσπάθειες του οποίου, που χρονολογούνται από το 1979, κατάφερε να αρχίσει μια μεγάλη ανασκαφική έρευνα στο χώρο της Αγίας Παρασκευής Βραγγιανών Αγράφων από την 7^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λάρισας. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως τα θεμέλια της *Σχολής Γούβας Βραγγιανών ή του Ελληνομουσείου Αγράφων*. Μέχρι στιγμής αποκαλύφθηκε μέρος του θαμμένου κτιριακού συγκροτήματος όπως: τοίχοι, θεμέλια, πλακόστρωτα, διάδρομοι, δωμάτια, μικροαντικείμενα κ.ά. Η επίγωση όμως των βυζαντινών αυτών μνημείων είναι μεγάλη σε έκταση και όγκο, που επιβάλλουν τη συνέχιση των εργασιών, γιατί αναμφισβήτητα οι Σχολές Αγράφων αποτελούν μια σπουδαία ιστορική πηγή για ολόκληρη την Ευρυτανία. Κι' αυτό γιατί εκεί μπόρεσαν να

δημιουργηθούν και να ακμάσουν σχολές ανωτέρων απαιτήσεων, τότε που «όλα τά 'σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά», δηλ. στα 1661-1781, μέσα στα δύσκολα χρόνια της τουρκοκρατίας. Με τα ευρήματα αυτά ξαναζωντανεύει το έργο πολλών επιφανών ανδρών, κληρικών και λαϊκών, η πολύτιμη και πολύπλευρη κοινωνική τους προσφορά αλλά και η σημαντικότερη συμβολή του Ελληνομουσείου Αγράφων σε ολόκληρο τον ελληνισμό.

Μερική άποψη από τις ανασκαφικές έρευνες στον ιερό χώρο της Αγίας Παρασκευής Βραγγιανών

Έντυπα που λάβαμε

Εφημερίδες:

- *Αδέσμευτος Τύπος*: Εβδομαδιαία εφημερίδα των Ευρυτάνων
- *Αϊγιωργίτικα Νέα*: Εφημερίδα του Αγ. Γεωργίου Τυμφρηστού
- *Τα Μεγάλα Βραγγιανά*. Εφημερίδα του Συλλόγου Βραγγιανωτών Αγράφων
- *Δελτίο Επικοινωνίας*. Έκδοση Ιστορικού Λαογραφικού Μουσειακού Κέντρου Ευρυτανίας «ο Εύρυτος».
- *Δυτική Φραγίστα Ευρυτανίας*. Εφημερίδα του Συλλόγου Δυτικοφραγκιστιάνων
- *Δομινίτικα Νέα*. Έκδοση του Συλλόγου Δομινιτών Ευρυτανίας
- *Εν Γρανίτη*. Έκδοση της Αδελφότητας Γρανιτσιωτών Ευρυτανίας.
- *Ευρυτανική Εστία*. Έκδοση της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων
- *Ευρυτανικά Νέα*. Εβδομαδιαία εφημερίδα με τρέχοντα ευρυτανικά θέματα.
- *Ευρυτανικοί Αντίλαλοι*. Έκδοση του Συνδέσμου Ευρυτάνων Φθιώτιδας.
- *Ευρυτανικός Παλμός*. Εβδομαδιαία Εφ. Επισκοπής Δήμου Φραγκίστας
- *Ο Εύρυτος*. Ενημερωτικό Δελτίο του Φιλοπρόοδου Συλλόγου Δομνίστας.
- *Ο Καστανιώτης*. Έκδοση του Συλλόγου Καστανιωτών «Ο Άγιος Δημήτριος»
- *Κορυσχάδες*. Δελτίο Επικοινωνίας του Συλλ. των Απανταχού Κορυσχαδιωτών.
- *Λεπιανίτικα Νέα*. Εφημερίδα του Συλλόγου Λε

πιανιτών Ευρυτανίας.

- *Ρουμελιώτικη Εστία*. Έκδοση του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών.
- *Τα Νέα της Ρούμλης*. Μηνιαία έκδοση
- *Ο Φουρνάς*. Έκδοση του Συλλ. των Απανταχού Φουρνιωτών Ευρυτανίας «ο Λεπενιώτης».
- *Συγκρελλιώτικα Νέα*. Έκδοση του Συλλόγου Συγκρελλιωτών «Η Αγία Παρασκευή».
- *Χρυσιώτικα Νέα*. Ενημερωτικό Δελτίο του Συλλόγου των απανταχού Χρυσιωτών Ευρυτανίας «Η Παναγία».

Περιοδικά:

- *Απεραντιάκα*. Έκδοση του Συλλόγου Απεραντιών Ευρυτανίας «οι Άγιοι Ανάργυροι».
- *Ευρυτανικά Χρονικά*. Περιοδικό της Πανευρυτανικής Ένωσης.
- *Οικοπαρέμβαση*. Περιοδική έκδοση της Οικολογικής Ομάδας Καρπενησίου.
- *Οικολογική Οικοπαρέμβαση*. Έκδοση της Οικολογικής Ομάδας Καρπενησίου
- *Πνευματική Ζωή*. Λογοτεχνικό περιοδικό υπό τη διεύθυνση του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μ. Σταφυλά.
- *Στερεά Ελλάδα*. Μηνιαία επιθεώρηση, ποικίλης ύλης
- *Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού*. Έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή».
- *Χωριάτικοι Αντίλαλοι*. Έκδοση του Συλλόγου Ευρυτάνων «Καλλιμακούδα».

Επιστολές προς την Αδελφότητα

+πρωτ. Κωνσταντίνος Δ. Βαστάκης

Αθήναι 20 Φεβρουαρίου 2006

Αγαπητή μου κ. Κουτσούκη χαίρε και υγίαίνε εν Κυρίω, πανοικί!

Η χθεσινή ημέρα, μολοντί ανήκε στην καρδιά του χειμώνα ήταν για το αγαπημένο σας χωριό και για την επίσης αγαπημένη σας Αδελφότητά του η πιο «λαμπρή» και χαρούμενη. Λαμπρή, στις επικρατούσες καιρικές συνθήκες και Λαμπρή στην εόρτια εκδήλωσή σας. Όλα τα φώτιζε η ομορφιά και η Μικροχωρίτικη χάρη. Όλα έγιναν όπως προγραμματίσθηκαν. Όλα παρουσιάσθηκαν με περισσή ακρίβεια μέσα σ' ένα πειθαρχημένο και χαρούμενο κόσμο-ακροατήριο.

Γιορτάσατε, καλή μου Προεστώσα, την επέτειο των «50 χρόνων Δράσης, 1955-2005», από την ίδρυση της Αδελφότητάς σας (και για την ακρίβεια την επανίδρυσή της) στην Αθήνα. Γεγονός που ζωντανά επισημάνθηκε στους χαιρετισμούς που έγιναν για την ανεπανάληπτη εκδήλωση και προπαντός στο χαιρετισμό που έκαμε ο σεβαστός μας Λογοτέχνης-συγγραφέας *Μιχάλης Σταφυλάς*. Και είναι αλήθεια μαρτυρωμένη, όπως είπε: πώς το Μικρό Χωριό στις αναμνήσεις του και στα έργα του είναι Μεγάλο! Αλήθεια, την οποία και εμείς την προσυπογράφουμε.

Το κύλισμα των χρόνων, κ. Κουτσούκη, σας έφερε στην κορυφαία θέση της Αδελφότητάς σας. Στο ψηλότερο σκαλοπάτι! Μεγάλη η τιμή! Άλλωστε, γυναίκα μπροστά σημαίνει: Καλύτερο νοικοκύρεμα. Απόδειξη; Το επιτελούμενο έργο, συνέχεια πολλών και σπουδαίων έργων. Η φιλοπατρία ... Η αγάπη ... Η πρόοδος... Η ανεπανάληπτη χθεσινή ημέρα...

Το περισπούδαστο πνευματικό σας έργο, δηλ. το βιβλίο – Ξεναγός του Μικρού Χωριού και της Αδελφότητάς του. Το βιβλίο με τον επίζηλο τίτλο: «Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο», που στάθηκε πρωτοχρονιάτικο δώρο του νέου έτους 2006 στο Μικρό Χωριό, στην Αδελφότητά του, στους Μικροχωρίτες και κατόπιν σε όλους εμάς τους άλλους.

Και τι δεν περιέχει αυτό το κομψότατο βιβλίο; Και για την ακρίβεια αυτός ο Μικροχωρίτικος Ξεναγός; Η κ. *Ρένα Κεράνη-Παπαθανασιάδη* με την εμπειριστατωμένη βιβλιοπαρουσία της, το ύμνησε, το επήνεσε και το στήριξε με τις ιστορικές ρίζες του, όπως φαίνονται στις πολλές υποσημειώσεις και βιβλιογραφικές παραπομπές του.

Βιβλίο, που για τις αλήθειες στηρίζεται ακόμη και στολιζεται με τις βεβαιωτικές φωτογραφίες του. Φωτογραφίες για τον λόγο το αληθές! Και φωτογραφίες, που μιλούν για Μικροχωρίτικα πρόσωπα και πράγματα δυόμισυ τουλάχιστον αιώνων... Και το πιο αξιοπρόσεκτο: Βιβλίο, αφιερωμένο με σεβασμό, τιμή και αγάπη: «Σ' αυτούς που μόχθησαν για την πρόοδο του Μικρού Χωριού». Εύγε σας...

Βέβαια, το εύγε αυτό αντανακλά και στο διακεκριμένο *Διοικητικό Συμβούλιό* σας, το τωρινό και τα προηγηθέντα, στα αξιότιμα μέλη της Αδελφότητάς σας και σε όλους τους αγαπητούς μου αδελφούς Μικροχωρίτες.

Συγχαρητήρια και ευχαριστίες επίσης: Για την παρουσία και τις απαγγελίες του αξιόλογου Σκηνοθέτη-ηθοποιού κ. *Τάσου Λέρτα*. Για τη λιχουδιάτικη παραδοσιακή κουζίνα του κ. *Πλάκα*. Και για τις άλλες ευγενικές σας περιποιήσεις...

Ευχετικά,

+πρεσβ. Κ.Δ. Βαστάκης

Εφημέριος Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Κυψέλης Αθηνών

πρ. Πρόεδρος του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή»

***

Αθήνα, 20/2/2006

Αγαπητή Αιμιλία, σου οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ για το βιβλίο σου «Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας». Το διάβασα «μονορούφι» σχεδόν και πέρασαν απ' το μυαλό μου, σαν ταινία κινηματογραφική, όλα τα γεγονότα και οι καταστάσεις που περιγράφονται σ' αυτό.

Αξίζουν, πραγματικά, πολλές και θερμές ευχαριστίες για την προσπάθεια και τον κόπο που κατέβαλες, αλλά και εγκάρδια συγχαρητήρια για το πολύ άρτιο αποτέλεσμα. Η άκρως απλή και κατανοητή γραφή του βιβλίου, σε συνδυασμό με το παρατιθέμενο φωτογραφικό υλικό, ξυπνούν ζωηρές αναμνήσεις στο Μικροχωριτή αναγνώστη (και όχι μόνο) και το καθιστούν ιδιαίτερος ενδιαφέρον ανάγνωσμα. Σίγουρα αποτελεί ιστορικό ντοκουμέντο για τις μελλοντικές γενιές των Μικροχωριτών, ειδικώς, αλλά και των Ευρυτάνων γενικότερα.

Συγχαρητήρια και πάλι, πρωτίστως σε σένα που έγραψες αυτό το βιβλίο, αλλά και σε όλους εκείνους που βοήθησαν, διαφορετρόπως και συνέβαλαν στην καλαίσθητη έκδοσή του.

Φιλικότητα,

Θωμάς Β. Παπανίκος

***

Προς την
Αδελφότητα Μικροχωριτών
Αθήνα

Χαλκίδα 8-2-2006

Με την ευκαιρία της επικείμενης συνάντησής μου με την Αδελφότητα Μικροχωριτών θα ήθελα να εκφράσω μερικές σκέψεις μου που ίσως αφορούν και τους Μικροχωριτές και τη νέα γενιά και την πατρίδα μας γενικότερα.

Κατά την πρόσφατη επίσκεψή μου στην Κύπρο παρατήρησα ότι έξω από το Γυμνάσιο – Λύκειο της Πάφου υπήρχε ο ανδριάντας του ήρωα του Κυπριακού αγώνα (1955-1958) Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης υπήρξε μαθητής στο Γυμνάσιο της Πάφου. Ποιητής, αγωνιστής, ηρωικός νεκρός του Κυπριακού αγώνα, ενώ οι συμμαθητές του και οι καθηγητές του ήταν στις σχολικές αίθουσες.

Για όλα αυτά οι Κύπριοι σοφά σκεπτόμενοι τοποθέτησαν έξω από το Γυμνάσιο σε κεντρικό δρόμο ανδριάντα του ήρωα για να βλέπουν οι επερχόμενες γενιές ότι «η Ελευθερία δε χαρίζεται αλλά κατακτιέται με αίμα» και ότι:

Η μεγαλοσύνη στα έθνη
δε μετριέται με το στρέμμα,
με της καρδιάς το πύρωμα.
Μετριέται με το αίμα.

Δ. Σολωμός

Τα έθνη και μάλιστα τα νέα παιδιά πρέπει να έχουν μνήμη και έχουν ανάγκη από πρότυπα, όπως είναι ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ο Αθανάσιος Διάκος, ο Κολοκοτρώνης, ο Παπαφλέσσας και τόσο άλλοι αγωνιστές για την κατάκτηση της ελευθερίας της πατρίδας μας, αλλά και την πρόοδο της επιστήμης και ηθικής (Νεύτων, Βεν. Φραγκλίνος).

Ένα τέτοιο πρότυπο ίσως θα μπορούσε να είναι και ο Κων. Μπίρτσας (Κλέαρχος) μαθητής Γυμνασίου Καρπενησίου ή και κάποιος άλλος.

Για τους παραπάνω λόγους, αν νομίζετε και αν είναι δυνατόν, να στηθεί σε κάποι χώρο του Γυμνασίου ή της πόλεως η προτομή του αγωνιστή και ηρωικού νεκρού Κων Μπίρτσα (Κλέαρχου) που έπεσε στη μάχη του Μικρού Χωριού στις 18-12-1942 εναντίον των κατακτητών. Έτσι θα θυμίζει στις επρχόμενες γενιές το χρέος:

Χρωστάμε σ' όσους ήλθαν, πέρασαν
θα 'ρθούνε θα περάσουν
κριτές θα μας δικάσουν
οι αγέννητοι, οι νεκροί.

Κ. Παλαμάς

Ευχαριστώ θερμώς

Παύλος Μπίρτσας (Αδελφός του Κων. Μπίρτσα) Αφεντάκη 7, 34100 Χαλκίδα, Τηλ. 22210-83763

Εν Martinez Ca., 23 Νοεμβρίου 2005

Αγαπητοί χωριανοί σας χαιρετώ.

Εύχομαι όπως η επιστολή μου, να σας εύρει εν πλήρη υγεία και χαρά, καθώς και ημείς έχομεν.

Εις ετούτην την επιστολήν μου θέλω και εγώ να γράψω ολίγα δια την Πνευματικήν Γωνιάν, την Ιστορίαν του χωριού μας. Συγχαίρω δε όλους όσους ενεργήσανε και ενεργούν δια την συντήρησιν του κτιρίου, που στεγάζεται η έκθεση ή το Μουσείο. Είναι απαραίτητο και πρέπει να γίνουν όλα τα όσα αναφέρετε δια την διαχρονική πορεία του Μικρού Χωριού. Το Μικρό Χωριό επροπορεύετο εις όλους τους τομείς ανέκαθεν, έτσι και τώρα πρέπει να συνεχιστεί η πρόοδος και πρέπει να συνδράμομεν όλοι εις την προσπάθειαν αυτή, για τον καλόν αγώνα της διατηρήσεως της Πνευματικής Γωνιάς, τόσον δι' ημάς τους μεγάλους, όσον και δια τις επόμενες γενεές. «Συγχαρητήρια». Δια τον σκοπόν αυτόν έρχομαι να συμβάλλω και εγώ στέλλοντας \$200. Επίσης, στέλνω και \$150 που προορίζονται δια την εκκλησίαν του Αγίου Νικολάου, που καθώς ανέφερε ο πάτερ Νικόλαος, την ημέραν των Αγίων Αποστόλων, μετά την Θείαν Λειτουργίαν, δεν επαρκούν τα όσα έχουν προσφερθεί μέχρι τώρα και ως εκ τούτου έρχομαι να ενισχύσω λίγο ακόμη τον έρανον και την προσπάθειαν του πατρός Νικολάου.

Με αυτά τα ολίγα τελειώνω την επιστολήν μου ...

Με αγάπη και εκτίμηση
Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

*Ασπρο χωριό, πεντάμορφο,
χαρά, που τη σκορπίζεις,
στα ρόδα, όταν παιζογελάς,
στα χιόνια, όταν ασπρίζεις.*

*Χιλιάδες γύρω οι φύλακες
στα χίλια μονοπάτια
οι καρδιές, οι καστανιές,
οι οξειές και τα ελάτια.*

*Βάσκανο μάτι μη σε ιδεί
και μη σε μαγαρίσει
ξορκάει στη μέση η εκκλησιά,
στην άκρη σου μιά βρύση.*

*Από τον κόσμο ξέχωρα,
για κόσμο δεν σε μέλλει.
Στοχαστικό στην ποταμιά,
χαρούμενο στ' αμπέλι.*

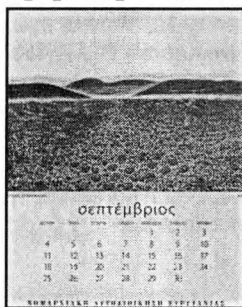
*Με τα πουλάκια όπως ξυπνάς,
με τ' άστρα, όπως κοιμάσαι,
ποιος θα σε ιδεί και δεν θα ειπεί
- Ευλογημένο νάσαι...*

A. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Λόγω έκτακτης επίκαιρης ύλης, η στήλη των βιβλιοπαρουσιάσεων στο τεύχος αυτό περιορίζεται στα δυο κατωτέρω ημερολόγια του 2006.

Γράφει ο Μένιος Κουτσούκης

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας: Οι Ευρυτάνες Καλλιτέχνες: Ημερολόγιο 2006

Πρώτη φορά η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση προβάλλει το έργο Ευρυτάνων καλλιτεχνών, μέσα από ένα ημερολόγιο, όπως το φετινό του 2006. Ευρυτανικά τοπία, μορφές και εικόνες από την

ευρυτανική ποιμενική και παραδοσιακή ζωή, που οι δώδεκα μήνες αποδίδονται με τον χρωστήρα των Ευρυτάνων ζωγράφων: Αδαμοπούλου – Παπασπύρου (Στένωμα), Αντωνόπουλος (Καρπενήσι), Γενιτσαροπούλου (Καρπενήσι), Θεοδώρου (Γρανίτσα), Κάγκκας (Γρανίτσα), Κόρδης (Δάφνη), Μπακογιώργος (Μαυρομάτα), Νικολακόπουλος (Νόστιμο), Παπασπύρου (Στένωμα), Ρίζος (Κερασσοχώρι).

Όπως χαρακτηριστικά τονίζει ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κοντογεώργος «Σε αυτή την έκθεση παρουσιάζονται σπουδαγμένοι αλλά και αυτοδίδακτοι ζωγράφοι. Όλοι τους έχουν προσωπικό ιδίωμα, αίσθηση στο χρώμα, ομορφιά και φαντασία».

Αξίζουν συγχαρητήρια στη Νομαρχία και σε όσους συνέβαλαν στη σημαντική καλαίσθητη αυτή έκθεση του Ημερολογίου 2006.

Οικουμενικό Πατριαρχείο: Ημερολόγιο 2006: Ο Μοναχισμός και τα Μοναστήρια της Κωνσταντινουπόλεως

Συμπληρωμένο και πληρέστερο από κάθε άλλη φορά το ετήσιο αυτό ημερολόγιο αναφέρεται εκτενώς στον μοναχισμό και τα μοναστήρια της Κωνσταντινουπόλεως, όπως φαίνεται και από τον υπότιτλο. Ο

υπεύθυνος της ύλης, όπως ταπεινόφρονα ονομάζει τον εαυτό του, ο Αρχιμ. Δοσίθεος, Ηγούμενος της Ιεράς Σταυροπηγίανης Μονής Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας, έχει κάνει μια θαυμάσια, ζηλευτή και επιμελημένη εργασία οργάνωσης της ύλης και παρουσίασής της.

Μετά την επιστολή της Α.Θ.Π. Πατριάρχου Βαρθολομαίου ακολουθεί μια σύντομη μεν αλλά εμπειριστατωμένη αναδρομή στα περί μοναχισμού και διακεκριμένων μοναχών, τα μοναστήρια και μετόχια, που σώζονται ακόμα στην Πόλη. Ακολουθούν τα οργανωτικά και σχετικά πρόνοια της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, οι εορτές και πανηγύρεις. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα, οι ελληνικοί σύλλογοι κ.ά. που αφορούν την ελληνική παροικία, που διατηρείται ακόμμη με τις ποικίλες δραστηριότητές της.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο. Αθήνα 2006

Γράφει ο Κων. Ηλ. Μήτσιου,
Δημοσιογράφος

Λαμία, 10/4/2006

Με αυτόν τον τίτλο το βιβλίο της Αιμιλίας Κουτσούκη αναφέρεται στην ιδιαίτερη πατρίδα της και είναι έμπρακτο απαύγασμα της αδιασάλευτης αγάπης και προσήλωσης σ' αυτή. Στο χωριό της, στους ανθρώπους του, στα υπαρξιακά στοιχεία τους. Της συγγραφέας, που όσο κι αν απουσιάζει από τη γενέτειρα γη, όσο κι αν κατακλύζεται από την ασφυκτική ζωή της πόλης, η ψυχή της δεν παύει ποτέ να συνοδεύεται από την ακατάπαυστη και απόκοσμη μουσική του χαμένου, που αναδίνει η ροή. Η ροή των υδάτων των πηγών, το κάλλος της παρόχθιας χλωρίδας και ο πλούτος και η ποικιλία της ευρυτανικής πανίδας.

Έναν ολόκληρο κόσμο, κόσμο πλασμένο από τα χέρια Δημιουργού. Κόσμο φυσικό, ανθρώπινο, που κινείται και ζει γαλήνιος στο Μικρό Χωριό, στην Ευρυτανία. Έναν κόσμο, που αφανίστηκε από την επέλαση των μηχανών και της προόδου, αποθανατίζει η καλλιτεχνική, στη μορφή και στο περιεχόμενο, δημιουργία της κ. Αιμιλίας Κουτσούκη, με συναίσθημα και τέχνη, με συνοπτικό λόγο και με καλαίσθητη εικόνα. Αποθανατίζει με τα λαογραφικά και πληθυσμιακά στοιχεία, που παρουσιάζει και με το περικαλλές και πλούσιο φωτογραφικό λεύκωμα, που περιέχει πολλές φωτογραφίες από τη ζωή των κατοίκων του χωριού της.

Η προσφορά της είναι ανεκτίμητη διότι επιχειρεί μια σύντομη ιστορική διαδρομή και περιήγηση στα αξιοθέατα του χωριού της, του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας. Με την πεποίθηση ότι εκπληρώνει η συγγραφέας ιερό καθήκον

στη γενέτειρα και στους επιγόνους ...συγχαίρουμε και ευχαριστούμε για την αποστολή του βιβλίου.

***

Γράφει ο Παύλος Νταλλής,
Εκπαιδευτικός

Αθήνα, 10/4/2006

Μέσω του Μουσειακού Κέντρου «Ο ΕΥΡΥΤΟΣ» πήρα το υπέροχο βιβλίο σας: «Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας», το οποίο και διάβασα με πάρα πολύ θερμό ενδιαφέρον, διότι, αναντίρρητα, είναι ιδιαίτερα συναρπαστικό, γλαφυρό, περιεκτικό, με γλώσσα ρέουσα και με συγκινητικές φωτογραφίες. Πράγματι διαβάζεται ευκολότατα. Σαν το πιάσει στα χέρια του ο αναγνώστης δεν το αφήνει, αν δεν το τελειώσει. Κυριολεκτικά ρουφιέται. Και περπατάει κανείς ευχάριστα ανάμεσα στα κατάμεστα ιστορικά, γεωγραφικά, θρησκευτικά, πολιτιστικά στοιχεία και στις περιπέτειες των χωριανών. Βέβαια, βλέπει και το θλιβερό συμβάν της κατολίπησης, που ξεκλήρισε οικογένειες κι έθαψε μέσα στα λασπόνερα τόσες αθώες ψυχές όπως και ιδρώτες και κόπους αιώνων απλών βιοπαλαιστών.

Σωστά λέγεται πως «το κάθε χωριό έχει και την ιστορία του και τους ανθρώπους του, που βάζουν το λιθαράκι τους για το καλλίτερο...». Έχει τους αγωνιστές του, που ξεπερνούν τις καθημερινές δυσκολίες και δημιουργούν ιστορία και έργο και σεβαστή παράδοση και μένουν αιώνια επάνω σε υψηλούς θρόνους στις καρδιές και στις ψυχές των συγχωριανών τους.

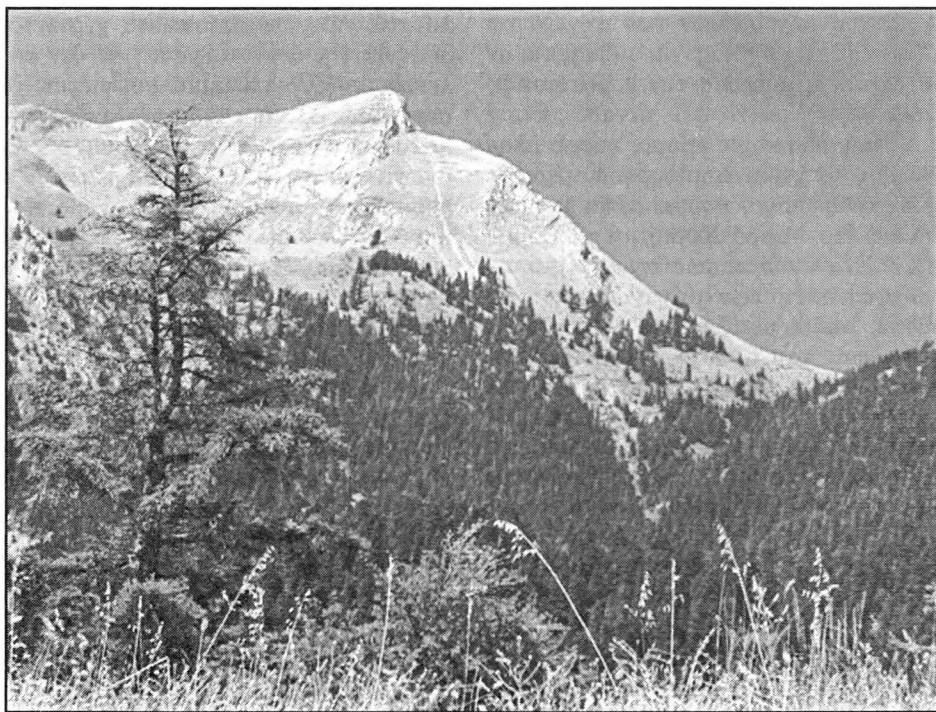
Πράγματι, το έργο σας παρουσιάζει, ανάγλυφα και με πολλές λεπτομέρειες, τις πτυχές των επί μέρους θεμάτων της κοινωνικής σας ζωής καθώς και το ξεχωριστό σε σημασία κεφάλαιο της μετανά-

στευσης μ' όλες του τις επιπτώσεις στο περιβάλλον σας. Επίσης, ζωντανεύει τη μαρτυρική όσο και ηρωική συμμετοχή σας στους εθνικούς αγώνες της πατρίδας. Έχετε στο ενεργητικό σας αμέτρητες ένδοξες ιστορικές στιγμές, χαραγμένες ανεξίτηλα στα ωραία εδάφη σας, οι οποίες φανερώνουν σκληρές δοκιμασίες αλλά και, κατά καιρούς, θαυμάσια και αξιομίμητα επιτεύγματα ευγενών Μικροχωριτών.

Τώρα οι Μικροχωρίτες διανύουν μια ειρηνική και ελπιδοφόρα πορεία μέσα σε βαθύσκοιες από ελάτια, πουνάρια και πλατάνια ομορφοπλαγιές και αγναυτερές ανηφοριές της ξακουστής Χελιδόνας για λαμπρότερες μέρες. Ο τόπος ανορθώνεται με σύγχρονα μέσα και μεθό-

δους και αποκτά νέα και ζηλευτή αίγλη. Ευτυχώς έλαμψαν και πάλι χαρούμενες μέρες που δίνουν πάμπολλες ευκαιρίες στο κλαρίνο και στο βιολί να το λένε γλυκόλαλα στις πλατείες και στα οικογενειακά γλέντια και ν' ανοίγουν άνετα ευκολοδιάβατους δρόμους για νέα οράματα. Οι ξενιτεμένοι χαρούμενα και με άνεση είναι σε διαρκή επαφή με τους δικούς τους. Ξεχνούν τις πίκρες και τους καημούς της ξενιτειάς που λαβώνουν αγιάτρευτα ελπιδοφόρα νειάτα. Τα κοινωνικά χιονόνερα παρασύρθηκαν πλέον από τον Καρπενησιώτη και πάνε τον κατήφορο...

Περαίνων, ειλικρινά σας συγχαίρω και σας εύχομαι Καλό Πάσχα και καλή πνευματική συνέχεια...

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 1/12/2005-15/5/2006

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Αυτές αποτελούν την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ.

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή Αδελφότητας	Περιοδικό	Ευρώ
Τριχιά-Κάλλη Λαμπρινή	2005	2005	50 \$
Κάλλης Παναγιώτης	2005	2005	50 \$
Κοτρώνη-Νάκα Άννα	2005	2005	10
Παπαβασιλείου Χρυσ/μος & Αικατερίνη	2006	2006	10
Κεράνη Όλγα	2006	2006	10
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη	2006-2007	2006-2007	100
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα	2005-2006	2005-2006	20
Κουτσούκης Γιώργος και Ρένα	2005-2006	2005-2006	20
Κουτσούκης Σπύρος και Κλαίρη	2005-2006	2005-2006	20
Κάππας Κωνσταντίνος	2006	2006	10
Παπακωνσταντίνου Χ. Αριστείδης	2006-2007	2006-2007	20
Ξένου-Βενάρδου Αλίκη	2006	2006	10
Γιορνάς Δημήτριος	2006	2006	10
Θάνου Αρ. Ιωάννα	2006-2007	2006-2007	20
Θάνος Κ. Αριστοτέλης-Εμμανουήλ	2004-2006	2004-2006	30
Μπίφτσας Παύλος	2004-2006	2004-2006	30
Πανουργιά-Γιούσμπαση Κική	2005-2006	2005-2006	20
Κεράνης Δ. Νίκος	2006	2006	20
Μπάρλας Κωνσταντίνος και Ισμήνη	2006	2006	50
Φαλίδας Γεώργιος	2006	2006	10
Οικονόμου Θ. Γιώργος	2002-2006	2002-2006	50
Νταραντούμη Σωτηρία	2006	2006	20
Τρικαλινού Γιάννα	2006	2006	20
Παπαδημητρίου Νίκος	2006	2006	20
Παπαδημητρίου Όλγα	2006	2006	20
Πετροπούλου Ευαγγελία	2006	2006	20
Γρατσούνης Αλέκος	2005-2006	2005-2006	20
Κεράνης Γιάννης	2006	2006	10
Κεράνης Δημήτρης	2006	2006	10
Κεράνης Θανάσης	2006	2006	10

Κεράνη Χρυσούλα	2006	2006	10
Πολύζος Διονύσιος	2006	2006	10
Σάρρας Ηλίας	2006	2006	10
Ζωγραφοπούλου-Αποστόλου Ιωάννα	2006	2006	10
Παπαδάκη Ναυσικά	2006	2006	10
Αθανασόπουλος Ιωάννης	2004-2006	2004-2006	30
Ζορμπαλά Χρυσάνθη	2006	2006	20
Δερματάς Σπύρος	2006	2006	20
Φλώρος Ιωάννης	2006	2006	10
Βαρβιτσιώτη Άρτεμις	2006	2006	20
Σταυράκης Γεώργιος – Ελένη	2002-2006	2002-2006	50
Ζαλόνης Αλέξανδρος	2006	2006	10
Γρατσούνη Χρυσούλα	2006	2006	10
Βουγά Δάσποινα	2006	2006	10
Γκούμα Φρόσω	2006	2006	10
Φωτοπούλου-Χονδρού Χρυσούλα	2006	2006	35
Φλέγγας Αλέκος	2006	2006	10
Φλέγγας Τάσος	2006	2006	10
Πολύζου Μύρτα	2006	2006	20
Κουτσούκη Μαρίκα	2006	2006	20
Γιαννακοπούλου Σεβαστή	2006	2006	10
Μπουλούμπαση-Φλέγγα Ιφιγένεια	2006	2006	50
Κατσούλη-Φλέγγα Ροδούλα	2007	2007	20
Κουβέλης Παντελής	2006	2006	20
Παπαθανασιάδης Θεοδόσης	2006	2006	20
Παπαθανασιάδη Ρένα	2006	2006	20
Μπαμπανικολού-Κεράνη Ιωάννη	2006	2006	20
Οικονόμου Μάρκος	2006-2007	2006-2007	40
Παναγιώτης Ζωγράφος (Η.Π.Α.)	2004-2006	2004-2006	70
Μυτιλιδής Κωνσταντίνος	2006	2006	10

Συνδρομές Εξωτερικού

Ευχαριστούμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού για την εξόφληση των συνδρομών του περιοδικού,
που τους αποστέλλεται.

Υπενθυμίζουμε ότι οι συνδρομές από το εξωτερικό θα πρέπει να στέλνονται με επιταγή στο όνομα:

Adelfotita Mikrohoriton “Η Metamorfofi tou Sotiros”

Η επιταγή θα πρέπει να είναι Τραπεζική (cashier’s cheque or remittance), διότι προσωπικές επιταγές (personal cheques) δεν γίνονται δεκτές από τις Ελληνικές Τράπεζες.

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 1/12/2005-15/5/2006

Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος, στη μνήμη γονέων για την Πνευματική Γωνιά	200 \$
Τριχιά-Κάλλη Λαμπρινή, στη μνήμη Νικήτα Κουτσούκη	50 \$
Τριχιά-Κάλλη Λαμπρινή υπέρ της Πνευματικής Γωνιάς	50 \$
Παπαβασιλείου Χρυσόστομος & Αικατερίνη, στη μνήμη θείας Αρετής Ν. Κεράνη	100
Κεράνη Όλγα, στη μνήμη συνυφάδας της Αρετής Ν. Κεράνη	50
Θάνου Ιωάννα, στη μνήμη του συζύγου της Αριστοτέλη	100
Κεράνης Δ. Νίκος και Μαρία, στη μνήμη συζύγου και μητέρας Αρετής	200
Μπάραλας Κωνσταντίνος και Ισμήνη, στη μνήμη Αρετής Ν. Κεράνη	100
Χαρτοφύλακας Δημήτριος, στη μνήμη Αρετής Ν. Κεράνη	50
Κεράνης Δ. Νίκος, στη μνήμη Ιωάννη Θάνου	30
Τσίφρου Φρόσω, στη μνήμη συζύγου της Μιχάλη	50
Κεράνης Δ. Νίκος στη μνήμη Γιώργου Μπαμπανικολού	30
Μπαζιώνη Ελένη, στη μνήμη της μητέρας της Μαρίας Τουλούπα	100
Κοινοτική Βιβλιοθήκη Δομνίστας (αγορά βιβλίων)	100
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Αρετής Ν. Κεράνη	80
Πολύζος Διονύσιος, στη μνήμη μητρός του Κασσάνδρας	70
Παπαδάκη Ναυσικά, υπέρ της Πνευματικής Γωνιάς	90
Γιαννακοπούλου Βάσω, υπέρ της Πνευματικής Γωνιάς	50
Κουβέλης Παντελής, υπέρ Ι.Ν. Αγίας Κυριακής	30
Μυτιλήδης Κωνσταντίνος, στη μνήμη Γιώργου Μπαμπανικολού	50
Κεράνης Θανάσης – Χρυσούλα, στη μνήμη Γιώργου Μπαμπανικολού	80
Παπαθανασιάδης Σπύρος και Ρένα, στη μνήμη Αρετής Ν. Κεράνη	100
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία, στη μνήμη προσφιλών	100
Μπαμπανικολού-Κεράνη Ιωάννα, στη μνήμη Αρετής Ν. Κεράνη	100
Οικονόμου Μάρκος, υπέρ Αδελφότητας Μικροχωριτών	50
Όλγα Π. Κεράνη, στη μνήμη Γιώργου Μπαμπανικολού	30

Απόδοση δωρεών προς Ιερούς Ναούς

Η Αδελφότητα Μικροχωριών απέδωσε προς το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού τις κάτωθι δωρεές μελών της προς Ιερούς Ναούς:

- Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος υπέρ της επισκευής του Αγίου Νικολάου \$150 ή 121,62 ευρώ.
- Κουβέλης Παντελής υπέρ της Αγίας Κυριακής 30 ευρώ.

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Αρετή Κεράνη

Γεννήθηκε το 1923 στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας. Πατέρας της ο Ιωάννης Πριγκηφίλλης, ιατρός και μητέρα της η Βασιλική, το γένος Σταθοπούλου. Τρίτη κόρη τους μετά

την Μαρίκα και την Γεωργία, ακολούθησε η Αθανασία, η Παναγιώτα και τέλος ο Κωνσταντίνος Πριγκηφίλλης. Σήμερα βρίσκονται στη ζωή η Γεωργία Αυγεροπούλου και η Αθανασία Πιστιόλη.

Παντρεύτηκε τον Νίκο Κεράνη από το Μικρό Χωριό στις 9/12/1962 στην Αγία Σοφία Νέου Ψυχικού με τον Μεγαλοχωρίτη Παπα-Ζαβό και απέκτησαν την μοναχοκόρη τους Μαρία στις 18/9/1963.

Ήταν μια γυναίκα με χριστιανικές αρχές, σεμνή, απλή, καλόκαρδη χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις, δραστήρια, καλή νοικοκυρά, την ...φοβόταν η δουλειά, ξάφνιαζε τους μαστόρους με την περιποίηση και τη βοήθειά της. Πρωταγωνίστηκε στην κατασκευή και των τριών σπιτιών, στη Νέα Σμύρνη, στο Μικρό Χωριό μετά την κατολίσθηση του 1963 και στο Αλεποχώρι του Δήμου Βιλλίων το 1979. Αγαπούσε και αγαπήθηκε πολύ από την οικογένειά της, ήταν πολύ ανοιχτοχέρα, αγαπούσε και βοηθούσε τους έχοντες ανάγκη γνωστούς και ξένους συγγενείς και φίλους. Αδυναμία της η μοναχοκόρη της Μαρία, που από μωρό γιόρταζε τα γενέθλιά της ανελλιπώς κάθε χρόνο και γέμιζε το σπίτι με παιδάκια, συγγενείς και φίλους, που δοκίμαζαν την υπέροχη μαγειρική της μέ-

χρι την αρχική επιδείνωση της υγείας της, που άρχισε την ημέρα του θανάτου του κουνιάδου της Παναγιώτη Κεράνη (9/2/2000), που υπεραγαπούσε. Αρχικά περπατούσε με δυσκολία ώπου στις 14/3/2002 έπεσε μέσα στο σπίτι με κατάγμα ισχίου. Εισήχθη αμέσως στο Ιατρικό Κέντρο Παλαιού Φαλήρου, χειρουργήθηκε, αποκαταστάθηκε και εξήλθε του Νοσοκομείου στις 1/4/2002. Έκτοτε από 1/4/2002 παρέμεινε στο σπίτι ακίνητη σε ορθοπεδικό κρεβάτι με αποτέλεσμα αργά και σταθερά να επιδεινώνεται η υγεία της, να λιγοστεύουν τα λόγια της και να μην αναγνωρίζει γνωστά της πρόσωπα, ώπου τον Μάιο του 2005 έπαψε και να ανοίγει το στόμα της. Τότε αναγκαστήκαμε να χρησιμοποιήσουμε σωληνάκι από τη μύτη δίνοντας με σύριγγα την τροφή ώπου ξαφνικά έφυγε στις 11:00 μ.μ. της 29/11/2005 ξαφνιάζοντάς μας, χωρίς να προηγηθεί κάτι το ανησυχητικό. Η ταφή της έγινε την 1/12/2005 στο Νεκροταφείο του Νέου Μικρού Χωριού, σύμφωνα με την επιθυμία της, που αγαπούσε ιδιαίτερα και που, σχεδόν κάθε χρόνο, Πάσχα και καλοκαίρι, βρισκόμασταν στα δυο χωριά μας.

Νίκος και Μαρία

***

Στις 29 Νοεμβρίου 2005 απέθανε η συγχωριανή μας **Αρετή**, σύζυγος Νικολάου Κεράνη, το γένος του ιατρού μας Ιωάννου και Βάσως Πριγκηφίλη, σεβαστού και μακαριστού ζευγαριού. Αμέσως κατόπιν μεταφέρθηκε, όπως ήθελε, στο αγαπητό χωριό του συζύγου της, στο Νέο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας για να κηδευτεί. Όλα έγιναν όπως τις άξιζε. Μετά την κατανυκτική εξοδία Ακολουθία της το ελαφρό μαρτυρικό Μικροχωρίτικο χώμα την σκέπασε σε Τάφο, για

να αγναντεύει κι «αχπέρα» τον προσφιλέστατό μας Μεγαλοχωρῆτικο Τόρνο... Η αείμνηστη Αρετή αγαπούσε πολύ τα δυο αξιόλογα αντικρινά και αδελφά χωριά. Άλλωστε, όπως και άλλες (νύφες) και άλλοι (γαμπροί) με τα παρόμοια συμπεθεριά γινόντουσαν οι ευλογημένοι αδιάρρηκτοι κρίκοι ενότητας και αγάπης για όλους. Ενότητας με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται ότι είναι ένα χωριό, που το διαχωρίζει ο κατερχόμενος Καρπενησιώτης ποταμός.

Πληροφορηθήκαμε το πένθιμο τούτο γεγονός μετά δέκα μέρες (9/12) κι αμέσως επικοινωνήσα τηλεφωνικά για να συλληπηθώ τους δικούς της. Συνομιλούσα με τον αγαπημένο της σύζυγο και αγαπημένο μας Νίκο, ο οποίος μεταξὺ άλλων, που λέγαμε την ώρα εκείνη, μου είπε με κάποια έκπληξη: «*Τι σύμπτωση πάτερ μου! Σαν σήμερα προ 43 χρόνων (9 Δεκεμβρίου 1962) τελείαμε τον γάμο μας στον Ιερό ναό της Αγίας Σοφίας Νέου Ψυχικού... Τώρα μας άφησε... Τώρα κλαίω με την αγαπημένη μας κορούλα Μαρία... Κι ακόμη, όπως και συ ξέρεις, κλαίμε και οι δυο μας και για την «μαρτυρική» των τεσσάρων και πλέον χρόνων κατάκοιτης ζωής της... Από τότε που πέθανε ο αγαπητός μας αδελφός Παναγιώτης Κεράνης (9 Φεβρουαρίου 2000), συνέχισε ο αγαπητός Νίκος να με πληροφορεί, άρχισε να κλονίζεται η υγεία της Αρετής. Τον άλλο χρόνο – δυοσυχώς – εγχειρίζεται... Γύρισε βέβαια στην αγκαλιά της οικογένειάς της, αλλά σε κατάκοιτη και μη ιάσιμη κατάσταση... Κι έτσι έφυγε για την αιωνιότητα που πίστευε και προσδοκούσε με υπομονή και θλίψη...»*

Η αγαπητή μας Αρετή είχε το πρόνομιο να είναι μεταξύ των Χριστιανών γυναικών: στοργική θυγατέρα, αδελφή, σύζυγος και μητέρα. Κι ακόμα είχε από τα απαλά της χρόνια το ίδιο πρόνομιο να είναι επίσης: φιλόχρηστη, συνετή, καλοκάγαθη, γελαστή και ελεήμων. Μάλιστα κατά τον σύζυγό της: «*ελεήμων και φιλάνθρωπη υπερβολικά...*»

Από κοντά είχα και εγώ το ίδιο πρόνομιο με την ιερή ιδιότητά μου να την επισκέπτομαι, να της μιλώ, να την παρηγορώ και προπαντός να της προσφέρω το «Σώμα και Αίμα Χριστού, εις άφεσιν αμαρτιών και εις ζωήν αιώνιο». Έφευγα με ανάμεικτα συναισθήματα χαράς και λύπης. Χαρά που άξια κοινώνησε «των Αχράντων Μυστηρίων», και λύπης για την συνεχιζόμενη μαρτυρική της κατάκοιτη κατάσταση. Έτσι κάπως, πρέπει να κατανοούμε τον Ορθόδοξο Πατερικό λόγο της «Χαρμολύπης».

Ο Αγ. Γρηγόριος ο θεολόγος μεταξύ άλλων – πολλών – μας είπε: «*Κάμνουσα (=άρρωστη) ψυχή, εγγίζει Θεώ*». Κι όχι μόνο, αλλά και εξαγνίζεται κι όλο γίνεται πιο ανάλαφρη για να πετάξει στον Ουρανό για τον οποίο είναι προορισμένη. Αυτό συνέβηκε και με την αγαπητή μας Αρετή. Πήγε εκεί όπου δεν υπάρχουν: πόνοι και λύπες και στεναγμοί. Πήγε οριστικά. Άλλωστε εξεπλήρωσε εδώ τα χρέη της. Και πόσοι εκεί δεν την υποδέχτηκαν: Μόνο από την πατρική της οικογένεια αριθμούνται: Μητέρα, πατέρας, Μαρίκα, Κωνσταντίνος, Παναγιώτα και τώρα η ίδια. Πάει, μου είπε προ μηνός χαρακτηριστικά η αδελφή της, η αγαπητή Γούλου, *πάει, ξεκληρίστηκε το Πρινσφλείκο*. Άλλ' όχι. Όλοι ζούνε. Και η Αρετή δεν απέθανε. Ζει στις καρδιές μας και θα ζει στην αιωνιότητα. Είναι σίγουρο, ότι κάποια μέρα, χαρούμενη όπως ήτανε πάντοτε, θα υποδεχθεί και θα καλωσορίσει και μας. Και μας, όταν κληθούμε να πάμε εκεί: θέλουμε δε θέλουμε. Ανάγκη λοιπόν κατεπίγουσα είναι να σκεπτόμαστε: πώς θα πάμε; ... Έτσι πίστευε και η αγαπητή μας Αρετή, η οποία μας άφησε μνήμη αγαθή και τέλη «ανεπαίσχυντα».

Τέλος, για την πρόωρη εκδημία της προς Κύριον, θερμά και από δω συλλυπούμαστε τους δικούς της. Κι ευχόμαστε το Μνημόσυνό της να είναι αιώνιο.

π. κ.

Αρετή Νικ. Κεράνη. Τριτότοκη θυγατέρα του Μεγαλοχωρίτη Γιατρού Γιάννη Πριγκηφίλη, έφυγε για να σμίξει με τις άλλες δυο προαποβιώσασες αδελφές της και τον πρόσφατα αποβιώσαντα αδελφό της Κωνσταντίνο και οι τέσσερες πλήρεις ημερών και απέμειναν στη ζωή οι άλλες δυο αδελφές από τα έξι παιδιά του.

Η Αρετή Κεράνη επιβεβαίωσε το βαφτιστικό της όνομα, γιατί ο γράφων, που υπήρξε για δυο 10ετίες νομικός συμπαραστάτης και οικογενειακός φίλος, δικαιούται να της αποδώσει τον χαρακτηρισμό της ενάρετης, εργατικής, φιλόστοργης και άκακης, πλην, μη ανεχομένης την αδικίαν. Ήλθε εις πρώτο γάμο με τον ομοχώριό της Δημήτριον Αθαν. Παπαγιάννην, με τον οποίον μετανάστευσαν στην Βόρειο Καρολίνα Η.Π.Α. και άνοιξαν δική τους επιχείρηση (Εστιατόριο) και με κοινό μόχθο αγόρασαν το διασωθέν διώροφο ακίνητό τους, στην Νέα Σμύρνη – Αττικής (νυν γωνία Πλατείας Καρύλου 7 και Αγίας Φωτεινής 49), το οποίο, όταν απεβίωσε ο σύζυγός της άτεκνος, το άφησε με διαθήκη του στην σύζυγό του Αρετή, που επέστρεψε στην Ελλάδα και τύχη αγαθή, συνήλθε σε δεύτερο γάμο με τον αδελφικό μου φίλο Νικόλαο Δημ. Κεράνην, άνθρωπο νουνεχή και χαρισματικό, απέκτησαν την απαρηγόρητη θυγατέρα των Μαρία Νικ. Κεράνη, αυτός ανέλαβε, τη προτροπή μου, το βάρος της συμβιβαστικής επίλυσης και απεμπλοκής του ιδιοκτησιακού, συνέζησαν αρμονικά δια βίου των, αξιοποίησαν την ιδιοκτησίαν των και από τας προσόδους, εκάλυψε τα αναγκαία έξοδα, όταν ασθένησε βαρειά και ύστερα από επιδείνωση, κατέρρευσε και την τελευταία τριετία καθηλώθηκε, της προσέλαβε μόνιμη συγκάτοικο οικογενειακή βοηθό, μια κυρία Γεωργιανή Μετανάστρια και τέλος όταν έχασε την επαφή με το περιβάλλον (ευτυχώς που δεν γνώρισε τις αθλιότητες, τις διαπλοκές και την διαφθορά της σύγχρονης κοινω-

νίας) έσβησε στις 29 Νοεμβρίου 2005 και ετήρησαν οι οικείοι της την επιθυμία της, μετέφερον και ενεταφίασαν την σορό της στο Κοιμητήριο του Νέου Μικρού Χωριού, εκεί κοντά που εμαρτύρησαν οι γενναίοι της αντίστασης στους φασίστες ΙταλοΓερμανούς στον αγνό και καθαρό αέρα, απηλλαγμένη πταίσματος και κακίας με κοινωνικό κόσμημα την έξωθεν καλήν μαρτυρίαν, ώδευσε προς την αιωνιότητα.-

Ιανουάριος 2006
Γιώργος Φαλίδας, Συνταξιούχος
Δικηγόρος

Αικατερίνη Πλάκα-Καδέρη

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2005 μετά από πολύχρονη ασθένεια υπέκυψε στο μοιραίο. Απέκτησε δυο παιδιά, τον Κώστα και τον Μιχάλη. Το πρώτο χτύπημα το δέχτηκε όταν έχασε το μεγαλύτερο γιο της

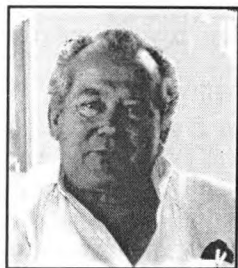
Κώστα σε ηλικία 17 χρονών. Παρ' όλα αυτά η πίστη της για μια αξιοπρεπή ζωή την έκαναν να γίνει πιο δυνατή. Στη δύσκολη αυτή προσπάθεια η φροντίδα, η περιποίηση του συζύγου της Παναγιώτη και των παιδιών της Παναγιώτη – Ζωής και η αγάπη των εγγονών της θα μαλακώσουν τον πόνο της.

Ετάφη στο Ασβεστοχώρι Θεσσαλονίκης όπου έζησε όλα της τα χρόνια αφότου είχε παντρευτεί.

Αιώνια σου η μνήμη αγαπημένη μας.

Μιχάλης Τσίρος

Ο Μιχάλης Τσίρος, αναπόσπαστο μέλος της μικροχωρίτικης οικογένειας, όχι μόνο γιατί παντρεύτηκε τη συγχωριανή μας Φρόσω Μίχου, αλλά γιατί αγαπούσε πολύ το χωριό. Για χρόνια τώρα, από την αρχή του καλοκαιριού μέχρι το Φθινόπωρο, απολάμβανε τη μικροχωρίτι-

κη συντροφιά κάτω από τον πλάτανο, στην πλατεία του χωριού. Πέρσι το καλοκαίρι, στην κυριολεξία, αποχαιρέτησε όλους τους συγχωριανούς. Δες και ένωθε ότι δεν θα

ξαναρχόταν στο χωριό και ήθελε, όχι μόνο να χαρεί κάθε λεπτό, αλλά και να ευχηθεί σε όλους να είναι καλά, να ανταμώνουν στην πλατεία και να χαίρονται το μεγαλείο της φύσης.

Καταγόταν από το Μεγάλο Χωριό, όπου γεννήθηκαν και τα τέσσερα αδέρφια του. Ο ίδιος όμως γεννήθηκε στη Λαμία το 1926. Εκεί μεγάλωσε, δούλεψε αλλά και παντρεύτηκε, το 1958, με την αγαπημένη του σύντροφο Φρόσω. Μαζί ζούσαν στη Λαμία, πλαισιωμένοι από την αγάπη των συγγενών τους, ενώ περνούσαν τα καλοκαίρια τους στο χωριό. Ο γεμάτος ζωντάνια και κέφι Μιχάλης έμελλε να ταλαιπωρηθεί με την υγεία του στη δύση του βίου του. Έφυγε στις 18 του Γενάρη 2006 για να συναντήσει τους τρεις αδελφούς του και τον κουνιάδο του, που έφυγαν νωρίτερα από τον πρόσκαιρο κόσμο μας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.

Δημήτριος Γ. Ζαχαρόπουλος

Ο Δημήτριος Ζαχαρόπουλος, 79 χρονών, έφυγε ξαφνικά απ' τη ζωή στο σπίτι του, στο Charlotte της Αμερικής στις 11 Ιανουαρίου 2006. Ήταν γιος της Αικατερίνης και του Γιώργου Ζαχαρόπουλου.

Το 1951 μετανάστευσε στη Νέα Υόρκη, όπου έζησε σχεδόν όλη του τη ζωή, ασκώντας το επάγγελμα του ηλεκτρο-

λόγου. Είχε τρία παιδιά, την Κατερίνα, την Ελένη και το Γιώργο, που τα καμάρωνε καλά αποκατεστημένα και χαϊρόταν τα τέσσερα εγγόνια του.

Με τη ελληνοαμερικανίδα σύζυγό του Μπέσου επισκεπτόταν συχνά την πατρίδα για να βλέπει την υπεραιώνόβια μητέρα του αλλά και τον αδελφό του Σεραφείμ με την οικογένειά του. Αγαπούσε πολύ το χωριό. Τακτικότετος στις συνδρομές του περιοδικού, το περίμενε με ανυπομονησία για να διαβάσει νέα και όταν αργούσε να το λάβει ...ρωτούσε να μάθει τι συμβαίνει.

Αιωνία του η μνήμη!

Κώστας Σιαφάκας

Ήσυχια, στον ύπνο του, έφυγε από τη ζωή ο Κώστας Σιαφάκας στις 12 Δεκεμβρίου 2005. Ήταν 79 χρονών. Γεννήθηκε στο χωριό και μετά τον πόλεμο ξενιτεύτηκε στην Αμερική μαζί με τα άλλα δυο αδέρφια του.

Η γυναίκα του πέθανε πριν από τέσσερα χρόνια και από τότε ζούσε μόνος του στο σπίτι του στη Νέα Υόρκη. Όμως έβλεπε συχνά το γιο του με τη γυναίκα του και τα τρία εγγόνια του, που έμεναν κοντά.

Είχε χρόνια να έλθει στην Ελλάδα αλλά όπως μας έλεγε ο αδελφός του Πάνος, είχε αποφασίσει να έλθει το φετινό καλοκαίρι ... όμως τον πρόλαβε το πεπρωμένο.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της αμερικανικής γης που τον σκεπάζει.

Κατίνα Κατσιγιάννη

Αγαπημένη μας μητέρα,

Στις 19 Φεβρουαρίου 2006 είπαμε το οριστικό αντίο. Έφυγες από κοντά μας ανέλπιστα, παρά τα 88 σου χρόνια. Όλα τα χρόνια της ζωής σου ήσουν με το χαμόγελο στα χεί-

λη και στις πιο δύσκολες στιγμές σου. Εργάστηκες σκληρά, σε έβρισκε το ξημέρωμα σκυμμένη πάνω στη μηχανή σου, μοδίστρα, κεντήστρα, αγρότισσα, έσκαβες στο «Κρι» όλα τα πεζούλια.

Πέρασες βάσανα και δυσκολίες πάρα πολλές και παρόλο που ήσουν στην αναπηρική καρέκλα δεν λύγισες ποτέ. Το μόνο που σε λύγισε ήταν η αρρώστια της Μαίρης σου. Μια από τις τελευταίες σου επιθυμίες να δεις τον εγγονό σου γαμπρό δεν πραγματοποιήθηκε.

Όλοι θα σε θυμόμαστε για την απέραντη καλοσύνη σου και τη βαθιά σου πίστη στο Θεό.

Ας είσαι αναπαυμένη δίπλα στο σύτροφό σου και αγαπημένο μας πατέρα.

Αντίο γλυκειά μας μανούλα!

*Τα παιδιά σου, Γιάννης – Μαίρη
Και ο εγγονός σου, Δημήτρης*

Ιωάννης Κ. Θάνος

Ο γιατρός Γιάννης Κ. Θάνος, ένας άριστος επιστήμονας, ένας υπέροχος άνθρωπος πέθανε ήρεμα και αθόρυβα, όπως ήταν σ' όλη του τη ζωή, στις 19/2/2006. Το χαμόγελο, η ευγένεια και η αξιοπρέπεια ήταν τα κύρια γνωρίσματα της αρχοντιάς του, που στόλιζαν τον εκλεκτό επιστήμονα, ο οποίος συνδύαζε τη γνώση με την ανθρωπιά και την κατανόηση. Τα αλτρουϊστικά του αισθήματα τον έκαναν να αφοσιωθεί στη σύζυγό του και στην απόλυση του πόνου της μέχρι το θάνατό του.

Αποφοίτησε με «άριστα» από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπηρέτησε σε διάφορα νοσοκομεία των Αθηνών ως παθολόγος. Μετά τον πόλεμο ήταν ένας απ' τους γιατρούς, που οι Μικροχωρίτες εμπιστευόνταν τη γιατρεία τους κοντά στην ανθρωπιά του. Από τους λίγους γιατρούς, που ο όρκος του Ιπποκράτη εύρισκε πλήρη εφαρμογή στην πράξη, όπως τό-

νιωθαν οι ασθενείς που τον επισκέπτονταν.

Αγαπούσε ιδιαίτερα το χωριό, έστω κι αν δεν ερχόταν τόσο συχνά. Παλαιότερα συμμετείχε ενεργά στις εκδηλώσεις της Αδελφότητάς μας και αυτή την αγάπη του μετέδωσε στον επίσης γιατρό γιο του Ντίνο και τα τρία εγγόνια του που υπεραγαπούσε.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

Αγαπούλα Αβραμίδα

Κόρη του Αριστείδη και της Μαρούλας Παπαδή, η Αγαπούλα παντρεύτηκε κι εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου έκανε οικογένεια. Αγαπητή στη μικροχωρίτικη παροικία, λάβαινε μέρος σε όλες τις πατριωτικές εκδηλώσεις. Με τον άνδρα της και τα παιδιά της ερχόταν συχνά στο χωριό κοντά στη μάνα της, όσο ζούσε, και την αδελφή της στη συνέχεια. Πριν από χρόνια, όταν έχασε τον άντρα της, πήγε κοντά στην κόρη της και το γαμπρό της στην Αθήνα, που την αγαπούσαν και την πρόσεχαν ιδιαίτερα. Έτσι η γελαστή Αγαπούλα πέθανε στις 18 Απριλίου 2006 μέσα στη ζεστασιά και την αγάπη των παιδιών της.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που τη σκεπάζει.

Ελένη Σταμπολίτη-Ντέμου

Έφυγε από τη ζωή στα 75 της χρόνια η Ελένη Ντέμου στο τέλος Απριλίου ε.έ., αφήνοντας πίσω τον αγαπημένο της σύντροφο και τα δυο αγόρια της.

Ήταν κόρη της Μικροχωρίτισας Χρυσούλας Κουμπουροπούλου και του Αντώνη Σταμπολίτη από τη Χελιδόνα, που είχε το γνωστό αρτο-ζαχαροπλαστείο «Λαύριο», στην καρδιά της Αθήνας (δίπλα από την Ομόνοια), το οποίο ήταν, για χρόνια, τόπος αναφοράς όλων των Ευρυτάνων.

Αιώνια η μνήμη της.

Μαρία Καλαντζή-Τουλούπα

Κλείσαμε, λοιπόν, τρία χρόνια από τη στιγμή (8/3/2003), που η αείμνηστη μητέρα μου και γιαγιά, Μαρία Τουλούπα το γένος Καλαντζή, έφυγε από κοντά μας για το μακρινό ταξίδι, που όλοι θα κάνουμε κάποτε. Πάντως από κάπου (ποιος ξέρει άραγε) μου στέλνει μηνύματα και έρχεται στα όνειρά μου, σε κρίσιμες στιγμές της ζωής μας, έχοντας βαθειά την εντύπωση ότι θέλει να μας βοηθήσει.

Εις μνήμην της, λοιπόν, στέλνω μια φωτογραφία κειμήλιο, βγαλμένη στο όμορφο παλιό Μικρό Χωριό μας, την ημέρα της Ζωοδόχου Πηγής το 1938. Σ' αυτή τη φωτογραφία, υπάρχουν πρόσωπα τα οποία έμελλαν να γίνουν στενοί συγγενείς μου. Στη φωτογραφία, τελευταία στα δεξιά είναι η μητέρα μου, αγέρωχη και όμορφη, θυμίζοντάς μας παλιές νεορεαλιστικές Ιταλικές ταινίες και από αριστερά, ο άρτι αφιχθείς από την Αμερική με άσπρο κουστούμι, είναι ο πατέρας μου, Αθανάσιος Τουλούπας. Όλοι οι άλλοι είναι από το σόϊ του και από το σόϊ της μάνας μου, λόγω των αρραβώνων του μακαρίτη θεού μου Γεωργίου Τουλούπα, που ηράσθη την εξαδέλφη της μάνας μου Ιουλία, το γένος Πολύζου, που ζει και είναι μια χαρά. Και σ' αυτό το γεγονός γνωρίστηκαν οι γονείς μου.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία στο περιοδικό σας και εύχομαι σ' όλους τους αναγνώστες, πατριώτες και μη, Καλή Σαρακοστή, Καλό Πάσχα και καλές ανταμώνσεις εκεί επάνω στις χιλιοτραγουδισμένες ρεματιές, τα καταπράσινα λιβάδια με φόντο τα αιώνια γοητευτικά βουνά μας.

Υγεία – Αγάπη – Χαρά.
Ελένη Μπαζιώνη

Περιεχόμενα

	Σελ.
Αδελφότητα Μικροχωριτών 50 Χρόνια Δράσης και Προσφοράς	1-5
Εκδήλωση για την 50ή Επέτειο της Αδελφότητας Μικροχωριτών	4-10
Το Μικρό Χωριό. Μεγάλο στις αναμνήσεις μας	11-12
Απαγγελίες Ποιημάτων	13-14
Παρουσίαση του βιβλίου	
«Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας: Περιήγηση στο χώρο και το χρόνο»	15-19
Από τη Σκοπιά της Αδελφότητας	22
Οι Ευρυτάνες της Διασποράς και η συλλογική τους δράση	23-24
Η προσφορά των Συλλόγων	25
Νέα από το Δήμο Ποταμιάς	26
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	27
Άλλοτε και τώρα!	28-29
Ο Νομός Ευρυτανίας το 1905	30
Ο Μεγαλοδενδρίτης Κορομπήλης Δασκαλάκης	31-32
Διαφθορά - Σκάνδαλα - Σκανδαλολογία	33-35
Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι	36-37
Φύση, η πηγή ζωής	38-39
Ιστορικές μνήμες και προσωπικές αναμνήσεις	40-41
Έρωτος και Ρέντη Γωνία	42-43
Κίνηση Ευρυτανικών Συλλόγων	44-46
Επιστολές προς την Αδελφότητα	47-49
Βιβλιοπαρουσιάσεις	50-52
Συνδρομές - Δωρεές	53-55
Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	56-61

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι

Διεύθυνση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

Ζυθόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες
σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση – Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”
Τηλ. 22370 41318

Ξύλινες Δημιουργίες

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:
Παλιό Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41031

Κομμώσεις

Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές
“ΚΙΚΗ”

Δ/νση: Κική Φούκα-Σκοτίδα

Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41392,
Κιν. 6972 707840

Εστιατόριο – Ταβέρνα
Απόλαυση

Νικόλαος Ζουρζούκης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. - fax: 22370 41454, Κιν.6978874989

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370
41300 / 41281, Κιν. 6972 288457

Εστιατόριο

Ο Παράδεισος

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41320 Κιν. 6973 431421

**Ξενοδοχείο - Εστιατόριο -
Καφετέρια
Η ΧΕΛΙΔΟΝΑ**

*Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλιό Μικρό Χωριό.
Τηλ. - Fax: 22370 41221,*

Ξενώνας - Καφετέρια

STUDIO MERSES

*Υπεύθυνη κρατήσεις: Αγορίτσα Τσιινιά
Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ.. 22370 41444,
Fax: 22370 41111 Κιν. 6974 114182*

Ενοικιαζόμενα πανοραμικά δωμάτια

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

*Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41318 / 41465,
Fax: 22370 41094, Κιν. 6977 808961*

**Ξενώνας
η γωνιά**

*Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41393,
Fax: 22370 41586*

Ενοικιαζόμενα πολυτελή δωμάτια

ΟΥΡΑΝΙΑ ΤΑΞΙΟΥ

*Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41349*

**Ζήσιμος Σωτήρης
Ενοικιαζόμενα δωμάτια
ΙΒΙΣΚΟΣ STUDIOS**

*Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515*

Ξενοδοχείο

**COUNTRY CLUB
HELLAS HOTEL**

Hotel Manager: Πόπη Μπακατσιά

*Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41570-6,
Fax: 22370 41577*

**Ξενώνας - Ταβέρνα -
Καφετέρια**

ΤΟ ΡΙΖΩΜΑ

*Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ 22370 41170,
Fax: 22370 41486*

**Ενοικιαζόμενα δωμάτια Α'
κατηγορίας**

**Ψησταριά - Εστιατόριο -
Χωριάτικη Κουζίνα
ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ**

*Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41257 / 41103*

Ενοικιαζόμενα

πολυτελή δωμάτια

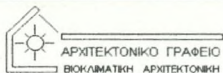
ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΡΑ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41236 / 41433

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41300

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΒΟΚΑΛΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ. (+30)2109926423 (+30)6936599467
e-mail: ventoun@hol.gr

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ

ΔΙΠΛΩΜ. ΔΙΠ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΛΔ.ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ: 6972848406
210-7622751

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344-5
fax: +30 210 901 3994
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

SUN & SEA

TRAVEL AGENCY

Δέσποινα Γιουρνά - Βουγά

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70 Πειραιάς
Τηλ/Fax: 41.11.849 Fax: 41.34.776

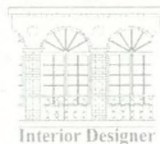

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261.
80901, 80902

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Interior Designer

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων

Κόκκαλη 31, Αργίτιο, τ.κ. 30100.
Τηλ.: 0641-33233, (& fax) - 24522.
Κιν.: 0932831607, E-mail:
athanapi@otenet.gr

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΙΓΙΝΙΟ

Τεχνικές εργολαβίες - πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

Γεύσεις... και Ζωντανή Μουσική

ΒΑΣ. ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ

Πειραιώς & Αλόης 65
Κ. Πετράλωνα, Αθήνα

Τηλ. 210 3478 227 - 210 3471 756
http://www.4pireas.gr/esperida

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

6610846 - 6048695 - 0972 136979

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627
και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr